

Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде әскери-дәрігерлік сараптаманы жүргізу қағидаларын және әскери-дәрігерлік сараптама органдары туралы ережені бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2015 жылғы 2 шілдедегі № 373 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2015 жылы 5 тамызда № 11846 болып тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № 716 бұйрығымен.

Ескерту. Күші жойылды – ҚР Қорғаныс министрінің 21.12.2020 № 716 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Бұйрықтың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

"Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" 2009 жылғы 18 қыркүйектегі Қазақстан Республикасының Кодексі 8-бабының 12-тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған:

1) осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде әскери-дәрігерлік сараптаманы жүргізу қағидалары;

2) осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес Қазақстан Республикасының Қарулы Күштеріндегі әскери-дәрігерлік сараптама органдары туралы ереже бекітілсін.

Ескерту. 1-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Бас әскери-медициналық басқармасының бастығы:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігіне мемлекеттік тіркеуге жолдасын;

2) мемлекеттік тіркелгеннен кейін осы бұйрықтың көшірмесін ресми жариялау үшін мерзімді баспасөз басылымдарына және "Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің республикалық құқықтық ақпарат орталығы" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнының "Әділет" ақпараттық-құқықтық жүйесіне жолдасын;

3) алғаш мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жарияланған күнінен кейін бұйрықты Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің веб-сайтына орналастырсын.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің жетекшілік ететін орынбасарына жүктелсін.

Ескерту. 3-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 23.12.2019 № 1058 (алғаш ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

4. Бұйрық алғаш ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Қорғаныс министрі*

И. Тасмағамбетов

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының

Денсаулық сақтау және

әлеуметтік даму министрі

_____ Т. Дүйсенова

2015 ж. 3 шілде

Қазақстан Республикасы
Қорғаныс министрінің
2015 жылғы 2 шілдедегі
№ 373 бұйрығына
1-қосымша

Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде әскери-дәрігерлік сараптаманы жүргізу қағидалары

Ескерту. Қағиданың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

Ескерту. 1-тараудың орыс тіліндегі тақырыбына өзгеріс енгізілді, қазақ тіліндегі мәтіні өзгермейді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Осы Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде әскери-дәрігерлік сараптаманы жүргізу қағидалары (бұдан әрі – Қағида) "Халық денсаулығы және

денсаулық сақтау жүйесі туралы" 2009 жылғы 18 қыркүйектегі Қазақстан Республикасының Кодексіне (бұдан әрі – Кодекс), "Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы" 2012 жылғы 16 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Осы Қағида Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде (бұдан әрі – ҚР ҚК) әскери-дәрігерлік сараптаманы (бұдан әрі – ӘДС) ұйымдастыру мен жүргізу тәртібін айқындайды. ӘДС құрамдас бөлігі дәрігерлік-ұшқыштар сараптамасы (бұдан әрі – ДҰС) болып табылады, ол Қазақстан Республикасының мемлекеттік авиациясындағы ДҰС міндеттерін шешеді.

3. ӘДС:

1) мыналарды:

әскерге шақыру учаскелеріне тіркелетін, әскери қызметке шақырылатын және әскери оқу орындарына, республикалық әскери мектеп-интернаттарына (лицейлерге) түсетін азаматтарды;

әскери қызметке, соның ішінде келісімшарт бойынша қызметке кіретін азаматтарды;

әскерге шақыру немесе келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерді;

әскери оқу орындарының (бұдан әрі – ӘОО) курсанттарын, кадеттер мен тәрбиеленушілерді;

радиоактивтік заттармен, иондандырушы сәулелену көздерімен, зымыран отыны компоненттерімен, электр-магниттік өрістер, лазерлік сәулелену көздерімен қызметке (жұмысқа) іріктеп алынатын және қызмет өткеріп (жұмыс істеп) жүрген әскери қызметшілерді (ҚР ҚК қызметшілерін);

мемлекеттік авиацияның авиация персоналын;

әскери жиындарға шақыру кезінде немесе есепке алу мақсатында запастағы азаматтарды медициналық куәландыру кезінде;

2) әскери қызметті (әскери жиындарды) өткерген әскери қызметшілердің немесе азаматтардың науқастануының, мертігуінің (жаралануының, жарақаттануының, контузиясының) (бұдан әрі – мертігу), себепті байланыстарын айқындау кезінде;

3) азаматтар әскери қызметтен босатылған кезде олардың денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметке жарамдылық санатын айқындау кезінде;

4) әскери қызметшілердің, әскери міндеттілердің әскери қызмет (әскери жиындар) кезеңінде немесе әскери қызметтен (әскери жиындардан) босатылғаннан кейін әскери қызметті (әскери жиындарды) өткеру кезеңінде

науқастануы, мертігуі салдарынан қаза табуының (қайтыс болуының) себепті байланысын айқындау кезінде жүргізіледі.

4. Әскери-дәрігерлік комиссиялар (бұдан әрі – ӘДК) осы Қағидаға және Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2013 жылғы 29 қаңтарындағы № 37 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында қызмет ету үшін азаматтардың денсаулық жағдайының сәйкес келуіне қойылатын талаптарына (бұдан әрі – Талаптар) (Нормативтік және құқықтық актілер мемлекеттік тіркеу реестрінде № 8336 нөмірімен тіркелген) сәйкес қорытынды шығарады.

2-тарау. Әскерге шақыру учаскелеріне тіркелетін, әскери қызметке шақырылатын, әскери-техникалық және өзге де мамандықтар бойынша даярлау үшін түсетін азаматтарды медициналық куәландыру

Ескерту. 2-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

5. Медициналық куәландыруды жүргізуге дейін маман дәрігер куәландырылушының жеке басын куәландырады.

Медициналық куәландыруға жататын азаматтарды медициналық куәландыру барысында:

медициналық есепте тұруы туралы мәліметтер (анықтамалар), соңғы он екі ай ішінде инфекциялық және паразитарлық науқастарға шалдыққаны туралы басқа медициналық ұйымдардан мәліметтер, алдын алу егулері және дәрі-дәрмектерді және басқа да заттарды көтере алмайтыны (жоғары сезгіштігі) туралы мәліметтер ;

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2010 жылғы 23 қарашадағы № 907 бұйрығымен бекітілген (бұдан әрі – № 907 бұйрық) (Нормативтік және құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6697 болып тіркелген) мынадай құжаттар: амбулаторлық пациенттің медициналық картасы (№ 025/е нысаны), амбулаторлық пациенттің медициналық картасына жасөспірімге жапсырма парақ (№ 025-1/е нысаны), № 027/е нысаны бойынша амбулаторлық, стационарлық науқастың медициналық картасынан көшірме;

рентгенограммалар, азаматтардың денсаулық жағдайын сипаттайтын арнайы зерттеулер әдістерінің хаттамалары және басқа да медициналық құжаттар тексеріледі.

6. Әскерге шақыру учаскелеріне тіркелуге және әскери қызметке шақырылуға жататын, әскери-техникалық және басқа да әскери мамандықтар бойынша оқуға

түсетін азаматтарға медициналық куәландыруға дейін отыз күнтізбелік күннен ерте емес:

- 1) жалпы қан және несеп талдауы;
- 2) мерезге микропреципитация реакциясы (микрореакция);
- 3) электрокардиография (бұдан әрі – ЭКГ);
- 4) кеуде қуысы ағзаларын флюорографиялық (рентгенологиялық) зерттеу медициналық куәландыру күніне үш айдан кешіктірілмей;
- 5) бруцеллезге қан талдауы (мал шаруашылығында жұмыс істейтіндерге және (немесе) жеке шаруашылығында малы барларға) жүргізіледі.

7. Флюорографиялық (рентгенологиялық), зертханалық және электрокардиографиялық зерттеулердің нәтижелері, бойы мен дене салмағы туралы, сондай-ақ бұдан бұрын алынған барлық алдын алу егулері мен дәрі-дәрмек құралдарын және басқа да заттарды көтере алмаушылығы (жоғары сезгіштігі) туралы мәліметтер әскерге шақырылушының есепке алу картасына жазылады.

Флюорограммалар (рентгенограммалар) куәландырылушының жеке ісінде оның әскери қызмет мерзімі аяқталғанға дейін болады, одан кейін тиісті медициналық ұйымдарға қайтарылады, олар флюорографиялық үлдір түрінде немесе электрондық тасымалдағыштарда бір жыл бойы сақталады.

8. Азаматтарды медициналық куәландыру осы Қағидаға 1-қосымшаға сәйкес Әскери-дәрігерлік (дәрігерлік-ұшқыштар) сараптама жүргізу кезіндегі зерттеу әдістемесіне сәйкес жүргізіледі.

9. ӘДС (ДҰС) жүргізу кезінде медициналық құжаттама осы Қағиданың 2-қосымшасына сәйкес нысан бойынша толтырылады.

10. 17 жасқа толған жасөспірімдерді әскерге шақыру учаскелеріне тіркеу кезінде медициналық комиссия әскери қызметке жарамдылығын және арналу көрсеткішін айқындаудан басқа, медициналық алдын алу жұмысын одан әрі жүргізуді айқындау мақсатында жоспарлы скринингтік медициналық тексеру ретінде тіркелетін денсаулық жағдайының деңгейі айқындалады.

11. Әскерге шақыру учаскелеріне тіркеу кезінде тексеруге (емделуге) мұқтаж деп танылған азаматтарды ҚІД, ҚІБ (Б) екі тізімде есепке алады:

- 1) № 1 тізімде – әскери қызметке уақытша жарамсыздар;
- 2) № 2 тізімде – әскери қызметке шамалы шектеулермен жарамдылар.

Медициналық ұйымдардың және жергілікті атқарушы органдардың басшылары № 1 тізімге сәйкес азаматтардың уақтылы тексерілуі мен емделуін қамтамасыз етеді.

12. Дәрігерлер әскерге шақырылушының денсаулық жағдайын түпкілікті айқындай алмаған жағдайларда әскерге шақыру комиссиясы оны медициналық ұйымдарға амбулаторлық немесе стационарлық тексеруге жібереді. Тексеруге (

емделуге) жолдамада Қағидаға 2-қосымшаның 1-нысанына сәйкес (бұдан әрі – тексеруге (емделуге) жолдама) медициналық ұйымның (әскери – медициналық мекеменің) атауы, болжамды диагнозы, нені нақтылау қажеттігі және медициналық куәландыруға қайта келу мерзімі көрсетіледі.

Жолдама әскерге шақыру учаскелеріне тіркелуге, әскери қызметке шақырылуға жататын азаматтарға, оларға тіркеу комиссиясының немесе әскерге шақыру комиссиясының шешімдерін жариялаған кезде беріледі.

Жолдамаға Қағидаға 2-қосымшаның 2-нысанына сәйкес денсаулық жағдайын зерттеу актісі (бұдан әрі – акт), амбулаторлық пациенттің медициналық картасы мен денсаулық жағдайын сипаттайтын медициналық құжаттар қоса беріледі.

Медициналық тексеру аяқталғаннан кейін акт толтырылады, оған бас дәрігер, бөлімше меңгерушісі мен тексеруді жүргізген дәрігер қол қояды. Акт Талаптарға сәйкес әскери қызметке жарамдылық санаты туралы түпкілікті шешім шығаратын тіркеу жөніндегі комиссияның немесе әскерге шақыру комиссиясының қарауына ұсынылады.

13. Медициналық куәландыруды жүргізген кезде маман дәрігер әскерге шақырылушының есепке алу картасына, медициналық картаға жапсырма параққа диагнозды (науқастары болмаған кезде – "дені сау" деген жазба жасалады), Талаптарға сәйкес әскери қызметке жарамдылық санаты туралы қорытындыны, әскер түрлері мен тектері бойынша арналу көрсеткішін жазады.

14. Тіркеу немесе әскери қызметке әскерге шақыру кезінде әскери-техникалық және басқа да әскери мамандықтар бойынша оқу үшін түсетін , әскери қызметке жарамды немесе әскери қызметке шамалы шектеулермен жарамды деп танылған азаматтарға медициналық комиссияның маман дәрігері әскери қызметке жарамдылық санаты туралы қорытындыдан кейін Талаптарға сәйкес әскер түрлері мен тектері бойынша арналу көрсеткішін белгілейді.

15. Тіркеу немесе әскери қызметке шақыру кезінде әскери қызметке уақытша жарамсыз деп танылған азаматтарға маман дәрігер әскери қызметке уақытша жарамсыздығы туралы қорытынды шығарады.

Медициналық көрсеткіштер бойынша әскери қызметке уақытша жарамсыздығы туралы қорытынды үш айдан алты айға дейін шығарылады, науқасынан жазылмаған жағдайлар кезінде ол қайтадан шығарылады, уақытша жарамсыздық мерзімі он екі айдан аспауы тиіс, одан кейін қайта медициналық куәландыру жүргізіледі.

Тіркеу немесе әскерге шақыру жөніндегі комиссия жұмысын (әскери қызметке ағымдағы шақыру) аяқтағанға дейін азаматтарды тексеру (емделу) аяқталған жағдайда әскери қызметке уақытша жарамсыздығы туралы қорытынды шығарылмайды және маман дәрігер тексеру (емделу) және қайта медициналық куәландыру туралы қорытынды шығарады.

Ұзақ (үш айдан астам) тексеруге (емделуге) мұқтаж азаматтарға алты айдан он екі айға дейінгі мерзімге әскери қызметке уақытша жарамсыздығы туралы қорытынды шығарылады, одан кейін қайта медициналық куәландыру жүргізіледі.

Азаматтардың әскери қызметке уақытша жарамсыздық мерзімі өткеннен кейін әскери қызметке жарамдылығы (жарамсыздығы) туралы қорытынды шығарылады.

16. Тіркеу кезінде әскери қызметке шамалы шектеулермен жарамды деп танылған азаматтар емделуге, ауыз қуысын санациялауға, көздің көруін түзетуге мұқтаж болған жағдайда маман дәрігердің қорытындысы әскер түрлері мен тектеріне арналу көрсеткішінен кейін: "Емделуге (ауыз қуысын санациялауға, көздің көруін түзетуге) мұқтаж" деген сөздермен толықтырылады, азаматтардың көрсетілген санаты тіркелген орны бойынша медициналық ұйымдарға емделуге жіберіледі.

17. Аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) әскерге шақыру комиссиялары медициналық куәландыруды жүргізгеннен кейін облыстық (республикалық маңызы бар қала және астана) әскерге шақыру комиссиясы әскери командаға іріктелген әскерге шақырылушыларды бақылау медициналық куәландыруды ұйымдастырады.

Әскери қызмет өткеру орнына жөнелту алдында әскерге шақырылушыларға ағзада есірткі заттарының болуына тестілеу және көрсеткіштер бойынша АИТВ-на зерттеу жүргізіледі.

18. Медициналық куәландыру нәтижесінде азаматтың денсаулық жағдайында әскери қызметке әскерге шақыруға кедергі келтіретін (әскери қызметке жарамдылық санатын өзгертетін) ауытқулар анықталғанда, облыстың (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) әскерге шақыру комиссиясының маман дәрігері Қағидаға 2-қосымшаның 3-нысанына сәйкес медициналық куәландыру парағын (бұдан әрі – медициналық куәландыру парағы) ресімдейді және облыстық (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) әскерге шақыру комиссиясы аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың әскерге шақыру комиссияларының шешімін жояды және хаттамалар кітабында ресімделетін және азаматтарға жарияланатын өз шешімін шығарады.

19. Азаматтарды денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметке шақыруды кейінге қалдыру немесе одан босату негізділігі облыстың (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) әскерге шақыру комиссиясының медициналық тексеруімен және (немесе) әскери қызметке шақыру кейінге қалдырылған немесе одан босатылған барлық азаматтардың жеке істерін зерделеу жолымен тексеріледі.

Құжаттарды тексеру және (немесе) медициналық тексеру нәтижелері бойынша облыстың (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) әскерге шақыру комиссиясы әскерге шақырылушының есепке алу картасына аудандық (қалалық) әскерге шақыру комиссиясының шешімін бекіту туралы немесе азаматты қайта медициналық куәландыруға жіберу туралы жазба жасайды.

20. Сонымен қатар, қайта медициналық куәландыруға әскери қызметке жарамдылығы (жарамсыздығы) туралы медициналық комиссияның қорытындысымен келіспейтіні жөнінде мәлімдеген азаматтар жатады.

21. Облыстық (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) әскерге шақыру комиссиясы қайта медициналық куәландыруды жүргізу мерзімдері, орны және медициналық куәландыруға жататын азаматтар туралы төмен тұрған әскерге шақыру комиссияларын хабардар етеді.

22. Қайта медициналық куәландыруға азамат жеке ісімен және белгіленген диагнозды және шығарылған қорытындыны растайтын медициналық құжаттармен жіберіледі.

Қайта медициналық куәландыру нәтижесінде азаматтың әскери қызметке жарамдылық санаты өзгерсе, маман дәрігер медициналық куәландыру парағын ресімдейді және облыстық (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) әскерге шақыру комиссиясы төмен тұрған комиссияның шешімін жояды және хаттамалар кітабында ресімделетін өз шешімін шығарады және азаматқа жариялайды.

23. Әскерге шақырылушының есепке алу картасы, медициналық куәландыру парағы, сондай-ақ ҚІД мөрімен расталған облыстық (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) әскерге шақыру комиссиясының хаттамалар кітабынан үзінді оның шешімі қайта қаралған әскерге шақыру комиссиясына жолданады. Егер қайта медициналық куәландыру нәтижесінде ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) әскерге шақыру комиссиясының шешімі өзгермесе, онда хаттамалар кітабында және есепке алу картасында оны бекіту туралы қысқаша жазба жасалады, бұл ретте медициналық куәландыру парағы ресімделмейді.

24. Аудандық (облыстық маңызы бар қалалардың) әскерге шақыру комиссияларының қызметін зерделеу облыстың (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) әскерге шақыру комиссиясының хаттамалар кітабының деректерін зерделеу жолымен, жеке істерін тексерумен және әскери қызметке уақытша жарамсыз немесе әскери қызметке жарамсыз деп танылған азаматтарды медициналық куәландыру және медициналық тексеру жүргізумен жүзеге асырылады.

25. Әскери қызметке шақырылған азаматтарды медициналық бақылау сабақтастығын қамтамасыз ету үшін ЖӘБО әскери бөлімге маман дәрігерлердің

қорытындыларымен медициналық картаға жапсырма парақты (№ 025-1/е нысанды) жолдайды.

26. Әскери қызметшілер әскери қызмет орнына келгеннен кейін медициналық тексеруден өтеді, ал оқу-жаттығу әскери бөлімдеріне келгендер әскери-есептік мамандықтар бойынша оқуға (қызметке) жарамдылығын айқындау үшін штаттық емес тұрақты (уақытша) әрекет ететін ӘДК-де медициналық куәландырудан өтеді.

Маман дәрігерлердің қорытындылары әскери қызметшінің медициналық кітапшасына, ӘДК қорытындысы Қағидаға 2-қосымшаның 4-нысанына сәйкес ӘДК отырыстарының хаттамалар кітабына (бұдан әрі – ӘДК отырыстарының хаттамалар кітабы) жазылады.

27. Денсаулық жағдайы бойынша мерзімді әскери қызметке негізсіз шақырылған әскери қызметшілер госпитальдық және гарнизондық ӘДК-мен стационарлық және амбулаторлық медициналық куәландыруға жатады. Бұл ретте ӘДК қорытындысы Қағидаға 2-қосымшаның 5-нысанына сәйкес науқастануы туралы куәлікпен (бұдан әрі – науқастануы туралы куәлік) ресімделеді және штаттық ӘДК-мен бекітіледі.

28. Гарнизондық ӘДК-нің амбулаторлық куәландыруын жүргізу дене бітімінің нақты кемтарлығы болған кезде ғана (көздің болмауында, қол немесе аяқта саусақтарының жоқ болуында, қол-аяқтың деформациялары мен қысқаруында, көлемді тыртықтардың бар болуында және т.с.с.) жүргізіледі.

Штаттық ӘДК гарнизондық (госпитальдық) ӘДК-нің бекітілген сараптамалық қорытындысының көшірмесін бекітілгеннен кейін бес жұмыс күні ішінде әскери қызметшінің әскерге шақырылу орны бойынша КІД-ға жолдайды.

29. Штаттық ӘДК, облыстың (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) КІД денсаулық сақтауды мемлекеттік басқарудың жергілікті органдарымен бірлесіп, азаматтарды денсаулық жағдайы бойынша негізсіз әскери қызметке шақыру жағдайлары мен себептерін есепке алуды жүргізеді және әскери қызметке шақырылатын азаматтарды тексерудің және медициналық куәландырудың сапасын арттыруға шаралар қабылдайды.

Бұл ретте Қағидаға 2-қосымшаның 6-нысанына сәйкес азаматты денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметке негізсіз әскерге шақыру себептерін зерделеу картасы толтырылады.

30. Жиырма жеті жасқа толуы бойынша мерзімді әскери қызметке шақырудан босатылған адамдар әскери міндеттілердің есебіне тұру кезінде медициналық куәландыруға тек әскерге шақыру комиссиясының бұрын шығарылған шешімі болмаған жағдайда немесе денсаулық жағдайында әскери қызметке жарамдылық санатын қайта қарауды көздейтін өзгерістер болған кезде жатады.

31. Әскери-техникалық және басқа да әскери мамандықтар бойынша оқытуға іріктелетін азаматтарды алдын ала медициналық куәландыруды ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) немесе облыстың (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) әскерге шақыру комиссиялары медициналық комиссияларының маман дәрігерлері жүргізеді.

3-тарау. Әскери даярлық бойынша қосымша білім беру бағдарламалары бар жалпы орта білім беру ұйымдарына түсетін азаматтар мен тәрбиеленушілерді медициналық куәландыру

Ескерту. 3-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

32. Әскери даярлық бойынша қосымша білім беру бағдарламалары бар жалпы орта білім беру ұйымдарына (бұдан әрі – мектептерге) түсетін азаматтар (бұдан әрі – кандидаттар) медициналық куәландыруды мектептерге келген сәттен бастап штаттық емес уақытша әрекет ететін ӘДК-лардан өтеді, олардың құрамы Қазақстан Республикасы Қаруы күштерінің әскери-дәрігерлік сараптама мекемелері туралы ереженің (әрі қарай – Ереже) 45-тармағына сәйкес айқындалады.

33. Кандидаттар медициналық куәландыру басталғанға дейін штаттық емес уақытша әрекет ететін ӘДК-ға:

1) психоневрологиялық, наркологиялық (наркотестілеудің нәтижелерімен), туберкулезге қарсы және тері-венерологиялық диспансерлерден (кабинеттерден) – олардың есепте тұратыны туралы мәліметтерді (анықтамаларды);

2) басқа да медициналық ұйымдардан:

созылмалы науқастары себебі бойынша диспансерлік есепте тұруы және соңғы он екі ай ішінде жұқпалы және паразитарлық науқастарға шалдыққаны туралы мәліметтерді;

№ 907 бұйрығымен бекітілген мынадай құжаттарды: медициналық анықтаманы (№ 086/е нысаны), амбулаторлық пациенттің медициналық картасын (№ 025/е нысаны), алдын алу егулері картасын (№ 063/е нысаны), болған жағдайда амбулаторлық, стационарлық науқастың медициналық картасынан көшірмені (№ 027/е нысаны);

азаматтардың денсаулық жағдайын сипаттайтын басқа да медициналық құжаттарды, рентгенограммаларды, арнайы зерттеулер әдістерінің хаттамаларын.

3) медициналық куәландыру басталғанға дейін отыз күнтізбелік күннен ерте емес жүргізілген медициналық зерттеулердің:

жалпы қан талдауының;

мерезге микропреципитация реакциясының (микрореакция);

жалпы несеп талдауының;

тыныштық жағдайындағы ЭКГ-ның (жүктемеден кейін – көрсеткіштер бойынша);

кеуде қуысы ағзаларын флюорографиялық (рентгенологиялық) зерттеудің (медициналық куәландыру күніне үш айдан кешіктірілмей жүргізіледі);

эхокардиографияның қорытындыларын ұсынады.

34. Медициналық куәландыру басталғанға дейін мектепте ұсынылған мәліметтердің және медициналық зерттеу қорытындыларының толықтығы тексеріледі.

35. Медициналық ұйымдардың мәліметтері бойынша адамдарда мектептерге түсуге кедергі келтіретін созылмалы науқастар немесе дене бітімінің кемістіктері бар болса, олар медициналық куәландыруға жіберілмейді.

36. Мектепте кандидатқа Қағидаға 2-қосымшаның 7-нысанына сәйкес әскери оқу орнына түсетін азаматқа медициналық куәландыру картасы ресімделеді.

37. Куәландыру кезінде кандидаттың денсаулық жағдайын бақылаудың алдыңғы медициналық құжаттары, куәландырылушының және оның ата-анасының анамнездік деректері зерделенеді.

38. Медициналық куәландыру үдерісінде денсаулық жағдайын айқындау үшін көрсеткіштер бойынша қажетті қосымша зертханалық, құралдық зерттеу әдістері жүргізіледі.

39. Диагнозды нақтылау мақсатында кандидат әскери-медициналық ұйымдарға (медициналық ұйымдарға) тексерілуге жіберіледі, ол ӘДК жұмысының кезеңінде аяқталуы тиіс. Тексеруге (емделуге) жолдамада медициналық ұйымның (әскери-медициналық мекеменің) атауы, диагнозы, тексеру мақсаты көрсетіледі.

40. Мектепке түсуге кедергі келтіретін ауру анықталған кезде, кандидатты одан әрі медициналық куәландыру тоқтатылады, маман дәрігер медициналық куәландыру парағын толтырады және ӘДК оқу орнына түсуге жарамсыздығы туралы қорытынды шығарады.

41. Медициналық куәландыру қорытындылары бойынша штаттық емес уақытша әрекет ететін ӘДК оқуға түсуге жарамдылығы (жарамсыздығы) туралы қорытынды шығарады (бұл ретте ӘДК қорытындысын шығаруға негіз болған Талаптардың тармақтары көрсетілуі тиіс).

42. Куәландыру нәтижелері мен ӘДК қорытындысы ӘДК отырыстарының хаттамалар кітабына, әскери оқу орнына түсетін азаматты медициналық куәландыру картасына жазылады.

43. Медициналық куәландыру кезінде мектепке түсуге жарамсыз деп танылған азаматтың оқу орнына түсетін азаматты медициналық куәландыру

картасы және медициналық куәландыру парағы медициналық куәландыру аяқталғаннан кейін жеті жұмыс күнінен кешіктірілмей есепке алу және талдау үшін штаттық ӘДК-ға жолданады.

44. Денсаулық жағдайында оқуға жарамдылық санатын қайта қарауды көздейтін өзгерістер болған кезде тәрбиеленушілерді медициналық куәландыру үшін штаттық емес тұрақты әрекет ететін (гарнизондық және госпитальдық) ӘДК-ға жібереді.

45. Оқуға жарамсыз деп танылған тәрбиеленушілерге ӘДК қорытындысы науқастануы туралы куәлігімен ресімделеді және штаттық ӘДК-мен бекітуге жатады.

4-тарау. Орта техникалық және кәсіби, жоғары, жоғарыдан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын, оның ішінде шет мемлекеттерінің әскери оқу орындарына, сондай-ақ жоғары оқу орындары жанындағы әскери кафедраларға (факультеттерге) түсетін азаматтарды және әскери қызметшілерді медициналық куәландыру

Ескерту. 4-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

46. Әскери оқу орындарына түсетін азаматтарды (бұдан әрі – кандидаттар) алдын ала медициналық куәландыруды ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) немесе облыстың (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) әскерге шақыру комиссияларының медициналық комиссиялары, ал әскери даярлық бойынша қосымша білім беру бағдарламалары бар жалпы орта білім беру ұйымдарының әскери қызметшілері мен бітірушілерін – штаттық емес тұрақты (уақытша) әрекет ететін ӘДК жүргізеді.

47. Жоғарыдан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын ӘОО-ларға түсетін әскери қызметшілерді медициналық куәландыруды әскери қызмет өткеру орны бойынша штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК-лар жүргізеді.

48. Медициналық куәландыруға жіберу алдында кандидаттарға ҚІБ(Б)-да (әскери қызметшілерге әскери бөлімдерде (жоғарыдан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын ӘОО-ларға түсетіндерден басқа) Қағидаға 2-қосымшаның 7-нысанына сәйкес әскери оқу орнына түсетін азаматты медициналық куәландыру карталары ресімделеді.

49. Медициналық куәландыру басталғанға дейін кандидаттар ҚІБ(Б)-ға осы Қағиданың 33-тармағы 1, 2-тармақшаларына сәйкес медициналық құжаттарды ұсынады.

Медициналық ұйымдардың мәліметтері бойынша оларда ӘОО-ға түсуге кедергі келтіретін созылмалы аурулар немесе дене кемістіктері бар кандидаттар медициналық куәландыруға жіберілмейді.

50. Кандидаттар медициналық комиссияларға медициналық куәландыру басталғанға дейін отыз күнтізбелік күннен ерте емес жүргізілген медициналық зерттеулердің нәтижелерін ұсынады:

- 1) жалпы қан талдауы;
- 2) мерезге микропреципитация реакциясы (микрореакция);
- 3) жалпы несеп талдауы;
- 4) мұрын қосалқы қуыстарының рентгенографиясы;
- 5) тыныштық жағдайындағы ЭКГ (жүктемеден кейін – көрсеткіштер бойынша);
- 6) кеуде қуысы ағзаларын флюорографиялық (рентгенологиялық) зерттеу медициналық куәландыру күніне дейін үш айдан кешіктірілмей жүргізіледі;
- 7) бруцеллезге қан талдауы (мал шаруашылығында жұмыс істейтіндерге және (немесе) жеке шаруашылықта малы барларға).

51. ӘОО-ға түсетін әскери қызметшілер медициналық куәландыруға жыл сайынғы тереңдетілген және бақылау медициналық тексерулердің нәтижелері, эпикриз түрінде ресімделген медициналық көмекке жүгінулер көрініс табатын медициналық кітапшамен және осы Қағиданың 50-тармағында көрсетілген зерттеулердің нәтижелерімен жіберіледі.

52. Әскери қызметшілердің медициналық кітапшаларында соңғы жылдар үшін жыл сайынғы тереңдетілген медициналық тексерулердің нәтижелері болмаған кезде алдын ала медициналық куәландыру оларды госпитальдық ӘДК-мен кейінгі медициналық куәландырумен стационарлық тексеруге жіберу туралы ӘДК-нің қорытындысы шығарылады.

Әскери қызметшіде медициналық кітапша болмаған кезде медициналық куәландыру жүргізілмейді.

53. Алдын ала медициналық куәландыру үдерісінде кандидаттарға көрсеткіштер бойынша денсаулық жағдайын айқындау үшін қажетті қосымша зертханалық, құралдық зерттеу әдістері жүргізіледі.

54. Жүргізілген зерттеулер нәтижелері, сондай-ақ бұдан бұрын алынған барлық алдын алу егулері мен дәрі-дәрмек құралдарын және басқа да заттарды көтере алмаушылығы (жоғары сезгіштігі) туралы мәліметтер әскери оқу орнына түсетін азаматты медициналық куәландыру картасына жазылады және қоса беріледі.

55. Диагнозды нақтылау мақсатында кандидат медициналық ұйымдарға тексерілуге жіберіледі. Тексеруге (емделуге) жолдамада медициналық ұйымның (әскери-медициналық мекеменің) атауы, диагнозы, тексеру мақсаты көрсетіледі.

Жолдамаға акт, амбулаторлық пациенттің медициналық картасы және денсаулық жағдайын сипаттайтын медициналық құжаттар қоса беріледі.

56. Кандидаттарды түпкілікті медициналық куәландыруды (жоғарыдан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын ӘОО-ларға түсетіндерден басқа) штаттық емес уақытша (тұрақты) әрекет ететін ӘДК ӘОО-ға түсуге жарамдылығын айқындау үшін жүргізеді. Медициналық комиссияның құрамы осы Ереженің 45-тармағына сәйкес анықталады.

57. ӘОО-ға түсуге кедергі келтіретін аурулар анықталған кезде одан әрі тексеру тоқтатылады, маман дәрігер медициналық куәландыру парағын ресімдейді және ӘДК ӘОО-ға түсуге жарамсыздық туралы қорытынды шығарады.

58. Авиациялық персоналды даярлау бойынша ӘОО-ның ұшқыш мамандықтарына түскен кезде алдын ала медициналық куәландыруға:

1) түсті қалыпты сезінетін және әрбір көзге түзетулерсіз көру жітілігі 1,0-ден төмен емес;

2) сыбырлап сөйлеуді естуі 6/6-дан кем емес;

3) артериялық қан қысымы 130/80-нен мм с.б. жоғары емес және 105/60 мм-нан с.б. төмен емес;

4) дене салмағының индексі 18,5-тен төмен емес және дене салмағы 90 кг-нан артық емес;

5) бойы 165 см-ден төмен емес және 186 см-ден артық емес;

6) аяқтың ұзындығы 80 см-ден қысқа емес;

7) қолдың ұзындығы 76 см-ден қысқа емес;

8) отыру қалпында бойы 80 см-ден төмен емес және 93 см-ден артық емес кандидаттар (әскери қызметшілер) жіберіледі.

Армиялық және көліктік авиацияның авиациялық персоналын даярлау бойынша әскери оқу орындарына түсетін кандидаттарға бойдың шекті ұзындығы – 190 см.

59. Алдын ала медициналық куәландыруға жіберер алдында ҚІБ(Б)-да немесе әскери бөлімдерде осы талаптарға жауап беретін кандидаттарға осы Қағиданың 48, 49, 51-тармақтарына сәйкес медициналық құжаттар ресімделеді және осы Қағиданың 50-тармағында көрсетілген зерттеулерге қосымша мыналар жүргізіледі:

1) он екі жалғамдағы (тыныштықта және дене жүктемесінен кейін) электрокардиография;

2) қалқанша безін, жүрек және несеп-жыныстық жүйесін ультрадыбыстық зерттеу;

3) қантқа және В және С гепатиттерінің маркерлеріне қанды тексеру;

4) тыныштық және циклоплегия жағдайларында скиаскопия немесе рефрактометрия көмегімен түсті сезінуін, көру жітілігін, рефракцияны зерттеу;

5) мұрынмен тыныс алуды, иіс сезуді, құлақтардың барофункциясын, сыбырлап сөйлеуді және сөйлеуді естуді, вестибулярлық және отолиттік аппараттарды зерттеу.

60. Авиациялық персоналды даярлау бойынша ӘОО-ның ұшу мамандықтарына түсетін кандидаттар штаттық емес уақытша әрекет ететін дәрігерлік-ұшқыштар комиссиясының (бұдан әрі – ДҰК) түпкілікті медициналық куәландыруына жатады.

61. ДҰК-ның маман дәрігерлерінің біреуі оларда ұшуға үйретуге кедергі келтіретін ауруды анықтаған кандидаттар қалған маман дәрігерлердің медициналық тексеруінен өтеді, бірақ арнайы жүктеме сынамаларын орындаудан босатылады.

Ұшуға үйретуге кедергі келтіретін науқастанулар анықталмаған азаматтарға мынадай арнайы зерттеулер: барокамерада биіктік гипоксиясына және барометрлік қысымның төмендеуіне шыдауға сынаулар, вестибулометрия, тоналдық аудиометрия және электроэнцефалография жүргізіледі.

Барокамерада сынауларды және вестибулометрияны бір күнде жүргізуге жол берілмейді.

62. Түпкілікті медициналық куәландыру үдерісінде кандидаттарға қажет болған кезде зертханалық, рентгенологиялық және басқа да зерттеулер қайта жүргізіледі. Диагнозды нақтылау үшін ӘДК (ДҰК) азаматты ӘДК (ДҰК) жұмысы кезеңінде аяқталуы тиіс медициналық ұйымға (әскери-медициналық мекемеге) тексеруге жібереді.

63. Жоғары және жоғарыдан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын ӘОО-на, соның ішінде шетел мемлекеттерінің оқу орындарына түсетін әскери қызметшілерде ол бойынша Талаптарда әскери қызметке жарамдылық санатын дербес бағалау немесе әскери қызметке уақытша жарамсыздық көзделген науқастар болған кезде ӘОО-на түсуге жарамсыз деп танылады.

64. Әскери қызметшіде Талаптармен әскери қызметке шектеулі жарамдылық немесе жарамсыздық көзделген науқастанулар анықталған кезде, маман дәрігер ӘОО-ға түсуге жарамсыздығы және әскери қызметке жарамдылық санатын айқындау үшін әскери қызмет өткеру орны бойынша тексерілуі және куәландырылуы қажеттілігі туралы қорытынды шығарады.

65. Медициналық куәландыру нәтижелері бойынша штаттық емес уақытша (тұрақты) әрекет ететін ӘДК (ДҰК) ӘОО-ға түсуге жарамдылығы (жарамсыздығы) туралы қорытынды шығарады. Бұл ретте ӘДК қорытындысын шығаруға негіз болған Талаптардың тармақтарын көрсету қажет.

66. Медициналық куәландыру нәтижелері ӘДК (ДҰК) отырыстарының хаттамалар кітабына, ӘОО-ға түсетін азаматтың медициналық куәландыру картасына, ал әскери қызметшіге соның ішінде медициналық кітапшаға да жазылады.

ӘОО-ға түсуге жарамсыз деп танылған кандидаттарға медициналық куәландыру парағы ресімделеді, ал ӘДК (ДҰК) отырыстарының хаттамалары кітабына жарамсыздық себептерінің толық негіздемесі жазылады.

Жоғарыдан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын ӘОО-ларға түсетін әскери қызметшілерді медициналық куәландыру нәтижелері Қағидаға 2-қосымшаның 8-нысанына сәйкес медициналық куәландыру туралы анықтамамен (бұдан әрі – медициналық куәландыру туралы анықтама) ресімделеді, оның бір данасы бақылау үшін штаттық ӘДК-ға жолданады.

67. Түпкілікті медициналық куәландыру кезінде ӘОО-ға түсуге жарамсыз деп танылған адамдар туралы мәліметтерді штаттық емес уақытша әрекет ететін ӘДК (ДҰК) штаттық ӘДК-ға медициналық куәландыру аяқталғаннан кейін жеті жұмыс күнінен кешіктірмей жолдайды.

68. Түпкілікті медициналық куәландыру кезінде ӘОО-ға түсуге жарамсыз деп танылған әскери оқу орнына түсетін азаматтың медициналық куәландыру картасы мен медициналық куәландыру парағы медициналық куәландыру аяқталғаннан кейін жеті жұмыс күнінен кешіктірілмей алдын ала медициналық куәландырудың сапасын талдау және жақсарту үшін алдын ала іріктеу жүргізген облыстың (республикалық маңызы бар қаланың немесе астананың) ҚІД, гарнизондық (госпитальдық) ӘДК-ға (ДҰК-ға) жолданады.

Облыстың (республикалық маңызы бар қаланың немесе астананың) ҚІД, гарнизондық (госпитальдық) ӘДК (ДҰК) алынған құжаттарды зерделеу нәтижелерін және алдын ала медициналық куәландырудың сапасын жақсарту үшін қабылданған шараларды құжаттарды алған күннен бастап бір айдан кешіктірмей Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігі Орталық әскери-дәрігерлік комиссиясына (бұдан әрі – ҚР ҚМ ОӘДК) жолдайды.

69. Жоғары оқу орындарында оқитын және әскери кафедраларда запастағы офицерлерді даярлау бағдарламасы бойынша оқыту үшін іріктелген азаматтарды (бұдан әрі – студенттер) медициналық куәландыруды облыстардың (республикалық (облыстық) маңызы бар қаланың және астананың) тұрақты әрекет ететін медициналық комиссиялары жүргізеді.

Әскери кафедралар студенттерге әскери оқу орнына түсетін азаматтың медициналық куәландыру картасын ресімдейді. Медициналық куәландыру басталғанға дейін студенттер медициналық комиссияға осы Қағиданың 33-

тармағы 1, 2-тармақшаларында көрсетілген медициналық құжаттарды, 50-тармағында көрсетілген медициналық зерттеулердің нәтижелерін және әскерге шақыру учаскесіне тіркеу туралы куәлікті ұсынады.

Әскерге шақыру учаскесіне тіркеудің немесе медициналық ұйымдардың мәліметтері бойынша келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге кедергі келтіретін созылмалы науқастанулар, дене кемістіктері бар адамдар медициналық куәландыруға жіберілмейді.

Медициналық куәландыру үдерісінде денсаулық жағдайын анықтау үшін көрсеткіштер бойынша қажетті қосымша зертханалық, құралдық зерттеу әдістері жүргізіледі.

Медициналық комиссияның маман дәрігері әскери қызметке жарамдылық санаты туралы қорытындыдан кейін Талаптарға сәйкес әскер түрлері мен тектері бойынша арналу көрсеткішін белгілейді.

Әскери оқу-жатығу жиындарының алдында студенттерді медициналық куәландыруды облыстардың (республикалық (облыстық) маңызы бар қаланың және астананың) тұрақты әрекет ететін медициналық комиссиялары жүргізеді.

5-тарау. Келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретін азаматтарды медициналық куәландыру

Ескерту. 5-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

70. Медициналық куәландыруға жіберер алдында келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретіндерге ҚІБ(Б)-да (әскери қызметшілерге әскери бөлімдерде) Қағидаға 2-қосымшаның 9-нысанына сәйкес келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретін азаматтың медициналық куәландыру картасы ресімделеді.

Келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретін азаматтар медициналық куәландыру басталғанға дейін отыз күн ішінде ҚІБ(Б)-да осы Қағиданың 33-тармағы 1, 2-тармақшаларына сәйкес медициналық құжаттарды ұсынады.

71. Келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретіндерге медициналық куәландыруға дейін отыз күнтізбелік күн ішінде:

- 1) жалпы қан талдауын;
- 2) мерезге микропреципитация (микрореакция) реакциясын;
- 3) жалпы несеп талдауын;
- 4) тыныштық жағдайындағы ЭКГ-ны (жүктемеден кейін – көрсеткіштер бойынша);

5) кеуде қуысы ағзаларын флюорографиялық (рентгенологиялық) зерттеу медициналық куәландыру күніне дейін үш айдан кешіктірмей;

6) мұрынның қосалқы қуыстарының рентгенограммасын;

7) В және С гепатиттерінің маркерлеріне қанды зерттеу;

8) АИТВ-инфекциясына қанды зерттеу;

9) қандағы қант талдауын;

10) бруцеллезге қан талдауын (мал шаруашылығында жұмыс істейтіндерге және (немесе) жеке шаруашылығында малы барларға);

11) қырық жастан асқан адамдарға көздің ішкі қысымын өлшеу жүргізіледі.

Медициналық көрсеткіштер бойынша алдын алу егулері және қажетті медициналық зерттеулер жүргізіледі.

72. Алып тасталды – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

73. Медициналық куәландыруды облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, қалалар мен аудандардың жергілікті атқарушы органының тұрақты әрекет ететін медициналық комиссиясы, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 25 мамырдағы № 124 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында әскери қызмет өткеру қағидаларында (бұдан әрі – Әскери қызмет өткеру қағидалары) көзделген жағдайларда ҚР ҚК әскери-медициналық бөлімдері мен мекемелерінің штаттық емес тұрақты әрекет ететін гарнизондық ӘДК жүргізеді.

Әскери бөлімдерге немесе өңірлік қолбасшылықтарға (бұдан әрі – ӨңК) жіберер алдында азаматтарға организмде есірткі заттарының бар болуына тестілеу жүргізіледі, оның нәтижелері келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретін азаматтың медициналық куәландыру картасына жазылады.

Келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретін мерзімді қызметтің әскери қызметшілері түпкілікті медициналық куәландыруға медициналық көмекке жүгіну көріністерімен эпикриз ресімделген медициналық кітапшамен және осы Қағиданың 71-тармағында көрсетілген зерделеу нәтижелерімен жіберіледі.

Ескерту. 73-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

74. Науқастану диагнозын нақтылау үшін азамат амбулаторлық немесе стационарлық тексеруге медициналық ұйымға (әскери-медициналық мекемеге) жіберіледі.

Бұл ретте штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК "Тексерілуге жатады" деген қорытынды шығарады.

Тексеруге (емдеуге) арналған жолдамаға денсаулық жағдайын зерттеу актісі, амбулаторлық пациенттің медициналық картасы және азаматтың денсаулық жағдайын сипаттайтын басқа да медициналық құжаттар қоса беріледі.

Куәландырылушыны бір ай ішінде медициналық тексеруді аяқтау мүмкін болмаған кезде, сондай-ақ тағайындалған медициналық зерттеулер нәтижелерін мерзімінде ұсынбау жағдайында штаттық емес тұрақты (уақытша) әрекет ететін ӘДК "Қорытынды медициналық куәландыруға келмеуіне (қосымша тексерілмеуіне) байланысты шығарылған жоқ" деген қорытынды шығарады.

Азамат тексерілуден бас тартқан кезде штаттық емес тұрақты (уақытша) әрекет ететін ӘДК "Келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге жарамсыз" деген қорытынды шығарады.

75. Денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметке жарамды немесе Талаптарға сәйкес әскер (қызмет) түрлері мен тектеріне байланысты әскери қызметке шамалы шектеулермен жарамды азаматтар келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге жарамды деп танылады.

76. Егер медициналық куәландыруға жолдамада ҚР ҚК түрінде және әскер тегінде әскери қызмет өткеру үшін, әскери-есептік мамандық бойынша оқуға (қызметке) жарамдылығын айқындау туралы көрсетілсе, келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге жарамды деп танылған азаматтарға қатысты штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК тиісті қорытынды шығарады.

Ескерту. 76-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

77. Талаптарға сәйкес әскери қызметке жарамдылық санатын дербес бағалауды көздейтін науқастанулар кезінде штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК: "Келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге жарамсыз" деген қорытынды шығарады.

78. Медициналық куәландыруда жүктілік немесе келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге кедергі келтіретін науқастанулар анықталған кезде бұдан әрі медициналық куәландыру тоқтатылады және штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК "Келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге жарамсыз" деген қорытынды шығарады, бұл ретте әскери қызметке жарамдылық санаты туралы қорытынды шығарылмайды.

Келісімшарт бойынша әскери қызметке уақытша жарамсыз деп танылған адамдарға қатысты да осындай қорытынды шығарылады.

6-тарау. Әскерге шақыру бойынша немесе келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерді, әскери оқуорындарының тыңдаушылары мен курсанттарын (кадеттерін) медициналық куәландыру

Ескерту. 6-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

79. Медициналық куәландыруға жіберу туралы шешімді:

1) мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге қатысты – әскери бөлімдердің командирлері (мекемелердің бастықтары), гарнизондардың бастықтары, штаттық ӘДК бастықтары (төрағалары), ҚІД бастықтары, ҚІД бастықтарымен келісу бойынша ҚІБ(Б) бастықтары, әскери сот немесе прокуратура, тергеу органы;

2) әскерге шақыру бойынша әскери қызмет өткеретін офицерлер құрамының адамдарына қатысты – әскери бөлімдер командирлері (мемлекеттік мекемелердің бастықтары), ҚІД бастықтары, әскери сот немесе прокуратура, тергеу органы;

3) келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге қатысты – әскери бөлім командирінің лауазымынан бастап, олардан жоғары тікелей бастықтар, әскери сот немесе әскери прокуратура, тергеу органы;

4) әскери оқу орындарының тыңдаушыларына, курсанттарына және кадеттеріне қатысты – оқу орындарының бастықтары, әскери сот немесе әскери прокуратура, тергеу органы шығарады.

80. Әскери қызметшілерге медициналық куәландыруға жолдаманы тікелей командирдің (бастықтың) шешіміне сілтеме жасай отырып, әскери бөлімдердің командирлері (мекеме бастықтары) немесе ҚР ҚК әскер түрі мен тектері кадр органының бастығы береді.

81. Тексеру немесе емдеу барысында мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерде әскери қызметке жарамдылық санатын өзгертетін науқастану анықталған жағдайда медициналық куәландыру әскери-медициналық мекеме бастығының жазбаша өкімі бойынша жүргізіледі.

82. Медициналық куәландыруға жіберілетін адамдарға штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК-ға мыналар:

1) Қағидаға 2-қосымшаның 10-нысанына сәйкес медициналық куәландыруға жолдама;

2) медициналық кітапша;

3) Қағидаға 2-қосымшаның 11-нысанына сәйкес әскери қызметшінің қызметтік міндеттері жөніндегі мәліметтер;

4) Қағидаға 2-қосымшаның 12-нысанына сәйкес әскери қызметшінің денсаулық жағдайы жөніндегі мәліметтер ұсынылады.

Қызметтік міндеттер жөніндегі мәліметтерде куәландырылушы денсаулық жағдайының атқарып отырған лауазымы бойынша оның әскери қызмет міндеттерін атқаруға әсері туралы мәліметтер және бұдан әрі әскери қызметшіні

әскери қызметте сақтап қалудың мақсатқа сәйкестігі туралы қолбасшылықтың пікірі сипатталады.

Денсаулық жағдайы жөніндегі мәліметтерде куәландырылушының денсаулық жағдайын динамикалық қадағалау нәтижелері туралы, оның медициналық көмекке жүгінуі туралы, соңғы үш жыл ішінде жұмыс істемеген күндерінің саны көрсетіледі. Мазмұндалған мәліметтер медициналық кітапшаның деректерімен және басқа да медициналық құжаттармен расталуы тиіс;

5) адамдардың әскери қызмет міндеттерін орындаумен байланысын көрсете отырып, Қағидаға 2-қосымшаның 13-нысанына сәйкес әскери қызмет өткеру кезінде алған мертігуі туралы анықтама.

Адамдар жоғарыда көрсетілген құжаттарсыз немесе тиісті үлгіде ресімделмеген құжаттармен медициналық куәландыруға жіберілмейді.

83. Науқастануы (жүктілігі) бойынша демалыс беру немесе әскери қызмет міндеттерін атқарудан босату туралы мәселені шешу үшін әскери қызметшілерді медициналық куәландыру әскери-медициналық мекеме бастығының (бастықтың медициналық бөлім жөніндегі орынбасарының) жазбаша өкімі бойынша жүргізіледі.

84. Келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерді медициналық куәландыруды штаттық емес тұрақты әрекет ететін (гарнизондық немесе госпитальдық) ӘДК амбулаторлық немесе стационарлық тексеру басталған күннен бастап үштен он төрт жұмыс күні мерзімінде жүргізеді.

Талаптарға сәйкес әскери қызмет өткеруге кедергі келтіретін науқастанулар болған немесе әскери қызметте болудың шекті жасына толған кезде медициналық куәландыру госпитальдық ӘДК-да жүргізіледі.

Тексерілу мерзімдерін қысқарту мақсатында амбулаторлық тексерілу мен куәландырылу уақытында әскери қызметшілер лауазымдық міндеттерін орындаудан үш тәуліктен артық емес мерзімге босатылады.

85. Әскери қызметшіні стационарлық медициналық куәландыруды науқастану, мертігу диагнозы және олардың салдарлары айқын болмауына байланысты көрсетілген мерзімде жүргізу мүмкін болмаған жағдайда, оны тексеру әскери-медициналық мекеме бастығының жазбаша өкімімен жеті тәуліктен артық емес мерзімге ұзартылады, ол туралы әскери қызметшіні медициналық куәландыруға жіберген әскери бөлімнің командирі (мекеменің бастығы) немесе кадр органы хабардар етіледі.

86. Егер әскери қызметшіні медициналық куәландыру кезінде штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК-да ол куәландырылатын мертігу немесе науқастану салдары әскери қызмет өткерумен байланысты емес деп тануға негіз болса, онда ӘДК қажетті мәліметтерді сұратады.

87. Талаптарда көзделген науқастанулар кезінде оқуды жалғастыруға жарамдылығын айқындау мақсатында тыңдаушылар, курсанттар және кадеттер медициналық куәландырылу үшін штаттық емес тұрақты әрекет ететін (гарнизондық немесе госпитальдық) ӘДК-ға жіберіледі.

Медициналық куәландыру нәтижелері бойынша штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК оқуды жалғастыруға жарамдылығы (жарамсыздығы) туралы қорытындысын шығарады (бұл ретте қорытынды шығаруға негіз болған Талаптардың тармақтары көрсетіледі).

88. Жасы он сегізге толмаған әскери оқу орындарының кадеттері мен курсанттарына қатысты штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК тек оқуға жарамдылығы (жарамсыздығы) туралы қорытынды шығарады.

89. Оқуға жарамсыз деп танылған жасы он сегізге толған әскери оқу орындарының бірінші курс кадеттеріне, курсанттарына (офицер атақтары жоқ тыңдаушыларға) қатысты бір уақытта Талаптарға сәйкес олардың әскери қызметке жарамдылығы туралы мәселе шешіледі.

90. Әскери қызметке уақытша жарамсыздығын көздейтін қорытындылар шығарылған кезде бұдан әрі оқуды жалғастыруға және әскери қызметке жарамдылығы туралы ӘДК-нің түпкілікті қорытындысы босату мерзімі, науқастануы бойынша демалысы аяқталғаннан кейін шығарылады.

91. Әскери қызмет міндеттерін атқару кезінде, әскери оқу орындарында мертліккен әскери қызметшілерді медициналық куәландыру әскери-медициналық мекемеде (медициналық ұйымда) емделу аяқталғаннан кейін жүргізіледі.

Мертігу және науқастану кезінде емдеу ұзақтығы белгіленген мерзімдерден асқан қалған жағдайларда, анықталған дәрігерлік-сараптамалық нәтиже кезінде, әскери қызметшілер олардың әскери қызметке жарамдылығын анықтау үшін медициналық куәландыруға ұсынылады.

92. Штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК ілесіп жүретін адамдардың санын және көліктің түрін көрсете отырып ауыстыру туралы қорытындыны:

әскери қызметшіні бір әскери-медициналық мекемеден (медициналық ұйымнан) екіншісіне ауыстыру қажет болған кезде;

науқастануы бойынша босатылған әскери қызметшінің тұрғылықты тұратын жеріне ілесіп жүру қажет болған кезде;

медициналық көмекке және бөгде адамның күтіміне мұқтаж болған кезде;

оқшаулау және ілесіп жүру қажеттілігі болған кезде шығарады.

93. Келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге қызметі бойынша ауысқан кезде (қызмет түрі мен тегі өзгерген кезде) және келісімшарттың жаңа түрін жасасқанда немесе келісімшартты ұзартқанда, медициналық куәландыруды штаттық емес тұрақты әрекет ететін (гарнизондық немесе госпитальдық) ӘДК жүргізеді.

Бұл ретте әскери қызметшілер мына жағдайларда:

1) ауыстырылатын лауазым бойынша, жаңа немесе ұзартылатын келісімшарт бойынша денсаулық жағдайына жоғары талаптар көзделген кезде;

2) тереңдетілген медициналық қарап тексеру және қадағалау нәтижелері бойынша әскери қызметке жарамдылық санатын қайта қарауды көздейтін денсаулық жағдайындағы өзгерістердің болуы кезінде ӘДК-ға жіберіледі.

94. Талаптар бойынша әскери қызметке жарамдылық санатын дербес бағалау көзделетін науқастанулар кезінде келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін сарбаздарға (матростарға), кіші сержанттық құрамға, бітіру курстарында оқитындардан басқа, ӘОО курсанттарына (кадеттеріне) қатысты ӘДК "Әскери қызметке шектеулі жарамды" деген қорытынды шығарады.

95. Мынадай:

әскери қызметте болудың шекті жасына толған;

Талаптарға сәйкес әскери қызметке жарамдылық санаты дербес бағалау көзделетін бір-бірін ауырлататын үш немесе одан астам науқастануларды диагностикалау жағдайларын қоспағанда, аға, жоғары сержанттар және офицерлер құрамында Талаптарға сәйкес әскери қызметке жарамдылық санаты дербес бағалау көзделетін науқастанулар боған жағдайда "Әскери қызметке шамалы шектеулермен жарамды" деген қорытынды шығарылады.

Көрсетілген жағдайларда "Әскери қызметке шектеулі жарамды" деген қорытынды шығарылады.

Оқу бітіру курсына білім алатын курсанттарда Талаптарға сәйкес әскери қызметке жарамдылық санаты дербес бағалау көзделген науқастары болған кезде ӘДК "Әскери қызметке шамалы шектеулермен жарамды" деген қорытынды шығарады. Талаптарға сәйкес әскери қызметке жарамдылық санаты дербес бағалау көзделген бір-бірін ауырлататын үш немесе одан да астам науқастануларды диагностикалау жағдайларында "Әскери қызметке шектеулі жарамды" деген қорытынды шығарылады.

Ескерту. 95-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 23.12.2019 № 1058 (алғаш ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

96. Әскери қызметшіге науқастануы бойынша демалыс беру немесе әскери қызмет міндеттерін орындаудан босату туралы ӘДК қорытындысы Талаптарға сәйкес әскери қызметке уақытша жарамсыздық көзделген жағдайда шығарылады.

97. Бейбіт уақытта штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК (ДҰК), стационарлық емделу аяқталғаннан кейін және медициналық оңалту жүргізуден

кейін әскери қызметші әскери қызмет міндеттерін орындауға кірісетін мерзім кемінде бір айды құрайтын болса, науқастануы бойынша демалыс беру туралы қорытынды шығарады.

98. Бейбіт уақытта әскери қызметшіге науқастануы бойынша демалыс (калпына келтіру емделуінің соңғы кезеңі) мертігудің, науқастанудың сипаты мен ауырлығына байланысты отыздан бастап алпыс тәулікке дейінгі мерзімге беріледі.

99. Мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер үшін үздіксіз стационарлық емделудің, медициналық оңалту жүргізудің және науқастануы бойынша демалыста болудың жалпы ұзақтығы төрт айдан аспауға тиіс, ол аяқталғаннан кейін штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК әскери қызметке жарамдылық санатын айқындайды.

100. Келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшіге, ЖОО-ның тәрбиеленушісіне, кадетіне, курсантына, тыңдаушысына науқастануы бойынша демалыс медициналық көрсеткіштер бойынша ұзартылады, бірақ әрбір кезде мерзімі отыз тәуліктен аспауға тиіс. Стационарлық емделуде болу, медициналық оңалтуды жүргізу және науқастануы бойынша демалыста үздіксіз болу уақыты жалпы алғанда төрт айдан, ал туберкулезбен ауыратындар үшін он айдан аспайды.

Көрсетілген мерзім аяқталғаннан кейін келісімшарт бойынша әскери қызметшілердің денсаулық жағдайы бойынша әскери қызмет міндеттерін орындауға кірісуі мүмкін болмаған кезде, оның емделуде болу мерзімі әскери-медициналық мекеменің қорытындысы негізінде әскер тектері қолбасшысынан, ӨңК әскерлерінің қолбасшысынан бастап және одан жоғары тікелей бастықтың шешімімен ұзартылады.

Әскери қызметші одан әрі емделгеннен кейін әскери қызмет міндеттерін орындауға кірісе алатын жағдайларда ғана емделу мерзімдерін ұзарту жүзеге асырылады.

101. Әскери қызметшінің емделуде үздіксіз болу мерзімін ұзарту үшін әскери-медициналық мекеменің бастығы әскери қызметші қызмет өткеретін (оқитын) әскери бөлімнің (мекеменің) командиріне (бастығына) емделуде болу мерзімін ұзарту туралы қатынас қағазын жолдайды, онда диагнозы, емделуді жалғастыру қажеттілігі және алпыс тәуліктен аспауға тиіс оның болжамды мерзімі көрсетіледі.

Әскери бөлімнің командирі ол туралы өз пікірі мен көрсетілген қатынас қағазын әскери қызметшінің емделуде үздіксіз болу мерзімін ұзарту туралы шешім қабылдайтын тікелей бастыққа ұсынады.

102. Емделуде және науқастануы бойынша демалыста үздіксіз болудың шекті мерзімі аяқталғаннан кейін әскери қызметшілер әскери қызметке жарамдылық санатын айқындау үшін медициналық куәландыруға жатады.

103. Әскери қызметші әйелдерге жүктілігі және бала тууы бойынша демалысты әскери бөлім командирі (мекеме бастығы) 2015 жылғы 23 қарашадағы Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне және Әскери қызмет өткеру қағидаларына сәйкес тәртіпте және мерзімге береді. Бала күтімі бойынша демалыс аяқталғаннан кейін әскери қызметші әйелдер әскери қызметке жарамдылық санатын қайта қарауды қажет ететін денсаулық жағдайының өзгеруі жағдайларында ӘДК-ға жіберіледі.

Ескерту. 103-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

104. Штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК-нің (ДҰК-ның) науқастануы бойынша демалыс беру (демалысты ұзарту) туралы қорытындысы ӘДК отырыстары хаттамаларының кітабына жазылады және Қағидаға 2-қосымшаның 8-нысанына сәйкес медициналық куәландыру туралы анықтамамен ресімделеді.

105. Осы Қағиданың 96, 97-тармақтарымен көзделмеген жағдайларда әскери қызметшілерді емдеу әскери-медициналық мекемеде аяқталады, ал штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК (ДҰК) әскери қызмет міндеттерін атқарудан жетіден он бес тәулікке дейінгі мерзімге толық немесе ішінара босату (бұдан әрі – босату) туралы қорытынды шығарады. Бұл ретте, босату мерзімі жалпы алғанда отыз тәуліктен аспауы тиіс.

106. Мерзімді әскери қызмет өткеретін, денсаулық жағдайы бойынша әскери қызмет міндеттерін атқарудан босатылған әскери қызметшілер әскери бөлімнің медициналық пунктіне (медициналық ротаға) емделуге (оңалтуға) жіберіледі.

Штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК әскери қызмет міндеттерін орындаудан ішінара босату туралы қорытынды шығаратын кезде олар босатылатын сабақтардың, жұмыстардың, нарядтардың нақты түрлерін көрсетеді.

107. Мерзімді әскери қызмет өткеретін және гаупвахтада ұстаумен қамауға алумен сотталған әскери қызметшілерге қатысты науқастануы бойынша демалыс беру, әскери қызмет міндеттерін орындаудан босату туралы ӘДК қорытындысы шығарылмайды. Оларды емдеу әскери-медициналық мекемеде немесе әскери бөлімнің медициналық пунктінде аяқталады.

108. Мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер науқастануы бойынша демалысы аяқталуы бойынша, қажет болған кезде, әскери қызметке

жарамдылық санатын немесе денсаулығы бойынша демалысын ұзарту үшін қайта медициналық куәландыруға штаттық емес ӘДК-ға (әскери қызмет өткерген немесе демалысты өткізген орны бойынша) жіберіледі.

109. Әскери есептен шығарумен әскери қызметке жарамсыз деп танылған және шығаруды ресімдеу кезеңінде денсаулық жағдайы бойынша әскери қызмет міндеттерін атқаруға мүмкіндігі жоқ келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшіге (әскери оқу орнының оқитын курсантына) штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК әскери қызметке жарамсыздығы туралы қорытындымен қатар "Қызметтен шығаруды ресімдеу үшін қажетті, бірақ 30 (отыз) тәуліктен аспайтын мерзімге әскери қызмет міндеттерін атқарудан босатылуға жатады" деген қорытынды шығарады.

Әскери есептен шығарумен әскери қызметке жарамсыз деп танылған келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметші денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметтен көрсетілген мерзімде шығарылмаса, штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК (ДҰК): "Қызметтен шығаруды ресімдеу үшін қажетті, бірақ 30 (отыз) тәуліктен аспайтын мерзімге әскери қызмет міндеттерін атқарудан босатуға жатады" деген қорытындыны қайта шығарады.

110. Танкілерді және басқа да машиналарды су астында жүргізуге жарамдылығын анықтау үшін әскери қызметшілерді, әскери жиындардан өтетін азаматтарды медициналық куәландыру жұмысқа бастапқы рұқсат беру кезінде және кейіннен екі жылда бір рет, сондай-ақ медициналық көрсеткіштер бойынша жүргізіледі.

7-тарау. Десанттық-шабуылдау әскерлері мен арнайы мақсатты бөлімдердің әскери қызметшілерін медициналық куәландыру

Ескерту. 7-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

111. Десанттық-шабуылдау әскерлерінде (бұдан әрі – ДШӘ), арнайы мақсаттағы бөлімдерде (бұдан әрі – АрнМақБ) әскери қызметке жарамдылығын айқындау үшін мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерді медициналық куәландыру қызмет кезеңінде бір рет, ал келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретіндерге – он екі айда бір рет жүргізіледі. Бұл ретте арнайы мақсаттағы, теңіз жаяу әскері бөлімшелерінің, сондай-ақ десанттық-шабуылдау, барлау бөлімшелерінің әскери қызметшілері және парашютпен секірулер жасауға тартылатын адамдар медициналық куәландыруға жатады.

Ескерту. 111-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

112. ДШӨ-ға (АрнМақБ-ға) әскери қызметке (әскери жиындарға) шақырылған азаматтарға және әскери оқу орындарынан, сондай-ақ қызметі бойынша ауыстыру кезінде басқа да әскер түрлері мен тектерінен келген әскери қызметшілерге медициналық куәландыру жүргізіледі.

Ескерту. 112-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

113. Егер олар госпиталь ӘДК куәландырмаса, ДШӨ және АрнМақБ әскери қызметшілерін кезектен тыс медициналық куәландыру олар ДШӨ-да (АрнМақБ-да) қызметке жарамдылық санатын өзгерту көзделетін науқастанулар себебі бойынша стационарлық емделгеннен кейін әскери-медициналық мекемеден (медициналық ұйымнан) келуі бойынша жүргізіледі.

ДШӨ және АрнМақБ әскери қызметшілері кезектен тыс медициналық куәландыруға әскери бөлім дәрігерінің, әскери-медициналық мекеме дәрігер-маманының қорытындысы негізінде әскери бөлім командирінің шешімімен жіберіледі.

ДШӨ және АрнМақБ әскери қызметшілерінде Талаптарға сәйкес ДШӨ-да (АрнМақБ-да) қызметке жарамдылық санатын дербес бағалау көзделген науқастар болған жағдайда "ДШӨ-да (АрнМақБ-да) қызметке жарамды" деген қорытынды:

1) қолбасшылықтың пікірі бойынша әскери қызметшіні әскери қызметте қалдыру мақсаттылығы;

2) науқастанудың жағымды болжамы;

3) куәландырылушының әскери қызметті жалғастыруға оң ниеті болған жағдайларда шығарылады.

Осы жағдайда қорытынды жоғарыда аталған барлық шарттар болған кезде шығарылады. Науқастану болжамы науқастану сипатын, оның басталуын, үдеу дәрежесін, процестің қайталануын және әскери қызметші әскери қызмет міндеттерін орындау кезінде болуы ықтимал асқынуларды ескере отырып айқындалады.

Ескерту. 113-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 23.12.2019 № 1058 (алғаш ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

114. ДШӨ-да (АрнМақБ-да) қызметке жарамдылық парашютпен секірулер жасауға жарамдылықты көздейді. Келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін және дене салмағы 90 кг-дан асатын ДШӨ және АрнМақБ әскери

қызметшілерінің парашютпен секірулер жасауға жарамдылығы жеке айқындалады.

Ескерту. 114-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

115. Егер әскери қызметшілер ДШӘ-дағы (АрнМақБ-дағы) қызметке жарамсыз болған жағдайларда, штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК әскери қызметке жарамдылық санаты туралы қорытынды шығарады.

Ескерту. 115-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

8-тарау. Әскери-теңіз күштерінің әскери қызметшілерін медициналық куәландыру

Ескерту. 8-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

125. Әскери қызметшілердің қызметке жарамдылығын айқындау үшін медициналық куәландыру мынадай әскери-есептік мамандықтар бойынша он екі айда бір рет жүргізіледі:

суүсті корабльдерінің жеке құрамы;

тереңге сүңгітін сүңгуір, акванавт, сүңгуір маман;

басқарушы, белгі беруші, штурмандық электрик, торпедалық электрик, торпедашы, гидроакустик, суүсті корабльдерінің радиотелеграфисі.

Талаптарға сәйкес әскери қызметке жарамдылық санатын дербес бағалауды көздейтін науқастанулар кезінде кезектен тыс медициналық куәландыру және ӘТК-де қызметке жарамдылық санатын айқындау осы Қағиданың 113-тармақтарында мазмұндалған тәртіпке ұқсас жүргізіледі.

117. Әскери қызметшілер Әскери-теңіз күштеріндегі қызметке жарамсыз болған жағдайларда штаттық емес (тұрақты әрекет ететін) ӘДК олардың әскери қызметке жарамдылық санаты туралы қорытынды шығарады.

118. Кезекті медициналық куәландырудан кейін алты айдан астам уақыт өтсе, суүсті корабльдерінде гидроакустиктер және радиотелеграфистер болып қызмет өткеретін әскери қызметшілер ұзақ (ұзақтығы екі айдан артық) жүзу алдында медициналық куәландырылуға жатады.

119. Жүзуге кететін, суүсті корабльдеріне іссапарға жіберілген адамдар суүсті корабльдеріндегі қызметке жарамдылығын айқындау үшін штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК-нің медициналық куәландырылуына жатады.

120. Жекелеген жағдайларда корабльде қызмет өткеруге кедергі келтіретін тұрақты теңгерілген науқастанулары бар іссапарға жіберілетін адамдарға штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК мынадай редакцияда қорытынды шығарады: "Суүсті кораблінде 3 (үш) айдан артық емес мерзімге теңізге шығуға қарсы көрсеткіштері жоқ".

9-тарау. Жауынгер жүзушілерді (сүңгуірлерді) медициналық куәландыру

Ескерту. 9-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

121. Жауынгер жүзушілерді (сүңгуірлерді) кезекті медициналық куәландыруға дайындау кезеңінде бөлім медицина қызметінің бастығы:

1) оларды бақылау материалдарын жинақтайтын (медициналық көмекке жүгінулері, медициналық қарап тексеру нәтижелері бойынша су астына түсуден шеттету, функционалдық сынамалар деректері, кәсіби қасиеттері) медициналық кітапшаларды дайындайды және онда өткен жылғы қажетті жазбалардың бар болуын тексереді;

2) антропометриялық өлшемдерді жүргізеді;

3) барлық жауынгер жүзушілерге (барлық сүңгуірлер құрамына) рентгенологиялық (кеуде қуысы мүшелерінің флюорографиясы немесе рентгеноскопиясы), зертханалық (қан, несеп клиникалық талдауы) және жүктеме сынамаларын қолдана отырып, электрокардиографиялық зерттеулерді, вестибулярлық аппаратты зерттеуді жүргізуді ұйымдастырады.

40 жастан асқан адамдарға, бұдан басқа, қандағы қантты, липидтерді зерттеу және көздің ішкі қысымын өлшеу жүргізіледі.

122. Сүңгуір жұмыстарына жарамды деп танылған жауынгер жүзушіге (сүңгуірге) ӘДК алда болатын жылға арналған сүңгуір жұмыстарының тереңдігі белгіленеді:

1) 60 метрден астам;

2) 12-ден 60 метрге дейін;

3) 12 метрге дейін.

123. Денсаулық жағдайы медициналық талаптарға толық жауап бермейтін жоғары білікті сүңгуірлерді медициналық куәландыру кезінде ӘДК елеулі дене жүктемесімен байланысты жұмыстарға жеке өзінің қатысуынсыз сүңгуірлердің жұмысын бақылау және оларды үйрету мақсатында оларға қатысты 20 метрге дейінгі және одан кем тереңдікке суға сүңгу туралы дербес қорытынды қабылдайды.

124. Жауынгер жүзушілер мен сүңгуірлер құрамын медициналық куәландыру Талаптардың IV бағаны және оларға 5-қосымша бойынша жүргізіледі.

125. Жауынгер жүзушілерді (сүңгуірлерді) медициналық куәландыру нәтижелері ӘДК отырыстары хаттамаларының кітабына, сүңгуірлердің жеке және медициналық кітапшасына жазылады.

126. Су астына сүңгудің барынша төмен тереңдігі жауынгер жүзушіні (сүңгуірді) кезекті (кезектен тыс) медициналық куәландыруға дейінгі кезеңге белгіленеді және көрсетілген барлық кезең ішінде асырылмауға тиіс.

127. Жауынгер жүзушіде (сүңгуірде) сүңгу жұмыстарына кедергі келтіретін науқастанулар анықталған кезде ӘДК жауынгер жүзушілерді (сүңгуірлерді) медициналық куәландыру үшін сүңгуір жұмыстарына жарамдылығын, әскери қызметке жарамдылығын айқындау үшін оны кейіннен госпитальдық ӘДК-нің медициналық куәландыруымен тексерілуге және емделуге жібереді.

128. Кезекті медициналық куәландыру 12 айда бір рет амбулаторлық жүргізіледі, ал аға, жоғары сержанттар және офицерлер құрамы кезекті амбулаторлық тексерудің орнына үш жылда бір рет стационарлық тексеруден және медициналық куәландырудан өтеді.

129. Жауынгер жүзушілерді (сүңгуірлерді) медициналық куәландыру қорытындылары бойынша әскери бөлім командирі әрбір жауынгер жүзушіге (сүңгуірге) ағымдағы жылға арналған су астына сүңгудің шекті тереңдігі белгіленген бұйрық шығарады.

10-тарау. Радиоактивті заттармен, иондаушы сәулелену көздерімен, зымыран отынының компоненттерімен, электрмагниттік өрістер және лазерлік сәулелену көздерімен қызметке (жұмысқа) іріктелетін және қызмет өткеретін (жұмыс істейтін) әскери қызметшілерді (ҚР ҚК қызметшілерін) медициналық куәландыру

Ескерту. 10-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

130. Радиоактивтік заттармен (бұдан әрі – РЗ), иондандырушы сәулелену көздерімен (бұдан әрі – ИСК), зымыран отынының компоненттерімен (бұдан әрі – ЗОК), электрмагниттік өрістер (бұдан әрі – ЭМӨ) және лазерлік сәулелену (бұдан әрі – ЛС) көздерімен қызметке (жұмысқа) іріктелетін және қызмет өткеретін (жұмыс істейтін) әскери қызметшілерді (ҚР ҚК қызметшілерін) медициналық куәландыру медициналық қызмет бастығының (дәрігерінің) және әскери бөлім қолбасшылығы өкілінің қатысуымен жүргізіледі.

131. РЗ, ИСК, ЗОК, ЭМӨ және ЛС көздерімен қызметке (жұмысқа) іріктелетін әскери қызметшілерді (ҚР ҚК қызметшілерін) медициналық куәландыру лауазымға тағайындау алдында, ал РЗ, ИСК, ЗОК және ЭМӨ және ЛС көздерімен қызмет өткеретіндерді (жұмыс істейтіндерді) 3 (үш) жылда бір рет және медициналық көрсеткіштер бойынша жүргізіледі.

132. РЗ, ИСК, ЗОК және ЭМӨ және ЛС көздерімен қызметке (жұмысқа) іріктелетін және қызмет өткеретін (жұмыс істейтін) адамдарды медициналық куәландыру басталғанға дейін:

- 1) кеуде қуысы ағзаларын флюорографиялық (рентгенологиялық) зерттеу;
- 2) жалпы қан талдауы (лейкоцитарлық формуланы және тромбоциттер санын есептеумен);
- 3) жалпы несеп талдауы;
- 4) тыныштық жағдайындағы ЭКГ (жүктемеден кейін – көрсеткіштер бойынша);
- 5) мұрынның қосалқы қуыстарының рентгенограммасы (іріктеу кезінде);
- 6) В және С вирусты гепатиттерінің маркерлеріне қанды зерттеу (іріктеу кезінде);
- 7) АИТВ инфекциясына қанды зерттеу (іріктеу кезінде) жүргізіледі.

Қырық жастан асқан адамдарға көздің ішкі қысымын өлшеу, қандағы қанттың деңгейін анықтау жүргізіледі. Медициналық көрсеткіштер бойынша қосымша медициналық зерттеулер жүргізіледі.

133. Медициналық куәландыру басталғанға дейін әскери бөлім медицина қызметінің бастығы (дәрігері) штаттық емес (тұрақты, уақытша әрекет ететін) ӘДК-ға әскери бөлім қолбасшылығы бекіткен медициналық куәландырылуға жататын әскери қызметшілер мен ҚР ҚК қызметшілерінің тізімін ұсынады.

Тізімде: медициналық куәландырудың мақсаты, әскери атағы (әскери қызметшілер үшін), куәландырылушының тегі, аты, болған жағдайда әкесінің аты;

РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-мен, ЭМӨ және ЛС көздерімен қызмет өткеретін (жұмыс істейтін) адамдарға қатысты оның РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК -мен, ЭМӨ және ЛС көздерімен еңбек өтілі, сондай-ақ комиссияаралық кезеңде жеке дозиметрлік бақылау деректері көрсетіледі.

134. Медициналық куәландыру алдында әскери бөлім қолбасшылығының өкілі штаттық емес (тұрақты, уақытша әрекет ететін) ӘДК мүшелерін куәландырылушылардың қызмет (жұмыс) жағдайларымен таныстырады, ал әскери бөлім медицина қызметінің бастығы (дәрігері) ӘДК-ға комиссияаралық кезеңде куәландырылушылардың денсаулық жағдайын медициналық бақылаудың нәтижелері туралы хабарлайды.

135. РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-мен және ЭМӨ және ЛС көздерімен қызмет өткеретін (жұмыс істейтін) әскери қызметшіні (ҚР ҚК қызметшісін) әскери-медициналық мекемеге стационарлық тексеруге және медициналық куәландыруға жіберген кезде Қағидаға 2-қосымшаның 14-нысанына сәйкес маманның еңбек және жұмыс орнының жағдайын санитарлық-гигиеналық сипаттау картасы ұсынылады.

136. Стационарлық тексеру нәтижесінде әскери қызметшіде (ҚР ҚК қызметшісінде) РЗ-ның, ИСК-ның, ЗОК-нің, ЭМӨ және ЛС көздерінің организмге әсер етуі салдарынан болып табылатын науқастану анықталған және осы науқастану бойынша Талаптарға сәйкес РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-мен, ЭМӨ және ЛС көздерімен қызметке (жұмысқа) әскери қызметке уақытша жарамсыздықты, жарамсыздықты немесе қызметке (жұмысқа) жарамдылықты дербес бағалау анықталғанда штаттық емес (тұрақты, уақытша әрекет ететін) ӘДК керек болған кезде радиолог және/немесе токсиколог дәрігердің қатысуымен қорытынды шығарады.

ӘДК қорытындысы патологиялық үдерістің теңелу дәрежесін, әскери-есептік мамандықты, жалпы еңбек өтілін және мамандығы бойынша еңбек өтілін, әскери қызмет міндеттерін орындау қабілетін ескерумен шығарылады.

137. Әскери қызметке уақытша жарамсыздықты көздейтін Талаптарға сәйкес РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-мен, ЭМӨ және ЛС көздерімен қызмет өткеру (жұмыс істеу) үшін іріктелетін адамдарға қатысты РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-мен, ЭМӨ және ЛС көздерімен қызмет өткеруге (жұмыс істеуге) жарамсыздығы туралы ӘДК қорытындысы шығарылады.

138. Денсаулық жағдайына шағымданған, бұрын РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-мен, ЭМӨ және ЛС көздерімен қызметке (жұмысқа) уақытша жарамсыз деп танылған, РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-мен, ЭМӨ және ЛС көздерімен қызметке (жұмысқа) жарамдылығын анықтау үшін ӘДК-ге жолдама берілетін мертігуден, науқастанудан кейін науқастануы бойынша берілген демалыстан келген әскери қызметшілер (ҚР ҚК қызметшілері) кезектен тыс медициналық куәландыруға жатады.

139. Стационарлық тексеру және медициналық куәландыру нәтижелері бойынша бұрын РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-мен, ЭМӨ және ЛС көздерімен қызметке (жұмысқа) жарамсыз деп танылған адамдар кемінде үш айдан кейін қайта медициналық куәландыруға жіберіледі.

140. РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-мен, ЭМӨ және ЛС көздерімен қызметке жарамсыз деп танылған әскери қызметшілерге қатысты олардың әскери қызметке жарамдылық санаты туралы да ӘДК қорытындысы шығарылады.

11-тарау. Запастағы азаматтарды әскери жиындарға немесе әскери қызметке (запастағы офицерлерді) шақыру кезінде және (немесе) есепке алу мақсатында медициналық куәландыру

Ескерту. 11-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

141. Запастағы азаматтарды әскери (оқу) жиындарға немесе әскери қызметке шақыру кезінде (офицерлерді) немесе есепке алу мақсатында медициналық куәландыру басталғанға дейін ҚІБ(Б) Қағидаға 2-қосымшаның 15-нысанына сәйкес запастағы азаматтың медициналық куәландыру картасын ресімдейді.

142. Запастағы азаматтар осы Қағиданың 38-тармағы 1, 2-тармақшаларына сәйкес медициналық құжаттарды ұсынады.

143. Медициналық куәландыру басталғанға дейін отыз күнтізбелік күннен ерте емес:

- 1) жалпы қан талдауы;
- 2) мерезге микропреципитация реакциясы (микрореакция);
- 3) қандағы қантты анықтау;
- 4) жалпы несеп талдауы;
- 5) тыныштық жағдайындағы ЭКГ (жүктемеден кейін – көрсеткіштер бойынша);
- 6) кеуде қуысы ағзаларын флюорографиялық (рентгенологиялық) зерттеу куәландыру күніне дейін үш айдан кешіктірілмей жүргізіледі;
- 7) мұрынның қосалқы қуыстарының рентгенограммасы (әскери қызметке шақырылатындар үшін);
- 8) қырық жастан асқан адамдарға көздің ішкі қысымын өлшеу жүргізіледі.

Медициналық көрсеткіштер бойынша алдын алу егулері мен қажетті медициналық зерттеулер жүргізіледі.

144. Әскери қызметтен денсаулық жағдайы бойынша босатылған азаматтарды медициналық куәландыру кезінде ҚІБ(Б) КІД-ға ӘДК-нің бұдан бұрын шығарған қорытындысының мөрмен куәландырылған көшірмесін ұсынады.

145. Талаптарға сәйкес әскери қызметке жарамдылығын дербес бағалау көзделетін науқастанулар болған кезде келісімшарт бойынша әскери қызмет өткерген және есепке алу мақсатында немесе келісімшарт бойынша әскери қызметке түскен кезде куәландырылатын азаматтарға қатысты, сондай-ақ әскери қызметке шақыру кезінде запастағы офицерлер құрамының әскери

міндеттілеріне қатысты ӘДК: "Әскери қызметке шектеулі жарамды", әскери жиындарға шақыру кезінде – "Әскери жиындарға жарамсыз" деген қорытынды шығарады.

146. Талаптарға сәйкес әскери қызметке уақытша жарамсыздығы көзделетін науқастанулар болған кезде әскери (арнайы) жиындарға шақырылатын әскери міндеттілерге қатысты әскери жиындарға жарамсыздығы туралы ӘДК қорытындысы шығарылады, ал әскери қызметке шақырылатын әскери міндеттілерге қатысты ӘДК мерзімін көрсетумен уақытша жарамсыздығы туралы қорытынды шығарады.

147. Әскери қызметке әскерге шақырылған запастағы офицерлер құрамының әскери міндеттілерін Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің әскери қызметке әскерге шақыру туралы бұйрық болған, бірақ қызмет орнына әлі жіберілмеген және денсаулық жағдайына шағымданған кезде, ҚІД бастығының жолдамасы бойынша штаттық емес тұрақты әрекет ететін (гарнизондық немесе госпитальдық) ӘДК куәландырады.

Талаптарға сәйкес әскери қызметке жарамдылық санатын өзгерту көзделетін науқастанулар анықталған кезде штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК қорытындысы науқастану туралы куәлікпен ресімделеді және штаттық ӘДК-нің бекітуіне жатады.

148. Әскери қызметтен денсаулық жағдайы бойынша босатылған азамат медициналық куәландыру сәтінде ӘДК қорытындысын қайта қарау және әскери қызметке жарамдылық санатын айқындау туралы мәселені қоятын болса, ҚІБ(Б) бастығы қайта куәландыру жүргізуге жолдама берудің мақсатқа сәйкестігін қарайды.

Осы мақсатта денсаулық жағдайының жақсарғанын растайтын құжаттар, диспансерлік есептен алынғаны туралы анықтамалар, стационарлық науқастың медициналық картасынан үзінділер, амбулаторлық карталар және денсаулық жағдайын сипаттайтын басқа да медициналық құжаттар сұратылады. Денсаулық жағдайында оң динамика болған кезде қайта куәландырылуға жататын азамат алдын ала қорытынды шығарумен облыстық (республикалық маңызы бар қаланың немесе астананың) шақыру комиссияларының медициналық комиссиясында алдын ала медициналық куәландырудан өтеді.

Алдын ала қорытындының оң нәтижесінде облыстық (республикалық маңызы бар қаланың немесе астананың) ҚІД бастығы әскери қызметші әскери қызмет өткерген штаттық ӘДК ведомствосына оның өтінішін, әскери билетін, медициналық кітапшасын, ӘДК қорытындысын, медициналық құжаттармен расталған алдын ала медициналық куәландыру нәтижелерін жібереді.

Әскери есептен шығарумен әскери қызметке жарамсыз деп танылған адамдар медициналық куәландыруға жатпайды.

Психикалық науқастануы салдарынан денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметтен босатылған азаматқа жоғарыда аталған құжаттардан басқа медициналық денсаулық сақтау ұйымының маман дәрігерлерінің стационарлық емдеуден кейін бұрын қойылған диагнозды өзгерту немесе алып тастау туралы қорытындысы ұсынылады.

149. Штаттық ӘДК ұсынылған құжаттарды зерделейді және өтінішті қанағаттандыру үшін негіздемелері бар екені белгіленсе, азамат әскери қызметке жарамдылық санатын айқындау мақсатында ҚІД бастығы арқылы штаттық емес тұрақты әрекет ететін (гарнизондық немесе госпитальдық) ӘДК-ға медициналық куәландыруға жіберіледі.

150. Денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметке шақырудан босатылған азаматтарды медициналық қайта куәландыру осы Қағиданың 148-149-тармақтарына сәйкес жүргізіледі.

151. Медициналық куәландыру жүргізілгеннен кейін штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК қорытындысы науқастану туралы куәлікпен ресімделеді және штаттық ӘДК-ға қарауға жолданады. Мертігудің, науқастанудың себепті байланысы науқастануы туралы куәлікте көрсетілмейді.

12-тарау. Әскери-дәрігерлік комиссиялардың қорытындылары

Ескерту. 12-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

152. Куәландыру нәтижелері бойынша медициналық комиссиялар және штаттық емес (уақытша, тұрақты әрекет ететін) ӘДК мынадай қорытындылар шығарады:

1) әскерге шақыру учаскелеріне тіркеу, әскерге шақыру бойынша әскери қызметке шақыру кезінде мынадай запастағы азаматтарға қатысты:

әскери қызметке жарамды;

әскери қызметке шамалы шектеулермен жарамды;

кейіннен медициналық куәландырумен тексерілуге (емделуге) мұқтаж;

әскери қызметке _____ айға уақытша жарамсыз (жіті науқастану немесе созылмалы науқастанудың асқынуы, мертігу болған кезде (жүргізілген емдеуден кейін);

әскери қызметке бейбіт уақытта жарамсыз, соғыс уақытында шектеулі жарамды;

әскери есептен шығарумен әскери қызметке жарамсыз;

2) әскери даярлық бойынша қосымша білім беру бағдарламалары бар жалпы орта білім беру ұйымдарына (республикалық әскери мектеп-интернаттарға (лицейлерге) түсетін азаматтарға қатысты:

_____ түсуге жарамды (жарамсыз);

(оқу орнының атауы)

3) орта техникалық және кәсіби, жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын жоғары оқу орындары жанындағы әскери факультеттерге түсу бағдарламаларын іске асыратын әскери оқу орындарына, соның ішінде шетел мемлекеттерінде оқуға түсетін азаматтарға және әскери қызметшілерге қатысты:

_____ түсуге жарамды (жарамсыз);

(оқу орнының атауы)

4) жоғары оқу орындары жанындағы әскери кафедрадалар запастағы офицерлер бағдарламалары бойынша әскери даярлықтан өтуге ниет білдірген азаматтарға қатысты:

әскери кафедрада запастағы офицерлерді даярлау бағдарламасы бойынша оқуға жарамды (жарамсыз);

әскери кафедрада запастағы офицерлерді даярлау бағдарламасы бойынша оқуға шамалы шектеулермен жарамды.

запастағы офицерлерді даярлау бағдарламасы бойынша оқудан өткен және білім беру мекемесін бітіретін студенттер қатарынан азаматтарға қатысты:

жарамдылық санатын көрсетумен әскери қызметке жарамды (жарамсыз);

5) келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретін адамдарға қатысты:

келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге жарамды;

келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге шамалы шектеулермен жарамды;

кейіннен медициналық куәландырумен тексерілуге мұқтаж;

медициналық куәландыруға (толық тексерілмеуіне) келмеуіне байланысты қорытынды шығарылмаған;

келісімшарт бойынша әскери қызметке кіруге жарамсыз.

б) әскерге шақыру бойынша (офицерлерден басқа) әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге қатысты:

әскери қызметке жарамды;

әскери қызметке шамалы шектеулермен жарамды;

әскери қызмет міндеттерін орындаудан _____ тәулікке босатылсын (әскери бөлім медициналық пунктiнiң лазаретiне жатқызылады);

әскери қызмет міндеттерін орындаудан _____ тәулікке ішінара (жұмыс, оқу-жаттығу, наряд және сол сияқты түрлері көрсетілсін) босатылсын;

науқастануы бойынша демалыс _____ тәулікке берілсін;

_____ кейіннен медициналық куәландырумен науқастануы

(жүргізу орны көрсетілсін)

бойынша демалыс _____ тәулікке берілсін;
тәуліктік азық-түлік үлесі нормасының жартысы шегінде қосымша
тамақтандыру _____ бастап ____ дейін (мерзімі көрсетілсін)
берілсін;

әскери қызметке бейбіт уақытта жарамсыз, соғыс уақытында шектеулі
жарамды;

әскери есептен шығарумен әскери қызметке жарамсыз;

7) келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге,
ӘОО курсаттарына (кадеттеріне) және әскерге шақыру бойынша әскери қызмет
өткеретін офицерлерге қатысты:

әскери қызметке жарамды;

әскери қызметке шамалы шектеулермен жарамды;

____ айдан кейін кейіннен медициналық куәландырумен шамалы шектеулермен
әскери қызметке жарамды;

_____ түсуге жарамды (жарамсыз);

(ӘОО, факультеттің атауы көрсетілсін)

әскери қызметке шамалы шектеулермен жарамды,

_____ түсуге жарамсыз;

(ӘОО, факультеттің атауы көрсетілсін)

әскери қызметке шектеулі жарамды;

_____ айдан кейін қайта медициналық куәландырылуға жатады
(мерзімі көрсетілсін)

(қорытынды соғыс уақытында шығарылады);

санаториялық емделуге жатады _____

(санаторийдің бейіні көрсетілсін)

(қорытынды емдеуді жалғастыру үшін әскери-медициналық мекемеден
санаторийге жіберген кезде шығарылады);

тәуліктік азық-түлік үлесі нормасының жартысы шегінде қосымша
тамақтандыру _____ бастап ____ дейін (мерзімі көрсетілсін) берілсін (тек
курсанттар (кадеттер) шығарылады);

науқастануы бойынша демалыс _____ тәулікке берілсін;

_____ кейіннен медициналық куәландырумен науқастануы
(жүргізу орны көрсетілсін)

бойынша демалыс _____ тәулікке берілсін;

науқастануы бойынша демалыс _____ тәулікке ұзартылсын;

әскери қызмет міндеттерін орындаудан _____ тәулікке босатылсын;

әскери қызмет міндеттерін орындаудан _____ тәулікке ішінара

_____ босатылсын;

(қандай жұмыс түрлерінен, нарядтардан және т.б. көрсетілсін)

әскери қызметке шектеулі жарамды;

әскери қызметке бейбіт уақытта жарамсыз, соғыс уақытында шектеулі жарамды;

әскери есептен шығарумен әскери қызметке жарамсыз;

әскери есептен шығарумен әскери қызметке жарамсыз. Әскери қызмет міндеттерін орындаудан босатуды ресімдеу үшін қажетті мерзімге, бірақ 30 тәуліктен артық емес мерзімге босатылуға жатады.

8) он сегіз жасқа толмаған курсанттарға (кадеттерге) қатысты:

_____ оқуға жарамды (жарамсыз);

(ӘОО, факультетінің атауы көрсетілсін)

әскери қызмет міндеттерін орындаудан _____ тәулікке босатылсын;

әскери қызмет міндеттерін орындаудан _____ тәулікке ішінара (қандай жұмыстың, сабақтардың, нарядтардың және т.б. түрлерінен екені көрсетілсін) босатылсын;

9) танкілерді және басқа да машиналарды су астында жүргізуге жарамдылығын айқындау үшін куәландырылатын әскери қызметшілерге, әскери жиындар өткеретін әскери қызметшілерге, азаматтарға қатысты:

танкілерді және басқа да машиналарды су астында жүргізуге жарамды;

_____ айдан кейін қайта медициналық куәландырумен

танкілерді және басқа да машиналарды су астында жүргізуге уақытша жарамсыз;

кейіннен медициналық куәландырумен тексерілуге жатады;

танкілерді және басқа да машиналарды су астында жүргізуге жарамсыз, _____;

(әскери қызметке жарамдылығы көрсетілсін)

10) ДШӘ және АрнМақБ әскери қызметшілеріне қатысты:

ДШӘ-да (АрнМақБ-да) қызметке жарамды;

_____ айдан кейін қайта медициналық куәландырумен парашютпен секірулер жасауға уақытша жарамсыз;

кейіннен медициналық куәландырумен тексерілуге жатады;

ДШӘ-да (АрнМақБ-да) қызметке жарамсыз _____;

(әскери қызметке жарамдылық санаты көрсетілсін)

11) ӘТК әскери қызметшілеріне қатысты:

ӘТК-дағы қызметке жарамды;

_____ айдан кейін қайта медициналық куәландырумен ӘТК-дағы қызметке уақытша жарамсыз (келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерге қатысты шығарылады);

кейіннен медициналық куәландырумен тексерілуге жатады;

ӨТК-дағы қызметке жарамсыз, _____.

(әскери қызметке жарамдылық санаты көрсетілсін)

12) жауынгер жүзушілер мен сүңгуірлер құрамына қатысты:

___ метрге дейінгі тереңдікте жауынгер жүзуші қызметіне жарамды;

сүңгуірлер жұмыстарына жарамды;

_____ метрге дейінгі тереңдікте сүңгуірлер жұмысына жарамды;

_____ метрге дейінгі тереңдікте тереңге сүңгуші сүңгуірлер

жұмысына жарамды;

_____ метрге дейінгі тереңдікте акванавт жұмысына жарамды;

_____ метрге дейінгі тереңдікте жауынгер жүзуші қызметіне жарамсыз;

акванавт жұмысына жарамсыз, _____ метрге дейінгі тереңдікте тереңдікке сүңгуші сүңгуірлер жұмысына жарамды;

тереңдікке сүңгуші сүңгуірлер жұмысына жарамсыз, _____ метрге дейінгі тереңдіктегі жұмысқа сүңгуір ретінде жарамды;

кейіннен медициналық куәландырумен стационарлық (амбулаторлық) тексерілуге жатады;

3-12 айдан кейін (мерзімі көрсетілсін) қайта куәландырумен жауынгер жүзуші болып қызметке (сүңгуірлер жұмыстарына) уақытша жарамсыз;

жауынгер жүзуші қызметіне жарамсыз, _____;

(әскери қызметке жарамдылығы көрсетіледі)

сүңгуірлер жұмыстарына жарамсыз _____.

(әскери қызметке жарамдылығы көрсетіледі)

13) РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-мен, ЭМӨ көздерімен қызмет (жұмыс) үшін іріктеп алынатын және қызмет өткеретін (жұмыс істейтін) әскери қызметшілерге, азаматтық персонал адамдарына қатысты:

_____ қызметке (жұмысқа) жарамды;

(зиянды фактор көрсетілсін)

_____ қызметке (жұмысқа) уақытша жарамсыз;

(зиянды фактор көрсетілсін)

_____ айдан кейін медициналық куәландырылуға жатады;

_____ қызметке (жұмысқа) жарамсыз (әскери

(зиянды фактор көрсетілсін)

қызметшілер үшін әскери қызметке жарамдылық санаты көрсетілсін);

кейіннен медициналық куәландырумен тексерілуге жатады;

14) әскери жиындарға шақырылатын азаматтарға қатысты:

әскери жиындарға жарамды (жарамсыз);

әскери жиындарға шақырудан босатылуға уақытша мұқтаж;

14-1) есепке алу мақсатында куәландырылатын азаматтарға қатысты:

әскери қызметке жарамды;

шамалы шектеулермен әскери қызметке жарамды;

әскери қызметке шектеулі жарамды;

әскери қызметке бейбіт уақытта жарамсыз, соғыс уақытында шектеулі жарамды;

әскери есептен шығарумен әскери қызметке жарамсыз;

15) оқу бөлімдеріне іріктелетін әскери қызметшілерге және оқу бөлімдерінің курсанттарына қатысты:

оқу бөлімінде оқуға жарамды (белгілі бір әскери-есептік мамандық бойынша)

;

кейіннен медициналық куәландырумен тексерілуге жатады;

оқу бөлімінде оқуға жарамсыз (белгілі бір әскери-есептік мамандық бойынша) _____;

(әскери қызметке жарамдылық санаты көрсетілсін)

16) егер ол көшумен байланысты болса, басқа әскери-медициналық мекемеде немесе медициналық денсаулық сақтау ұйымында емдеуді жалғастыру үшін әскери қызметшілерге қатысты:

емдеуді жалғастыру үшін _____

(әскери-медициналық мекеме немесе медициналық денсаулық сақтау ұйымының атауы және оның орналасқан жері көрсетілсін) ауыстыруға мұқтаж

17) емдеу немесе санаториялық-курорттық мекемеге емделуге, науқастануы бойынша демалысқа, қызмет орнына немесе денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметтен босатылғаннан кейін тұрғылықты жеріне баратын әскери қызметшімен ілесіп жүру қажет болған кезде ӘДК ілесіп жүретін адамдардың санын, көлік түрін, медициналық көмекке және бөгде адамның қамқорлығына мұқтаждығын, оқшаулауды талап ететін науқасты көшірген кезде жолаушыларды тасымалдау вагонының жеке купесінде онымен ілесіп жүретін адамдарды көрсете отырып, ілесіп жүру мұқтаждығын айқындайды.

Ескерту. 152-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

153. Куәландырылатындар туралы мәліметтер, диагнозы және ӘДК қорытындысы ӘДК отырыстарының хаттамалары кітабына жазылады. Көрсетілген мәліметтер мен ӘДК қорытындысы мыналарға жазылады:

1) әскери қызмет өткермейтін және келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретін азаматтарға – келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретін азаматтың медициналық куәландыру картасына;

2) әскери оқу орындарына түсетін азаматтарға – әскери оқу орнына түсетін азаматтың медициналық куәландыру картасына, ал әскери қызметшілерге медициналық кітапшаға;

3) жоғары және жоғарыдан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын әскери, соның ішінде шетел мемлекеттерінің оқу орындарына түсетін әскери қызметшілерге – медициналық куәландыру туралы анықтамаға;

4) әскери қызметшілерге – науқастануы туралы куәлікке, медициналық куәландыру туралы анықтамаға және медициналық кітапшаға;

5) запастағы азаматтарға – запастағы азаматтың медициналық куәландыру картасына;

6) әскери жиындар өткеретін азаматтарға – науқастануы туралы куәлікке немесе медициналық куәландыру туралы анықтамаға;

7) запастағы және ӘДК әскери есептен шығара отырып, әскери қызметке жарамсыз деп таныған офицерлерді есепке алу мақсатында куәландырған кезде – науқастануы туралы куәлікке;

8) әскери қызметке шақырылған (Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің оларды әскери қызметке шақыру туралы бұйрығы болған кезде), бірақ әскери бөлімдерге жіберілмеген және әскери қызметке жарамсыз, әскери қызметке шектеулі жарамды деп танылған запастағы офицерлерге – науқастануы туралы куәлікке, ал әскери қызметке шамалы шектеулермен жарамды, әскери қызметке уақытша жарамсыз деп танылғандарға – медициналық куәландыру туралы анықтамаға;

9) стационарлық емделуде (тексерілуде) жатқан адамдарға – науқастану тарихына.

154. ӘДК отырыстарының хаттамалары кітабын барлық ӘДК-да сол комиссиялардың хатшылары жүргізеді. ӘДК отырыстарының хаттамаларына төраға, ӘДК отырысына қатысқан комиссия мүшелері (екеуден кем емес) және комиссия хатшысы комиссия отырысы өткізілген күні қол қояды, ал комиссия қорытындысы куәландырылушыға жарияланады.

155. ӘДК отырыстарының хаттамалары кітабына куәландырылушының паспорттық деректері (жеке басын куәландыратын құжат негізінде), оның шағымдары мен науқастанудың қысқаша анамнезі, объективті тексерудің негізгі деректері, науқастанудың белгіленген диагнозын растайтын арнайы зерттеулер нәтижелері және ӘДК қорытындысы жазылады.

156. Әскери жиындар өткеретін, мертіккен әскери қызметшілерді, азаматтарды куәландыру кезінде ӘДК отырыстарының хаттамалары кітабына мертігу жағдайларын растайтын құжаттарға (оның нөмірі, күні, кім берді) сілтеме жасай отырып, оның мән-жайы толық жазылады.

157. Госпитальдық ӘДК отырыстарының хаттамалары кітабының "шағымдар мен анамнез" бағанында куәландырылушының науқастану тарихының нөмірі қосымша көрсетіледі.

158. ӘДК қорытындысын науқастануы туралы куәлікпен ресімдеген жағдайда ӘДК отырыстарының хаттамалары кітабына объективті тексеру деректері мен арнайы зерттеулер нәтижелерін жазбауға рұқсат етіледі. Науқастануы туралы куәліктің бір данасы ӘДК отырыстарының хаттамалары кітабына қосымша ретінде сақталады.

159. ӘДК отырыстарының хаттамалары кітабында және науқастануы туралы куәліктің көрсетілген данасында штаттық ӘДК хаттамасының күні, нөмірі және қорытындысының мазмұны жазылады.

160. Штаттық, штаттық емес госпитальдық, гарнизондық ӘДК (ДҰК), медициналық комиссиялар отырыстарының хаттамалары кітаптары, ауруы туралы куәліктер (медициналық куәландыру туралы анықтамалар) 50 жыл бойы сақтауға жатады.

161. Уақытша әрекет ететін ӘДК (ДҰК) отырыстарының хаттамалары кітабы 10 жыл бойы сақтауға жатады.

162. Кітапты жүргізу, ӘДК қорытындыларын ресімдеу (науқастануы туралы куәліктер, медициналық куәландыру туралы анықтамалар және басқа да құжаттар) дұрыстығы, шығарылған ӘДК қорытындысының негізділігі үшін жауапкершілік ӘДК төрағасына жүктеледі.

163. ӘДК (ДҰК) отырыстарының хаттамалары кітабын штаттық ӘДК тікелей осы комиссияларда куәландырылатын адамдарға жүргізеді.

164. Штаттық ӘДК-ге ұсынылған науқастануы туралы куәліктерді (медициналық куәландыру туралы анықтамаларды) қараған кезде штаттық ӘДК бекіткен қорытындыға төраға, комиссия отырысына қатысқан комиссия мүшелері (кемінде екеу) және хатшы қол қойған науқастануы туралы куәліктердің (медициналық куәландыру туралы анықтамалардың) үшінші даналары ӘДК отырыстарының хаттамалары болып табылады.

165. Науқастануы туралы куәліктердің және медициналық куәландыру туралы анықтамалардың үшінші даналары 50 жыл сақталуға жатады.

166. Штаттық ӘДК бір жыл бойы келіп түскен, қаралған және жолданған науқастануы туралы куәліктердің және медициналық куәландыру туралы анықтамалардың алфавиттік есебін жүргізеді.

167. Бейбіт уақытта науқастануы туралы куәлік мыналарға жасалады:

1) әскери қызметке шектеулі жарамды;

әскери қызметке бейбіт уақытта жарамсыз, соғыс уақытында шектеулі жарамды;

әскери есептен шығарумен әскери қызметке жарамсыз деп танылған барлық әскери қызметшілерге;

2) оқуға жарамсыз деп танылған әскери оқу орындарының курсанттарына (офицерлік атақтары жоқ тыңдаушыларға);

3) ӘТК-де қызметке жарамсыз деп танылған ӘТК-нің әскери қызметшілеріне;

4) ДШӘ-да (АрнМақБ-да) қызметке жарамсыз деп танылған ДШӘ (АрнМақБ) әскери қызметшілеріне;

5) РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-пен, ЭМӨ, ЛС көздерімен әскери қызмет өткеретін және РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-пен, ЭМӨ, ЛС көздерімен қызметке жарамсыз деп танылған әскери қызметшілерге;

6) бақылау медициналық куәландыруға түскен әскери қызметшілерге;

7) әскери қызмет өткерген және олардың әскери қызметтен босатылу сәтінде жарамдылығы санатын айқындау үшін куәландырылатын азаматтарға;

8) әскери есептен шығарумен әскери қызметке жарамсыз деп танылған запастағы офицерлерге;

9) әскери қызметке шақырылған (Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің бұйрығы болған кезде), бірақ әлі қызмет орнына жіберілмеген және:

әскери есептен шығарумен әскери қызметке жарамсыз;

әскери қызметке бейбіт уақытта жарамсыз, соғыс уақытында шектеулі жарамды;

әскери қызметке шектеулі жарамды деп танылған запастағы офицерлерге;

10) әскери жиындарға шақырылған және әскери қызметке жарамсыз деп танылған азаматтарға.

11) қайта куәландыру кезінде денсаулық жағдайы бойынша бұрын әскери қызметтен шығарылған (босатылған) азаматтарға;

Ескерту. 167-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

168. Осы Қағиданың 167-тармағында көрсетілмеген жағдайларда ӘДК қорытындысы медициналық куәландыру туралы анықтамамен ресімделеді.

169. Әскери қызметке жарамдылық санатын өзгертумен науқастануы туралы куәлікпен немесе медициналық куәландыру туралы анықтамамен ресімделген ӘДК қорытындысы штаттық ӘДК-де бекітілуге жатады.

170. Науқастануы немесе санаториялық емделуі бойынша демалысқа мұқтаждығы туралы ӘДК қорытындысы штаттық ӘДК-де бақылауға жатады.

171. Жүктілігіне байланысты РЗ-мен, ИСК-мен, ЗОК-пен, ЭМӨ көздерімен қызметке жарамсыз деп танылған әскери қызметші әйелдерге ӘДК қорытындысы медициналық куәландыру туралы анықтамамен ресімделеді және штаттық ӘДК-де бекітілуге (бақылауға) жатпайды.

172. Сараптамалық құжаттар (науқастануы туралы куәліктер, медициналық куәландыру туралы анықтамалар) бекіту үшін науқастану тарихымен және басқа да медициналық құжаттармен куәландырудан кейін 5 жұмыс күнінен кешіктірілмей үш данада штаттық ӘДК-ге жолданады.

Сараптамалық құжаттар штаттық ӘДК-де 5 жұмыс күні ішінде қаралады және бекітіледі (немесе бекітілмейді). Бекіткеннен кейін штаттық ӘДК сараптамалық құжаттың екі данасын науқастануы туралы куәлікті ресімдеген ӘДК-ге жолдайды, ал сараптамалық құжаттың үшінші данасы штаттық ӘДК-де сақталады.

Штаттық емес ӘДК ӘДК отырыстарының хаттамалары кітабына және қоса берілген сараптамалық құжаттың данасына осы Қағиданың 190-тармағына сәйкес жазба жасайды және бекітілген сараптамалық құжаттың екі данасын әскери қызметшіні куәландыруға жіберген әскери бөлімге (мекемеге) жолдайды (құжаттың штаттық ӘДК-ден келіп түсу сәтінен бастап 3 жұмыс күнінен кешіктірмей).

Науқастануы туралы куәлік куәландырылушының қолына берілмейді.

173. Денсаулық жағдайы бойынша мерзімді әскери қызметке негізсіз шақырылған және куәландыру кезінде әскери қызметке жарамсыз деп танылған әскери қызметшілерге науқастануы туралы куәлік бекіту үшін штаттық ӘДК-ге төрт данада жолданады.

Бекітілгеннен кейін науқастануы туралы куәліктің бірінші және екінші даналары науқастануы туралы куәлікті ресімдеген ӘДК-ге қайтарылады; үшінші данасы бекітілгеннен кейін 5 жұмыс күнінен кешіктірілмей әскери қызметшінің әскерге шақыру орны бойынша ҚІД-ге жолданады, ал төртінші данасы штаттық ӘДК-де сақталады.

Штаттық емес ӘДК ӘДК отырыстарының хаттамалары кітабына және қоса берілген сараптамалық құжаттың данасына осы Қағиданың 190-тармағына сәйкес жазба жасайды және бекітілген сараптамалық құжаттың екі данасын әскери қызметшіні куәландыруға жіберген әскери бөлімге (мекемеге) жолдайды (құжаттың штаттық ӘДК-ден келіп түсу сәтінен бастап 3 жұмыс күнінен кешіктірмей).

174. Штаттық ӘДК психикалық бұзылулары, қатерлі жаңа өскіндері, венерологиялық аурулары бар адамдарға, ЖИТС-пен науқастанғандарға, АИТВ-жұқтырғандарға жасалған науқастануы туралы куәліктердің немесе анықтамалардың әрбір данасының беткі жағының жоғарғы бөлігіне мынадай мазмұндағы мөртабанды қояды: "Көшірмелер жасауға, қолға беруге, мәліметтерді жариялауға тыйым салынады".

175. Медициналық куәландыру нәтижелері бойынша әскери қызметке жарамсыз немесе шектеумен жарамды деп танылған психикалық ауытқулары бар адамдар жөніндегі мәліметтерді:

1) аудандардың (облыстық маңызы қалалардың), облыстардың (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) медициналық комиссиялары әскерге шақыру учаскелеріне тіркеу, әскери қызметке шақыру және әскери оқу орындарына, республикалық әскери мектеп-интернаттарына (лицейлерге) түсу кезінде куәландырылған азаматтың тұрғылықты мекенжайы бойынша психиатриялық (психоневрологиялық) диспансерлерге сараптамалық қорытынды қабылданған сәттен бастап бес жұмыс күнінен кешіктірмей;

2) психиатриялық бейінді штаттық емес ӘДК әскери қызмет өткеру кезеңінде куәландырылған әскери қызметшінің тұрғылықты мекен-жайы бойынша психиатриялық (психоневрологиялық) диспансерлерге бекітілген сараптамалық құжатты алу сәтінен бастап бес жұмыс күнінен кешіктірмей жібереді.

Бұл ретте мәліметтерде азаматтың (әскери қызметшінің) төлқұжаттық деректері, туған жылы, тұрғылықты мекен-жайы, куәландыру күні, диагнозы, ӘДК қорытындысы көрсетіледі.

176. Медициналық куәландыру кезінде науқастануы немесе санаториялық емделуі бойынша демалысқа мұқтаж деп танылған әскери қызметшілерге медициналық куәландыру туралы анықтама төрт данада ресімделеді.

Анықтамалардың бірінші және екінші даналары әскери қызметшінің әскери қызмет өткеру орны бойынша әскери бөлім (мекеме) командиріне (бастығына) (куәландырылғанның қолына беріледі), ал үшінші, төртінші даналар штаттық ӘДК-ге бақылау үшін науқастану тарихымен және басқа да медициналық құжаттармен жолданады.

Бақылаудан кейін штаттық ӘДК анықтаманың бір данасын оны ресімдеген ӘДК-ге жолдайды.

Науқастануы бойынша негізсіз демалыс беру кезінде штаттық ӘДК қабылданған шешім жөнінде әскери қызметшінің әскери қызмет өткеру орны бойынша әскери бөлім (мекеме) командирін (бастығын) жазбаша хабардар етеді.

Осы жағдайда штаттық емес ӘДК-ге медициналық куәландыру туралы анықтамамен қоса Қағиданың 2-қосымшасына сәйкес 16-нысан бойынша сарапшының қорытындысы (бұдан әрі – сарапшы қорытындысы) жолданады, онда қорытындының және нұсқаудың негізсіздігі себептері мазмұндалады.

177. Мерзімді әскери қызмет өткеретін әскери қызметші науқастануы бойынша демалысқа кеткен кезде анықтаманың бірінші данасы оның қолына беріледі, ал екінші данасы әскери бөлімнің ісінде қалады.

178. Штаттық ӘДК-де бекітілмеген сараптамалық құжат (науқастануы туралы куәлік, медициналық куәландыру туралы анықтама) сарапшының

қорытындысымен қоса оны жасаған ӘДК-ге қайтарылады. Сарапшының қорытындысында оның бекітілмеу себебі мен тиісті нұсқаулар мазмұндалады.

Бекітілмеген сараптамалық құжаттың бір данасы штаттық ӘДК-де 5 жыл бойы сақталады.

179. Бақылау медициналық тексеруін (куәландыруды) тағайындау кезінде штаттық ӘДК тексеруді (куәландыруды) жүргізу орны мен мерзімдерін көрсете отырып, әскери қызметшінің әскери қызмет өткеру орны бойынша әскери бөлім (мекеме) командирін (бастығын) жазбаша хабардар етеді.

180. Штаттық емес ӘДК бекітілмеген сараптамалық құжатты алғаннан кейін бекітілмеу себептеріне талдау жүргізеді, штаттық ӘДК нұсқауларын орындайды және осы Қағидамен белгіленген тәртіпте қайта бекітуге жолдайды.

Бекітілмеу себептерін талдау нәтижелері, штаттық ӘДК нұсқауларын орындау куәландырылушының науқастану тарихында және сараптамалық құжатында көрсетіледі.

Бұрын бекітілмеген сараптамалық құжатты қайта бекітуге ұсынбау жағдайлары туралы штаттық емес ӘДК штаттық ӘДК-ні себептерді негіздеумен жазбаша түрде хабардар етеді.

181. Соғыс уақытында науқастануы туралы куәлік:

1) әскери қызметке жарамсыз деп танылған запастағы офицерлерге;

2) әскери қызметке жарамсыз, 6-12 айдан кейін қайта медициналық куәландырумен әскери қызметке уақытша жарамсыз деп танылған барлық әскери қызметшілерге жасалады.

182. Соғыс уақытында науқастануы туралы куәлікпен ресімделген ӘДК қорытындысы штаттық ӘДК-де бекітілуге, ал медициналық куәландыру туралы анықтамамен ресімделген қорытынды бақылауға жатады.

183. Сараптамалық құжаттардың (науқастануы туралы куәліктердің, медициналық куәландыру туралы анықтамалардың) көшірмелерін штаттық ӘДК құқық қорғау органдарының, медициналық ұйымдардың немесе халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінің, әскери бөлім командирлерінің, мекемелердің бастықтарының сұрау салуы бойынша береді.

184. Бұрын ведомстволық штаттық емес (штаттық) ӘДК куәландырған ҚР ҚК басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының әскери қызметшілеріне қатысты сот ұйғарымы бойынша штаттық ӘДК шығарған шешімдер осы Қағидаға 2-қосымшаның 17-нысанына сәйкес сот ұйғарымы бойынша анықтамамен ресімделеді.

13-тарау. Мемлекеттік авиацияның авиациялық персоналын медициналық куәландыру

Ескерту. 13-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

185. Авиациялық персонал (ұшқыштар, штурмандар және ұшқыштар экипаждарының басқа да мүшелері, ұшуларға басшылық жасауды және басқаруды жүзеге асыратын, әуе кемесінің бортында ұшу тапсырмаларын орындауға қатысатын адамдар, әуе қозғалысының операторлары, ұшқышсыз ұшатын аппараттардың операторлары), парашютшілер, планершілер және әуеде ұшушылар ДҰК-ның жыл сайын жоспарлы медициналық куәландырылуына жатады.

Әуе қорғанысы күштерінің бас қолбасшысы, әскери-әуе күштерінің қолбасшысы және ұшқыштар құрамының лауазымдарында тұрған олардың орынбасарлары кезекті амбулаторлық медициналық куәландыруды ҚР ҚМ ОӘДК ДҰК-те өтеді.

186. Кезекті медициналық куәландыруға дайындық кезінде әскери бөлім медицина қызметінің бастығы комиссияаралық кезеңде медициналық қадағалаудың мынадай нәтижелерін:

- 1) денсаулық жағдайындағы өзгерістердің динамикасын;
ұшу жұмысының бұрын анықталған патологиялық өзгерістерге, егер олар орын алса әсерін;
- 2) жеке психологиялық ерекшеліктерін;
- 3) шалдыққан науқастануларды, олардың өтуінің ерекшеліктерін;
- 4) әртүрлі ұшу түрлеріне, арнайы жаттықтыруларға, сынаулар мен зерттеулерге төзімділігін жинақтайды.

187. Авиациялық персонал адамдары кезекті медициналық куәландыруға ауыз қуысын санациялауды жүргізгеннен кейін, ал әйелдер қосымша гинекологтың тексеруінен өткеннен кейін ғана жіберіледі.

188. Медициналық куәландыру басталғанға дейін авиациялық персоналдың барлық адамдарына:

- 1) кеуде қуысы ағзаларын флюорографиялық (рентгенологиялық) зерттеу;
- 2) тыныштық жағдайында және дене жүктемесінен кейін он екі жалғамалық әдіспен ЭКГ;
- 3) жалпы қан және несеп талдауы;
- 4) қандағы қантты зерттеу;
- 5) көрсеткіштер бойынша фиброгастроуденоскопия;
- 6) 40 жастан асқан адамдарға көздің ішкі қысымын өлшеу;
- 7) көрсеткіштер бойынша мұрынның қосалқы қуыстарының рентгенографиясы жүргізіледі.

Парашютшінің, планершінің және әуеде ұшушының, сондай-ақ әуе кемесінің бортында ұшу тапсырмаларын орындауға қатысатын маманның лауазымдарына алғаш рет тағайындалатын әскери қызметшілерге жоғарыда аталған зерттеулерге қосымша осы Қағиданың 59 және 61-тармақтарында көрсетілген зерттеулер жүргізіледі.

189. Барлық клиникалық-зертханалық және құралдық зерттеулер медициналық куәландыру басталғанға дейін бір айдан ерте емес орындалуы тиіс. Қосымша тексерулер медициналық көрсеткіштер бойынша жүргізіледі.

190. Медициналық куәландыруды жүргізу кезінде маман дәрігер тексеруді ӘДС (ДҰС) жүргізу кезіндегі зерттеу әдістемесіне сәйкес осы Қағидаға 1-қосымшаға сәйкес жүргізеді және медициналық кітапшаның тиісті бөлімін толтырады, диагнозды, ұшу жұмысына жарамдылық санаты туралы қорытындыны және өз ұсынымдарын жазады.

ДҰК қорытындыларды осы Қағидаға және Кодекстің 60-бабы 4-тармағына сәйкес бекітілетін Мемлекеттік авиацияда қызмет ету үшін адамдар денсаулығы жағдайының сәйкес келуіне қойылатын талаптарға (бұдан әрі – Авиация талаптары) сәйкес шығарады.

Куәландыру нәтижелері бойынша ДҰК төрағасы маман дәрігерлердің авиациялық персоналдың медициналық кітапшасына барлық жазбаларды енгізу дұрыстығын тексереді, ұшу жұмысына жарамдылық санаты туралы қорытынды шешімді шығарады. Авиациялық персоналдың ұшу жұмысына жарамдылық санаты туралы мәселені шешумен қатар, ДҰК емдеу-сауықтыру іс-шараларының тізбесі мен кезеңділігін айқындайды. ДҰК қорытындысына төраға, хатшы қол қояды және комиссияның (мекеменің) мөрі басылады.

191. Ұшу жұмысына (ұшуға үйретуге, ұшуларды басқаруға, парашютпен секірулерге және ұшуларға) жарамдылық туралы ДҰК қорытындысын қолдану мерзімі шығарылған сәтінен бастап бір жыл. Егер белгіленген мерзімдерде объективті себептермен медициналық куәландыру (амбулаторлық, стационарлық) жүргізілмесе, авиациялық бөлім медицина қызметінің бастығы үлкен медицина бастығының рұқсатымен тереңдетілген медициналық қарап тексеруді жүргізеді және оның нәтижелері бойынша 60 тәулікке дейін ұшуларға (ұшуларды басқаруға) жіберу туралы шешім қабылдайды.

192. Авиациялық персонал, атап айтқанда, ұшқыштар мен штурмандар бірінші жоспарлы стационарлық медициналық куәландырудан отыз жаста өтеді.

Авиация талаптарының тармақтарын қолданусыз ұшу жұмысына жарамды деп танылған ұшқыштар мен штурмандар кезекті стационарлық медициналық куәландырудан үш жылдан кейін, ал ұшу жұмысына жарамды деп танылғандар ұшу жұмысына жарамдылығы жеке бағалауды көздейтін Авиация талаптарының тармақтарына сәйкес екі жылдан кейін өтеді.

Авиациялық персоналдың басқа да адамдары стационарлық медициналық куәландыруға 40, 45, 50 жасқа толуы бойынша және денсаулық жағдайының өзгеруі кезінде және медициналық көрсеткіштер бойынша жіберіледі.

Авиациялық персонал 55 жасқа толуы бойынша стационарлық медициналық куәландырудан жыл сайын өтеді.

193. Ұшқыштар мен штурмандардың денсаулық жағдайында диагнозды немесе ДҰК сараптамалық қорытындысын нақтылауды талап ететін өзгерістер болса, олар кезектен тыс стационарлық (амбулаторлық) медициналық куәландыруға жіберуге жатады.

194. Кезектен тыс медициналық куәландыру мынадай жағдайларда:

1) денсаулық жағдайында диагностика үшін күрделі болатын өзгерістер болған кезде;

2) бар науқастанулары өршіген кезде;

3) ұшу тапсырмаларын жүйелі түрде орындамаған жағдайларда;

4) ұшу жұмысында 6 (алты) айдан астам үзілістер болған кезде;

5) авиациялық оқиғалардан кейін;

6) жұмыс істеу үшін олардың денсаулық жағдайына анағұрлым жоғары медициналық талаптар қойылатын ұшқыштар құрамын ұшақтардың басқа типтеріне ауыстырған кезде.

7) алып тасталды – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. 194-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

195. Кезекті (кезектен тыс) стационарлық медициналық куәландыру әскери-медициналық мекемелердің мамандандырылған бөлімшелерінде жүргізіледі.

196. Кезекті (кезектен тыс) медициналық куәландыруға жіберуді әскери бөлімнің командирі және (немесе) одан жоғары басшы жүргізеді.

197. Медициналық куәландыруға жіберілетін адамдарға ДҰК-да:

1) Қағидаға 2-қосымшаның 10-нысанына сәйкес медициналық куәландыруға жолдама;

2) медициналық кітапша;

3) Қағидаға 2-қосымшаның 11-нысанына сәйкес әскери қызметшінің қызметтік міндеті жөніндегі мәліметтер;

4) Қағидаға 2-қосымшаның 12-нысанына сәйкес әскери қызметшінің денсаулық жағдайы жөніндегі мәліметтер ұсынылады.

198. Денсаулық жағдайы жөніндегі мәліметтерде қосымша:

- 1) алдыңғы ДҰК диагнозы мен қорытындысы;
- 2) соңғы рет қашан және қайда стационарлық медициналық куәландырудан өтті;
- 3) комиссияаралық кезеңдегі дене бітімінің жағдайына және жұмысқа қабілеттілігіне жалпы мінездеме;
- 4) медициналық көмекке жүгінушілік және еңбекке қабілетсіздік күндерінің саны;
- 5) медициналық көрсеткіштер бойынша ұшу жұмысынан босату немесе шеттету жағдайлары, олардың себептері;
- 6) ұшу жұмысына дәрігерлік қадағалаудың деректері;
- 7) пульс жиілігінің динамикасы, ұшу жұмысы барысындағы артериалық қысымның көлемі және куәландырушының денсаулық жағдайын сипаттайтын басқа да объективті деректер;
- 8) жеке-психологиялық ерекшеліктері;
- 9) ұшу жұмысын жалғастырудың мақсатқа сәйкестігі;
- 10) медициналық куәландыруға жіберудің себебі;
- 11) әскери бөлім дәрігерінің ұшу жұмысында одан әрі пайдалану туралы пікірі қамтылуы тиіс.

199. Қызметтік іс-қимыл жөніндегі мәліметтерде қосымша мыналар қамтылады:

- 1) жалпы ұшу, ұшақтың (тікұшақтың) түрі;
- 2) ұшу жұмысын орындау сапасы;
- 3) ұшу жұмысын жалғастыру мүмкіндігі туралы қорытынды;
- 4) ұшу жұмысында алдағы уақытта пайдаланудың мақсатқа сәйкестігі туралы қолбасшылықтың пікірі.

200. Барокамерада биіктік гипоксиясына төзімділікті зерттеу:

- 1) ұшқыштар мен штурмандарға отыз жасқа жеткенге дейін – төрт жылда бір рет, одан әрі – стационарлық медициналық куәландыру кезінде және медициналық көрсеткіштер бойынша;
- 2) ұшқыштар экипаждарының басқа мүшелеріне – бес жылда бір рет;
- 3) парашютшілерге, планершілерге және әуеде ұшушыларға, әуе кемесінің бортында ұшу тапсырмаларын орындауға қатысатын әскери қызметшілерге – алғашқы медициналық куәландыру кезінде, ал одан әрі – медициналық көрсеткіштер бойынша жүргізіледі.

Барокамерада биіктік гипоксиясына төзімділікті жоспарлы сынаулар барокамера болмаған кезде ұшақтағы биіктік сынауларымен ауыстырылады.

201. Стационарлық медициналық тексеру аяқталғаннан кейін әскери қызметші сараптамалық қорытынды шығаратын және оны куәландырылушыға жеткізетін штаттық емес госпитальдық ДҰК-ға ұсынылады. Зерттеулер, маман-

дәрігерлердің тексеру нәтижелері және ДҰК қорытындысы медициналық кітапшаның тиісті бөлімдеріне енгізіледі. Куәландырылушы міндетті медициналық зерттеу жүргізуден бас тартқан жағдайда медициналық тексеру тоқтатылады және әскери қызметші әскери бөлімге шығарылады.

Медициналық кітапшада "Медициналық тексеруден бас тартуына байланысты дәрігерлік-ұшқыштар комиссиясының медициналық куәландыруынсыз шығарылады" деген жазба жазылады.

202. Ұшу жұмысына (ұшуларға басшылық жасауға, парашютпен секірулерге немесе ұшуларға) жарамсыз деп танылған және ұшу жұмысымен (ұшуларға басшылық жасаумен, парашютпен секірулермен және ұшулармен) байланысты емес әскери лауазымдарға тағайындалған авиациялық персонал диспансерлік есепке қойылады.

203. Жазылған немесе науқастанудың тұрақты ремиссиясына жеткен жағдайда, осы адамдарды штаттық ӘДК-мен (ДҰК-мен) жазбаша түрде келіскеннен кейін әскери бөлімнің командирі ұшу жұмысына, ұшуларға басшылық жасауға, парашютпен секірулерге және ұшуларға, бірақ ұшу жұмысына (ұшуларға басшылық жасауға, парашютпен секірулерге және ұшуларға) жарамсыздығы туралы сараптамалық қорытынды шығарылғаннан кейін бір жылдан ерте емес, қалпына келтіру мүмкіндігін айқындау үшін стационарлық медициналық куәландыруға жібереді.

204. Авиациялық персонал, атап айтқанда, ұшқыштар мен штурмандар ұшқыштар лауазымдарына қайта қабылдану кезінде әскери-медициналық мекемелердің мамандандырылған бөлімшелерінде медициналық тексеруге және куәландыруға жатады.

205. Әскери-медициналық мекемеде емделуде жүрген авиациялық персонал тексеру кезінде денсаулық жағдайында анықталған өзгерістер:

1) ұшу жұмысына жарамдылық дәрежесін өзгерту;

2) алып тасталды – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3) науқастануы бойынша демалыс беру;

4) әскери қызметтің басқа да міндеттерін орындаумен ұшулардан босату қажеттілігін тудыратын жағдайларда ғана ДҰК-ға ұсынылады.

Ескерту. 205-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

206. Егер шалдыққан науқастану алдыңғы сараптамалық қорытындыны өзгертуді талап етпесе, авиациялық персонал медициналық куәландырусыз әскери-медициналық (медициналық) мекемеден (ұйымнан) шығарылады және

шығару эпикризінде және медициналық кітапшада "Шалдыққан науқастану ұшу жұмысын жалғастыруға кедергі келтірмейді" деген жазба жазылады.

207. Авиациялық персоналды даярлау бойынша ӘОО-ның ұшқыш мамандықтарында оқитын курсанттар ұшу практикасы басталар алдында және оқыту аяқталғаннан кейін осы Қағидамен айқындалған тәртіпте ДҰК-да жыл сайын медициналық куәландыруға жатады.

Бұл ретте бірінші курс курсанттарына қан тобын және резус-факторын айқындау жүргізіледі, олардың нәтижелері медициналық кітапшаға енгізіледі.

Медициналық көрсеткіштер бойынша ұшуға оқытуға жарамдылығын айқындау үшін курсанттар әскери-медициналық мекемелердің мамандандырылған бөлімшелеріне медициналық куәландыруға жіберіледі.

14-тарау. Запастағы авиациялық персоналды есепке алу мақсатында медициналық куәландыру

Ескерту. 14-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

208. Авиациялық персоналды, атап айтқанда запастағы ұшқыштар құрамын есепке алу мақсатында медициналық куәландыру бес жылда бір рет әскери жиындарға шақыру алдында немесе денсаулық жағдайында өзгерістер кезінде жүргізіледі. Ұшу экипаждарының басқа да мүшелеріне әскери жиындарға шақырылған кезде немесе денсаулық жағдайында өзгерістер кезінде ғана жүргізіледі.

209. Медициналық куәландыру нәтижелері запастағы азаматтың медициналық куәландыру картасына жазылады.

210. Авиациялық персонал, атап айтқанда запастағы және азаматтық авиацияда ұшу жұмысындағы ұшқыштар мен штурмандар есепке алу мақсатында медициналық куәландыруға жіберілмейді. Бұл ретте ҚІБ(Б) сол мерзімдерде осы адамдарға жұмыс орны бойынша дәрігерлік-ұшқыштар сараптамалық комиссияларынан жеке іске тіркеу үшін оларды медициналық куәландыру нәтижелері туралы анықтамаларды сұратады.

15-тарау. Дәрігерлік-ұшқыштар комиссиясының қорытындылары

Ескерту. 15-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

211. Куәландыру нәтижелері бойынша ДҰК мынадай қорытындылар шығарады:

1) авиациялық персоналды даярлау бойынша ӘОО-ның ұшу мамандықтарына түсетін азаматтарға:

I (бірінші) баған бойынша авиациялық персоналды даярлау бойынша ӘОО-ның ұшу мамандықтарына түсуге жарамды (жарамсыз);

2) авиациялық персоналды даярлау бойынша ӘОО-ның курсанттарына (ұшу мамандықтарына және авиация тегіне қарамастан):

II-V (екінші-бесінші) баған бойынша ұшуға оқытуға жарамды (жарамсыз);

стационарлық медициналық куәландыруға (тексеруге, емделуге) жіберуге жатады;

кейіннен медициналық куәландырумен _____ тәулік мерзімге науқастануы бойынша демалыс берілсін;

сыныптық оқуларға барумен, _____ тәулікке барлық жұмыстар мен нарядтардан босатылсын;

кейіннен медициналық куәландырумен _____ тәулікке басқа әскери қызмет міндеттерін орындай отырып, ұшулардан босатылсын;

ұшуға оқытуға жарамсыз деп танылған курсанттарға ДҰК әскери қызметке жарамдылығы туралы қорытынды шығарады;

3) даярлықтың ұшу бейіні бойынша әскери академияларға түсетін әскери қызметшілерге:

_____ түсуге жарамды (жарамсыз).

(әскери академия мен факультеттің атауы көрсетіледі)

Түпкілікті іріктеу кезінде денсаулық жағдайы бойынша оқудың ұшу бейіні бойынша әскери академияларға түсуге жарамсыз деп танылған әскери қызметшілерге ДҰК ұшу жұмысына жарамдылығы туралы қорытынды шығарады.

4) ұшқыштар құрамына (ұшқыштар):

II-V (екінші-бесінші) бағандар бойынша ұшу жұмысына шектеулерсіз жарамды;

II-V (екінші-бесінші) бағандар бойынша меңгерген ұшақ типтерінде ұшу жұмысына жарамды;

II-V (екінші-бесінші) бағандар бойынша дыбыстан ұшқыр ұшақтарды қоспағанда ұшу жұмысына жарамды;

II-V (екінші-бесінші) бағандар бойынша екінші ұшқыш болған кезде екіжақты басқарылатын оқу-жаттығу жаттықтыру ұшақтарында ұшу жұмысына жарамды;

III-V (үшінші-бесінші) бағандар бойынша бомбалаушылардың барлық түрлерінде ұшу жұмысына жарамды;

IV-V (төртінші-бесінші) бағандар бойынша көлік және поршеньді ұшақтардың барлық түрлерінде ұшу жұмысына жарамды;

IV-V (төртінші-бесінші) бағандар бойынша _____ (әуе кемесінің түрі көрсетіледі) ұшу жұмысына жарамды;

V (бесінші) баған бойынша тікұшақтардың барлық түрлерінде ұшу жұмысына жарамды;

V (бесінші) баған бойынша екінші ұшқыш болған кезде тікұшақтардың барлық түрлерінде ұшу жұмысына жарамды;

V (бесінші) баған бойынша корабльде орналасқан тікұшақтарды қоспағанда, тікұшақтардың барлық түрлерінде ұшу жұмысына жарамды;

II-V (екінші-бесінші) бағандар бойынша ұшу жұмысына жарамсыз;

5) ұшқыштар құрамына (штурмандар):

II-V (екінші-бесінші) бағандар бойынша ұшу жұмысына штурман ретінде шектеулерсіз жарамды;

III-V (үшінші-бесінші) бағандар бойынша бомбалаушылардың барлық түрлерінде ұшу жұмысына штурман ретінде жарамды;

III-V (үшінші-бесінші) бағандар бойынша дыбыстан ұшқыр ұшақтарды қоспағанда, ұшу жұмысына штурман ретінде жарамды;

IV-V (төртінші-бесінші) бағандар бойынша көлік және поршеньді ұшақтардың барлық түрлерінде штурман ретінде жарамды;

V (бесінші) баған бойынша тікұшақтардың барлық түрлерінде ұшу жұмыстарына штурман ретінде жарамды;

V (бесінші) баған бойынша корабльдерде орналасқан тікұшақтарды қоспағанда, тікұшақтардың барлық түрлерінде ұшу жұмысына штурман ретінде жарамды;

II-V (екінші-бесінші) бағандар бойынша ұшу жұмысына штурман ретінде жарамсыз;

6) ұшқыштар экипажының басқа да адамдарына (борт инженері, борт технигі, борт радисі және басқа да борт мамандары):

VI (алтыншы) баған бойынша көлік ұшақтарының барлық түрлерінде ұшу жұмысына (борт инженері, борт технигі, борт радисі және басқа да борт мамандары ретінде) жарамды;

VI (алтыншы) баған бойынша тікұшақтардың барлық түрлерінде ұшу жұмысына (борт инженері, борт технигі, борт радисі және басқа да борт мамандары ретінде) жарамды;

VI (алтыншы) баған бойынша ұшу жұмысына (борт инженері, борт технигі, борт радисі және басқа да борт мамандары ретінде) жарамсыз;

7) парашютшілерге:

VI (алтыншы) баған бойынша парашютпен секірулерге жарамды (жарамсыз);

8) планершілер мен әуеде ұшушыларға:

VI (алтыншы) баған бойынша _____ (әуе кемесінің түрі көрсетіледі) ұшуларға жарамды (жарамсыз);

9) әуе кемесінің бортында ұшу тапсырмаларын орындайтын әскери қызметшілерге;

VI (алтыншы) баған бойынша (кім ретінде және ұшақтың түрі көрсетіледі) ұшуларға жарамды (жарамсыз);

10) ұшуларға басшылық жасауды және басқаруды жүзеге асыратын әскери қызметшілерге, әуе қозғалысының, ұшқышсыз ұшу аппараттарының операторларына;

VII (жетінші) баған бойынша ұшуларға басшылық жасауға жарамды (жарамсыз);

11) мамандығына қарамастан барлық әскери қызметшілерге:
стационарлық медициналық куәландыруға жіберуге жатады;
кейіннен медициналық куәландырумен науқастануы бойынша демалыс _____ тәулікке берілсін;

кейіннен медициналық куәландырумен басқа да әскери қызмет міндеттерін орындай отырып, ұшулардан _____ тәулікке босатылсын;

әскери қызмет міндеттерін орындаудан _____ тәулікке босатылсын;

дәрігердің жүйелі бақылауына жатады;

профилакторийге демалысқа жіберіле отырып, ұшулардан шеттетілсін;

12) ДҰК-тың негізгі сараптамалық қорытындысынан кейін:

медициналық қарсы көрсеткіштер тізбесі негізінде ауданда (орналасу орны көрсетіледі) ұшу жұмыстарын (ұшуларды, ұшуларды басқаруды, парашютпен секірулерді) орындауға қарсы көрсеткіштер жоқ;

медициналық қарсы көрсеткіштер тізбесі негізінде ауданда (орналасу орны көрсетіледі) ұшу жұмыстарын (ұшуларды, ұшуларды басқаруды, парашютпен секірулерді) орындау қарсы көрсетілген.

212. ДҰК-ның ұшу жұмыстарына жарамдылығы туралы қорытындысы ұшуларға басшылық жасауға жарамдылықты және парашютпен секірулерге және жер үстіне катапульттенуді көздейді.

Ұшу жұмыстарына жарамды немесе шектеулі жарамды деп танылған ұшқыштар мен штурмандар ұшуларға басшылық жасауға және басқаруға жіберіледі.

213. Ұшу жұмыстарына шектеулі жарамды деп олардың авиация тегінің тиесілігіне сәйкес келетін Авиация талаптарының бағаны бойынша шектеулермен жіберілген, сондай-ақ неғұрлым төмен талаптарды қамтитын бағандар бойынша ұшу жұмыстарына жарамды деп танылған адамдар саналады.

214. ДҰК қорытындысында Авиация талаптарының тармақтары, тармақшалары мен бағандары, ұшу жұмыстарына (ұшуға үйретуге, ұшуларға

басшылық жасауға, парашютпен секірулерге және ұшуларға) жарамдылық дәрежесі көрсетілуі тиіс. Содан кейін диагнозы мен науқастанудың, мертігудің себепті байланысы көрсетіледі. Одан басқа, негізгі емдеу-алдын алу ұсынымдары көрсетіледі.

Ұшу жұмыстарына (оқуға) жарамсыз деп танылған ұшқыштар құрамына ДҰК олардың әскери қызметке (егер ол туралы куәландыруға жолдамада көрсетілсе) жарамдылық санаты туралы және ұшуларға басшылық жасауға жарамдылығы туралы қорытынды шығарылады.

215. Әскери қызмет міндеттерін орындаудан босату туралы қорытынды жетіден он бес тәулік мерзімге беріледі және медициналық куәландыру туралы анықтамамен ресімделеді. ДҰК босату туралы қорытындыны қайта шығарады, бірақ жалпы босату мерзімі 30 тәуліктен аспауы тиіс.

216. Авиациялық персоналды даярлау жөніндегі әскери бөлімдердің, ӘОО-ның дәрігерлері 7 тәулікке дейінгі мерзімге ұшулардан босатуға немесе әскери қызмет міндеттерін орындаудан толық босатуға құқылы (курсанттарға – барлық жұмыстар мен нарядтардан).

217. Ұшу жұмыстарына (ұшуға үйретуге, ұшуларға, ұшуларға басшылық жасауға, парашютпен секірулерге) жарамдылық дербес бағалауды көздейтін талаптардың тармақтары бойынша ұшу жұмыстарына (ұшуға үйретуге, ұшуларға, ұшуларға басшылық жасауға, парашютпен секірулерге) жарамдылығы туралы ДҰК қорытындысы:

- 1) белгіленген науқастану кезінде функционалдық сақталғанда;
- 2) комиссияаралық кезеңде медициналық бақылау деректері бойынша ұшуларды көтере алуда;
- 3) куәландырылушының ұшу жұмыстарын жалғастыруының мақсатқа сәйкестігінде;
- 4) басшылықтың қолдауы мен медицина қызметінің пікірі бойынша ұшу жұмысында одан әрі пайдаланудың мақсатқа сәйкестігінде шығарылады.

218. Жоғары әскери оқу орындарына күндізгі оқу нысанына түсетін ұшқыштар мен штурмандарда денсаулық жағдайы бойынша ұшу жұмыстарына шектеулері және климаттық жағдайлары қолайсыз жергілікті жерлерде (шетел мемлекеттерінде) әскери қызмет өткеруге қарсы көрсеткіштер болмауға тиіс.

ДҰК-мен ұшу жұмыстарына шектеулі жарамды немесе жарамдылықты дербес бағалауды көздейтін Авиация талаптарының тармақтары бойынша ұшу жұмыстарына жарамды деп танылған ұшқыштар мен штурмандар ұшуға тек сырттай оқу нысанына жіберіледі.

219. Әскери-медициналық мекеменің мамандандырылған бөлімшесінде медициналық куәландыру кезінде ұшу жұмыстарына (ұшуға үйретуге, ұшуларға, ұшуларға басшылық жасауға, парашютпен секірулерге) жарамсыздығы туралы

ДҰК қорытындысы егер ол штаттық ӘДК-да бекітілуге жататын болса, ол медициналық кітапшаға енгізілмейді. Әскери бөлімнің медицина қызметінің бастығы бекітілген науқастануы туралы куәлікті алғаннан кейін ДҰК қорытындысын медициналық кітапшаға жазады және мөрмен бекітеді. Бекітілген науқастануы туралы куәлік бөлімге келіп түскенге дейін әскери қызметшілер ұшу жұмыстарына (ұшуларға басшылық жасауға, парашютпен секірулерге) жіберілмейді.

220. Куәландырылушылар туралы мәліметтер мен ДҰК қорытындысы осы Қағидаға 2-қосымшаның 4-нысанына сәйкес ДҰК отырыстарының хаттамалары кітабына жазылады. ДҰК отырыстарының хаттамаларына төраға, ДҰК отырысына қатысқан комиссия мүшелері және хатшы комиссиядан өткен күні қол қояды, ал комиссияның қорытындысы куәландырылушыға хабарланады.

221. Медициналық куәландырылудан кейін Қағидаға 2-қосымшаның 18-нысанына сәйкес әскери қызметшілерге ДҰК өткені туралы анықтама беріледі, ол ұшу жұмыстарына (ұшуларға басшылық жасауға, парашютпен секірулерге және ұшуларға) жіберуге негіз болып табылады.

222. ДҰК қорытындысын науқастануы туралы куәлікпен ресімдеген кезде ДҰК отырыстарының хаттамалары кітабына объективті түрде тексеру деректері мен арнайы зерттеулер нәтижелерін жазбауға рұқсат етіледі, штаттық ӘДК қорытындысы туралы жазбасы бар науқастануы туралы куәліктің бір данасы ДҰК отырыстарының хаттамалары кітабына қосымша ретінде сақталады.

ДҰК отырыстарының хаттамалары кітабын дұрыс жүргізу, шығарылған қорытындыны ресімдеу және негізділігіне жауапкершілік ДҰК төрағасына жүктеледі.

223. Науқастануы туралы куәліктер:

1) ұшу жұмыстарына (ұшуға үйретуге, ұшуларға басшылық жасауға, парашютпен секірулерге және ұшуларға,) жарамсыз;

2) алғаш рет ұшу жұмыстарына шектеулі жарамды;

3) бұрын шығарылған ұшу жұмыстарына шектеулерді алған кезде;

4) ұшу жұмысына (ұшуға үйретуге, ұшуға басшылық жасауға, парашютпен секірулерге және ұшуларға) жарамдылығын қалпына келтірген кезде.

5) алып тасталды – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. 223-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

224. Запастағы авиация персоналына науқастануы туралы куәліктер мыналарда жасалады:

- 1) олар ұшу жұмыстарына жарамсыз деп танылған кезде;
- 2) алғаш рет ұшу жұмыстарына шектеулі жарамды болған кезде;
- 3) ұшу жұмыстарына қайта орналасқан кезде.

225. Медициналық куәландыру кезінде науқастануы бойынша демалысқа, әскери қызметтің басқа да міндеттерін орындаумен ұшулардан босатуға (30 және одан көп тәулікке) немесе санаториялық емделуге мұқтаж болып танылған әскери қызметшілерге медициналық куәландыру туралы анықтаманы ресімдеу тәртібі осы Қағиданың 176-тармағында айқындалады.

16-тарау. Әскери қызметшілердің немесе азаматтардың науқастануларының, мертігулерінің, қаза табуының (қайтыс болуының) әскери қызметті (әскери жиындарды) өткерумен (міндеттерді орындаумен) байланысты себепті байланысын айқындау

Ескерту. 16-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

226. Науқастанулардың, мертігулердің себепті байланысы:

1) ҚР ҚК-да әскери қызмет өткеретін азаматтарда – ҚР ҚМ ОӘДК, штаттық емес тұрақты әрекет ететін госпитальдық және гарнизондық ҚР ҚК ӘДК-да;

2) ҚР ҚК-да әскери қызмет өткерген азаматтарда – ҚР ҚМ ОӘДК-да айқындалады.

227. Науқастану, мертігу туралы жаңадан ашылған жағдайлар және олардың әскери қызмет өткерумен (міндеттерді орындаумен) байланысы болған кезде науқастанудың, мертігудің себепті байланысы туралы қорытынды (құжаттар бойынша) сырттай (бұдан бұрын шығарылған қорытындыны жоюмен) қайта қаралады.

Науқастанулардың, мертігулердің, қаза табудың (қайтыс болудың) себепті байланысы туралы ҚР ҚМ ОӘДК қорытындылары жарамдылық мерзімін шектеусіз бір рет бір данада беріледі.

228. Әскери қызмет өткерген әскери қызметшілерге немесе азаматтарға мертігудің себепті байланысын белгілеу туралы ӘДК қорытындысы мертігу туралы анықтамаға сәйкес мертігу жағдайлары туралы акті немесе қызметтік тексеру материалдары негізінде шығарылады.

229. Мертігу туралы анықтаманы онда әскери қызметші немесе азамат әскери қызмет өткерген әскери бөлімнің командирі береді. Мертігу туралы анықтамада мертіккен жағдайлар және әскери қызмет міндеттерін орындаумен (өткерумен) байланысы көрсетіледі.

ҚР ҚМ ОӘДК немесе штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК мертігудің себепті байланысы туралы ӘДК-нің қорытындысын мертігу туралы анықтаманы және мертігу жағдайларын көрсететін, растау құжаттарын қарау негізінде шығарады.

230. Мертігудің, науқастанудың себепті байланысы туралы ӘДК қорытынды шығарған кезде мертігу туралы анықтама болмаған кезде мертігу, науқастану себебі мен жағдайлары көрсетілген құжаттар (олар мертіккен, науқастанған сәттен бастап 3 (үш) айдан кешіктірілмей жасалса): қызметтік іс-қимыл және денсаулық жағдайы туралы мәліметтерді, амбулаторияда медициналық көмекке алғаш жүгінуі туралы науқастарды есепке алу кітабынан үзінді-көшірме, әкімшілік немесе қызметтік тексеру, тергеу немесе қылмыстық іс, аттестаттау материалдары, әскери-медициналық мекеменің анықтамасы, науқастану тарихы немесе одан үзінді-көшірме, науқастану туралы куәлігі, әскери бөлім немесе әскери-медициналық мекеме дәрігерінің әскери қызметшінің медициналық кітапшасына медициналық көмекке алғаш жүгінуі туралы жазбасы, мұрағаттық мекеменің анықтамасы алынады.

231. Егер азамат ҚК-да қызмет өткерген кезеңінде алған мертігу, науқастану себебі бойынша емделуде болса және ӘДК-ға медициналық куәландыруға жіберілмесе, егер жауынгерлік іс-қимылдарға қатысқан кезеңде алған дене жарақатының анық салдарлары болса, сондай-ақ әскери қызмет өткеру кезеңінде науқастануы салдарынан немесе әскери қызметтен босатылғаннан кейін бір жыл өткенге дейін азаматқа мүгедектік белгіленсе немесе қайтыс болса, мертігудің, науқастанудың себепті байланысын ҚР ҚМ ОӘДК анықтайды.

232. Науқастанулардың, мертігулердің, қаза табудың (қайтыс болудың) себепті байланысын айқындау азаматтардың, зейнетақымен қамсыздандыруды жүзеге асыратын органдардың, ҚР ҚК кадрлар қызметтерінің, Қазақстан Республикасы соттары мен прокуратурасы органдарының өтініші негізінде жүргізіледі.

233. Мертігудің, науқастанудың себепті байланысы туралы ӘДК қорытындысы ӘДК отырыстарының хаттамалар кітабына, әскери қызметшінің мертігу, науқастану жағдайларын растайтын құжатқа сілтеме жасаумен науқастануы туралы куәлігіне немесе анықтамаға, науқастану тарихына, медициналық кітапшаға жазылады.

234. Науқастануы туралы куәлікте, анықтамада немесе басқа да медициналық құжаттарда науқастанудың, мертігудің себепті байланысы туралы ӘДК қорытындысы болмаған кезде, көрсетілген құжаттарды дұрыс ресімдемеген, азамат қолда бар науқастанудың, мертігудің себепті байланысы туралы ӘДК қорытындысымен келіспеген кезде, сондай-ақ әскери қызмет өткеруді растайтын құжаттарда "науқастануы бойынша" немесе "денсаулық жағдайы бойынша"

әскери қызметтен шығару туралы жазбалар болған кезде құжаттар ҚР ҚМ ОӘДК-нің қарауына жолданады.

235. Құжаттарды қарау нәтижелері Қағидаға 2-қосымшаның 19-нысанына сәйкес ӘДК отырысының хаттамасымен ресімделеді. Науқастанудың, мертігудің себепті байланысы туралы ҚР ҚМ ОӘДК-нің қорытындысы Қағидаға 2-қосымшаның 20-нысанына сәйкес ресімделеді.

236. Әскери қызмет өткерген азаматтың құжаттарында науқастану диагнозы болмаған жағдайда, бірақ медициналық куәландырудан өткен сәтте қолданылған науқастанулар кестесінің тармағы көрсетілген жағдайда ҚР ҚМ ОӘДК өз қорытындысында науқастанудың, мертігудің себепті байланысы туралы науқастанулар кестесінің көрсетілген тармағында көзделген науқастанулардың атауын көрсетеді.

237. Әскери қызметшіде әртүрлі жағдайларда пайда болған (алған) бірнеше науқастанулар, мертігулер немесе олардың салдары анықталса, себепті байланыс туралы ӘДК қорытындысы бөлек шығарылады.

238. Құжатта себепті байланыс туралы ӘДК қорытындысының бұрын шығарылған науқастанудың, мертігудің диагнозы нақты көрсетілмесе, штаттық ӘДК оның тұжырымын өзгертпей, алғашқы диагнозды көрсетеді, одан кейін науқастанудың, мертігудің нақтыланған диагнозын көрсетеді және ол бойынша себепті байланысы туралы ӘДК қорытындысын шығарады.

239. Азаматтың медициналық куәландыру нәтижелері туралы құжаттары болмаған немесе оған медициналық куәландыру жүргізілмеген кезде, науқастанудың, мертігудің себепті байланысы туралы ӘДК қорытындысын шығару үшін негіздеме науқастану тарихындағы, медициналық кітапшадағы, медициналық анықтамадағы, мұрағат анықтамасындағы жазбалар болып табылады.

240. ӘДК-нің:

1) "Әскери қызмет міндеттерін орындау кезінде мертіккен" деген қорытындысы, егер ол әскери қызмет міндеттерін орындау кезінде, сондай-ақ радиоактивтік заттардың, иондаушы сәулелену көздерінің, зымыран отыны құрамдастарының және өзге де жоғары уытты заттардың, электр-магниттік өріс және лазерлік сәулелену көздерінің, оптикалық кванттық генераторлардың әсер етуі негіз болған зақымдаулар нәтижесінде алынса, әскери қызметшілерге шығарылады;

2) "Әскери қызмет міндеттерін орындау кезінде науқастану" деген қорытындысы, егер ол өте қауіпті инфекцияның эпидемиялық ошағында болу уақытында жұқтырылса, ал медициналық персонал қатарынан куәландырылушыда бұдан басқа туберкулезбен, вирусты гепатитпен және АИТВ-инфекциясымен науқастанғандарға медициналық көмек көрсету бойынша

қызметтік міндеттерді орындау кезінде жұқтыру салдары болса (науқастармен тікелей байланысы бар адамдарға) шығарылады;

3) "Әскери қызмет өткерумен байланысты алынған науқастану" деген қорытындысы, егер ол куәландырылушыда әскери қызмет өткеру кезеңінде туындаса немесе көрсетілген кезеңде әскери қызметке жарамдылық санатын өзгертетін ауырлық дәрежесіне жеткен болса, сондай-ақ әскери қызметтен босатылғаннан кейін бір жыл ішінде диагнозы қойылған созылмалы баяу үдемелі науқастанулар кезінде, науқастанудың басталуын әскери қызмет өткеру кезеңіне жатқызса, науқастанудың басталуын көрсетілген кезеңге жатқызуға мүмкіндік беретін медициналық құжаттар болған кезде әскери қызметшілерге немесе әскери қызмет өткерген азаматтарға шығарылады.

241. ӘДК-нің "Иондандырушы сәулелену ықпалы салдарынан алынған науқастану" деген қорытындысы, егер науқастанулар радиоактивтік заттар факторларының, иондандырушы сәулелену көздерінің қолайсыз ықпалынан туындаса әскери қызмет өткеретін (жұмыс істейтін) әскери қызметшілерге (ҚР ҚК азаматтық персоналына) шығарылады.

Мұндай қорытынды 1986-1990 жылдарда Чернобыль атом электр станциясындағы (бұдан әрі – Чернобыль АЭС) авария салдарын жою жөніндегі жұмыстарды орындауға тартылған немесе ядролық қаруды сынауға қатысқан немесе 1949-1991 жылдарда радиоактивті заттармен ластанған аумақта әскери қызмет өткерген әскери қызмет өткеруші әскери қызметшілерге шығарылады.

242. Осы Қағиданың 241-тармағында көрсетілген науқастанулардың себепті байланысын белгілеу кезінде ҚР ҚМ ОӘДК "Халықтың радиациялық қауіпсіздігі туралы" 1998 жылғы 23 сәуірдегі Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабы 3-1) тармақшасына сәйкес айқындалатын иондандырушы сәулелену әсеріне байланысты науқастанулардың тізбесін, мұрағаттық деректерді және медициналық құжаттарды басшылыққа алады.

Созылмалы баяу үдемелі (жалпы соматикалық) науқастануларлар кезінде, егер науқастанудың басталуын көрсетілген әскери қызмет өткеру, радиоактивті заттар факторының, иондандырушы сәулелену көздерінің әсері немесе апат салдарларын жою бойынша жұмыстар тоқтатылғаннан кейінгі бес жыл ішіндегі кезеңге жатқызуға болса, осы Қағиданың 241-тармағында көрсетілген ӘДК қорытындысы шығарылады.

243. ӘДК-нің төмендегідей қорытындылары:

"Бұрынғы КСР Одағын қорғау кезінде мертігуі (жаралануы, жарақаттануы, контузия алуы)";

"Әскери қызмет міндеттерін орындау кезінде мертігуі (жаралануы, жарақаттануы, контузия алуы)";

"Майданда болумен байланысты науқастану";

"Ауғанстанда немесе жауынгерлік іс-қимылдар жүргізілген басқа да мемлекеттерде әскери қызмет өткерумен байланысты науқастану";

"Ауғанстанда немесе жауынгерлік іс-қимылдар жүргізілген басқа да мемлекеттерде әскери қызмет міндеттерін орындау кезінде алған мертiгу (жаралану, жарақаттану, контузия)" деген "Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектеріне және соларға теңестірілген адамдарға берілетін жеңілдіктер мен оларды әлеуметтік қорғау туралы" 1995 жылғы 28 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңымен мәртебесі айқындалған әскери қызметшілерге және әскери қызмет өткерген азаматтарға шығарылады.

244. Жауынгерлік іс-қимылдарға қатысумен байланысты науқастанулардың, мертiгулердің себепті байланысын белгілеу үшін ҚР ҚМ ОӘДК-ға әскери қызмет өткергені туралы құжаттар, әскери қызмет өткеру кезеңінде науқастану, мертiгу фактісін растайтын мұрағаттық құжаттар және әскери қызметтен босатылғаннан кейін ресімделген медициналық құжаттар ұсынылады.

245. ӘДК-нің:

1) "Әскери қызмет міндеттерін орындаумен байланысты емес қайғылы оқиға нәтижесінде алынған мертiгу" деген қорытындысы әскери қызметшілерге, егер мертiгу әскери қызмет міндеттерін орындаумен байланысты болмаса;

2) "Әскери қызмет өткерумен байланысты емес науқастану" деген қорытындысы әскери қызметшілерге науқастану куәландырылушыда әскери қызметке әскерге шақырылғанға, келісімшарт бойынша әскери қызметке кіргенге дейін пайда болған және әскери қызмет өткеру кезеңінде куәландырылушының әскери қызметке жарамдылық санатын өзгертетін дәрежеге жетпеген кезде шығарылады.

246. ӘДК-нің:

1) "Қайтыс болуға әкеп соқтырған мертiгу әскери қызмет міндеттерін орындау нәтижесінде алынған" деген қорытындысы, егер әскери қызмет міндеттерін орындау нәтижесінде алған мертiгу салдарынан қайтыс болған әскери қызметшілерге шығарылады. Әскери қызмет өткерген азаматтарға осындай қорытынды, егер ол әскери қызметтен босатудан кейін әскери қызмет міндеттерін орындау нәтижесінде алған мертiгу салдарынан қайтыс болса шығарылады.

2) "Қайтыс болуға әкеп соқтырған науқастану әскери қызмет міндеттерін орындау нәтижесінде алынған" деген қорытындысы, егер әскери қызметшілер аса қауіпті инфекцияның эпидемиялық ошағында болу уақытында жұқтырып алған науқастанулар салдарынан, ал медициналық персонал қатарынан куәландырылушылар одан басқа қызметтік міндеттерін орындау кезінде туберкулезді және АИТВ-инфекциясын жұқтыру салдарынан (науқастармен тікелей қатынастағы адамдар үшін) қайтыс болғанда шығарылады.

Әскери қызмет өткерген азаматтарға осындай қорытынды, әскери қызметтен босатылғаннан кейін аса қауіпті инфекцияның эпидемиялық ошағында болу уақытында жұқтырылған науқастану салдарынан, ал медициналық персонал қатарынан куәландырылушылар одан басқа қызметтік міндеттерін орындау кезінде туберкулезді және АИТВ-инфекциясын жұқтыру салдарынан (науқастармен тікелей қатынастағы адамдар үшін) қайтыс болғанда шығарылады.

3) "Қайтыс болуға әкеп соқтырған науқастану әскери қызмет өткеру кезеңінде алынған" деген қорытындысы әскери қызмет өткеретін әскери қызмет өткеру кезеңінде алған науқастану салдарынан қайтыс болған әскери қызметшілерге шығарылады.

Әскери қызмет өткерген азаматтарға осындай қорытынды әскери қызметтен шығарылғаннан кейін әскери қызмет өткеру кезеңінде алған науқастанулар салдарынан қайтыс болғанда шығарылады.

4) қайтыс болудың себепті байланысы туралы қорытындылар медициналық құжаттарды, әскери қызмет өткеру кезеңіндегі медициналық куәландыру деректерін, қайтыс болу туралы медициналық куәлікті және басқа да құжаттарды зерделегеннен кейін, қайтыс болудың себебі мен әскери қызмет өткеру кезеңінде (әскери қызмет міндеттерін орындау нәтижесінде) алған мертігу, науқастану арасында тікелей себеп-салдарлы байланыс болған кезде шығарылады.

Ескерту. 246-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

247. ӘДК-нің: "Қаза болуға (қайтыс болуға) әкеп соқтырған науқастану (мертігу) Чернобыль АЭС-ындағы апаттың және азаматтық немесе әскери мақсаттағы объектілердегі басқа да радиациялық апаттар мен авариялардың және ядролық сынақтардың әсер етуімен байланысты" деген қорытындысы әскери қызмет өткеру кезеңінде алған науқастану, мертігу салдарынан қаза тапқан (қайтыс болған) әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер мен азаматтарға шығарылады.

Қорытынды қайтыс болудың себебі (қайтыс болу туралы куәлікке сәйкес) Чернобыль АЭС-ындағы апаттың және азаматтық немесе әскери мақсаттағы объектілердегі басқа да радиациялық апаттар мен авариялардың және ядролық сынақтардың әсер етуімен байланысты науқастану (мертігу) арасында тікелей себеп-салдарлық байланыс болғанда шығарылады.

17-тарау. Қорытынды ережелер

Ескерту. 17-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

248. Штаттық емес ӘДК (тұрақты және уақытша әрекет ететін) қорытындысына ҚР ҚМ ОӘДК-да шағым жасалады.

249. ҚР ҚМ ОӘДК қорытындысына сот тәртібімен шағым жасала алады.

Қазақстан Республикасының
Қарулы Күштерінде
әскери-дәрігерлік сараптаманы
жүргізу қағидаларына 1-қосымша

Ескерту. 1-қосымшаның оң жақ жоғарғы бұрышы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Әскери-дәрігерлік (дәрігерлік-ұшқыштар) сараптамасын жүргізу кезіндегі зерттеу әдістемесі

1. Жалпы ережелер

Медициналық куәландыру күндізгі жарықта осы үшін арнайы бөлінген жарық, жылы және кең бөлмелерде жүргізіледі. Күндізгі жарық пен (немесе) жасанды жарықтандыру дәрігерлердің жұмысы үшін толық жеткілікті болуы тиіс. Әрбір дәрігерге жеке бөлме бөлінеді. Әйелдерді қосымша гинеколог куәландырады. Куәландырылушылардың денсаулық жағдайы оларға сауал жүргізу және олардың денсаулық жағдайына шағымдануына немесе шағымданбауына қарамастан жан-жақты объективті зерттеу жолымен айқындалады.

Куәландырылушы ұсынған әртүрлі медициналық құжаттар мен оларды диспансерлік қадағалау жөніндегі материалдар дәрігерлерді осы адамдарды медициналық куәландырудан босатпайды.

Жаппай куәландыру кезінде, дәрігерлер аз уақыт шығыны кезінде куәландырылушының денсаулық жағдайы туралы толық түсінік алуға мүмкіндік беретін зерттеудің бірыңғай әдістемесін қолданады. Организмнің ағзалары мен жүйелерін зерттеу нақты сұлба бойынша және реттілікте жүргізіледі.

Куәландырылушыларды тексеру үдерісінде дене кемістігін айқындау және науқастану сипатын ғана емес, сондай-ақ ауру ағзаның (жүйенің) бұзылуы мен қызметінің теңгерілу дәрежесін және жалпы организмнің функционалдық бейімділігін анықтау қажет, бұл тиісті сараптамалық қорытындының негізінде жатыр.

Нормадан ауытқушылыққа күдіктің болуы кезінде барлық жағдайларда куәландырылушы айқындалған өзгерістерге қарай егжей-тегжейлі тексерілуге және тиісті дәрігерлермен куәландырылуға тартылады. Егер амбулаторлық тексеру кезінде диагноз айқындалмаса немесе күдік келтірсе, куәландырылушы стационарлық тексеруге жіберіледі.

2. Антропометриялық зерттеулер

Әскери-дәрігерлік (дәрігерлік-ұшқыштар) сараптама мақсатында бағаланатын негізгі антропометриялық белгілер дененің бойы мен салмағы, кеуде өлшемі, өкпенің демалу-дем шығару, қол басының күші және тұлға күші, отыру қалпындағы бойы, қолдары мен аяқтарының ұзындығы болып табылады.

Антропометриялық зерттеулерді жұмыс басталар алдында салыстыра тексерілген өлшеу аспаптарының көмегімен дәрігердің қадағалауымен орта медициналық персонал жүргізеді. Куәландырылушылар маман дәрігерлердің қарап тексеруінен іш киімде (трусиге дейін шешінген күйде) өтеді.

Куәландырылушының бойын тұрған және қажет болған кезде отырған қалпында айқындайды. Тұрған қалпында бойын өлшеу үшін куәландырылушы бой өлшегіштің тұғырына шығып, оның тік планкасына арқаның жауырын аралығы жағымен, бөкселерімен және өкшелерімен сүйеніп тұрады. Құлақтың құлақ бүртігі үсті ойығы мен көз саңылауының сыртқы бұрышы бір көлденең сызықта болатындай бас тік ұсталады. Бой өлшегіштің жылжымалы планкасы төбеге тығыз тіреледі. Бойды отырған қалпында өлшеу үшін куәландырылушы бой өлшегіштің қайырмалы орындығына түзу отырып, жауырын аралығымен және бөксесімен бой өлшегіштің тік планкасына сүйенеді. Басы тұрған қалпында өлшеген кездегідей қалыпта болады. Аяқтары тізелерінде тік бұрыш жасай бүгілген. Есептеу орындықтың үстіңгі бетінен 0,5 см дейінгі дәлдікпен жүргізіледі.

Аяқтың ұзындығын анықтау үшін тұрған қалпындағы бой өлшемінен отырған қалпындағы бой өлшемі алынып тасталады. Қолдың ұзындығы сантиметрлік лентамен акромион өсіндісінен бастап қолдың үшінші саусағының соңына дейін өлшенеді.

Дене салмағы медициналық таразыларда анықталады. Куәландырылушы таразы алаңының ортасына тұрады. Көрсеткіштер 0,1 кг дейінгі дәлдікпен жазылады.

Кеуде өлшемі резеңкеленген өлшеуіш лентасын артқы жағынан жауырын бұрыштары астымен, алдыңғы жағынан – омыраудың төменгі жағынан қатты

баспай салумен өлшенеді. Бұл ретте куәландырылушы қолдары төмен түсірілген қалыпта тұрады. Үш көрсеткіш белгіленеді: тыныс кідірісінде, демді барынша ішке алуда және демді барынша шығаруда.

Өкпенің демалу-дем шығару көлемі спирометрді пайдаланумен айқындалады. Куәландырылушы демді барынша ішке алғаннан кейін спирометр түтігіне дем шығарады.

Қол басының күші қол динамометрімен өлшенеді, оны куәландырылушы көлденең созылған оң, содан кейін сол қолдарының қол басымен барынша күшпен қысады. Дене күші дене динамометрін қолданумен айқындалады. Куәландырылушы екі қолымен тізе буындарының деңгейінде тұратын тұтқаны ұстап, аяқтарын бүкпей, динамометрді барынша созады.

3. Психикалық жай-күйін зерттеу

Куәландырылушының психикалық жай-күйін зерттеу оны сипаттайтын құжаттарды (мектептен, басқа оқу орындарынан, жұмыс орнынан, әскери бөлімнен және т.б. мінездеме, ата-анасынан немесе медициналық денсаулық сақтау ұйымдарынан мәліметтер) зерделеу және дәрігердің тексерілушімен жеке әңгімелесуі негізінде жүргізіледі.

Куәландырылушымен әңгімелесуде және оны қарап тексеру кезінде бет-бейнесіне, мимикасына, жүрісінің ерекшеліктеріне, дене тұрысына, қозғалыстарына, реакциясының сәйкестілігіне, дәрігермен әңгімелесуге көзқарасына көңіл бөлінеді.

Куәландырылушының психикалық жай-күйін бағалауда зерттеудің клиникалық әдісі жетекші болып табылады, оны (тиісті көрсеткіштер кезінде) зерттеудің жалпы қабылданған әдістерімен (эксперименттік-психологиялық тестілеу, электрэнцефалография, реоэнцефалография, ми томографиясы, пневмоэнцефалография және басқалар) үйлестіру қажет. Куәландырылушының психикалық жай-күйін зерттеу мынадай жүйелілікте жүргізіледі: сананың, зейіннің, жадының, ойлаудың, интеллектінің, эмоциялық-еріктік саласының жай-күйі бағаланады; психопатологиялық симптоматикасының жоқтығы немесе бар болуы белгіленеді.

Зейінді зерттеген кезде оның көңіл аудару қабілеттілігі (әлсіреуі, алаңдаушылығы, тұрып қалуы) ескеріледі.

Жадыны зерттеу кезінде есте сақтау шапшаңдығы мен нақтылығы, өткен және ағымдағы оқиғаларды еске түсіру, жадыда алдаудың бар болуы, амнезия типі (ретроградты, антероградты) және т.б. белгіленеді.

Ойлауды бағалау кезінде логикалылыққа, пайымдау мен ойлау тұжырымының жүйелілігіне, тыңғылықтылығына, тұрып қалуына, резонерлікке,

тым мәнерлілігіне, абстрактылы ойлаудың нақты ойлаудан басымдылығына және керісінше көңіл аударылады. Ойлау шапшаңдығы (жеделдетілген, қалыпты, бәсеңдеген), оның бағыттылығы (мәселелері, мүдделері) айқындалады.

Эмоциялық аясының жай-күйін айқындау кезіндегі көңіл-күй (көтеріңкі, қалыпты, төмен, тұрақсыз), көңіл-күйдің патологиялық құбылулары, олардың ұзақтығы, сипаты бағаланады. Эмоциялардың адекваттығы немесе адекватты еместігі сыртқы көріністерге өз сезімін тыю немесе басу қабілеттілігі бойынша бағаланады. Ерік-жігері аясы куәландырылушының әуестігінің және мінез-құлқының ерекшеліктері бойынша бағаланады.

Түйсік бұзылуларының жоқтығы немесе бар болуы анықталады: иллюзиялар, галлюцинациялар, олардың мазмұны, оларға көзқарасы (сыни, аффектілік, немқұрайлы), кеңістікті, уақытты, өз жеке басын түйсіну сапасының өзгеруі. Осы бұзылуларды, сондай-ақ мезгіл қылатын ойлар мен сандырақты анықтау үшін куәландырылушыға мақсатқа сәйкес сауал жүргізу талап етіледі.

4. Жүйке жүйесін зерттеу

Жүйке жүйесін зерттеу куәландырылушының медициналық құжаттамасын зерделеуден, оған сауал жүргізуден және куәландырылушыны объективті клиникалық-неврологиялық тексеруден тұрады. Сауал жүргізу кезінде шағымдары, өмірбаяндық анамнезі анықталады, анамнезіндегі есінен тану ұстамалары, құрысқақтар, сөйлеуінің, естуінің, көруінің өзгеруі, орталық және перифериялық нерв жүйелерінің жарақаттары, психиатриялық және неврологиялық бейінді мекемелерде емделуіне назар аударылады, түнде зәрін ұстай алмаудың соңғы эпизодының күні белгіленеді. Тұқым қуалаушылық – туыстарында құрысқақтық талмалар, есінен тану эпизодтары, бұлшық ет әлсіздігінің ұстамалары, психикалық аурулар, ішімдікті шамадан тыс пайдалану, есірткі заттарын пайдаланудың болғаны немесе болмағандығы анықталады.

Сыртқы қарап тексеру кезінде дене бітімі, тері және шырышты қабықтарының, бұлшық ет жүйесінің, жүрісінің жай-күйі бағаланады. Егер куәландырылушы бұрын бас-ми жарақаты болғанын жоққа шығарған жағдайда да бас сүйегі зақымдануларының жоқтығына көз жеткізу қажет.

Неврологиялық тексеру бас-ми нервтері функциясын тексеруден басталады. Көзді қозғалтатын нервтер мен көздің симпатикалық иннервациясының функциясы зерттеледі. Көз алмасының орналасуы, көздің жоғары-төмен, ішке, сыртқа қозғалуы тексеріледі. Қарашықтардың түрі мен көлемі, олардың біркелкілігі, сондай-ақ конвергенция мен аккомодация кезінде қарашықтардың жарыққа реакциясы (тікелей және бірлескен) айқындалады.

Үш тармақты нервтің функциясын тексеру кезінде беттегі сезгіштіктің, шайнау бұлшық еттерінің жай-күйі, төменгі жақсүйектің қозғалысы көлемі, корнеалдық және конъюнктивалық рефлексдер зерттеледі.

Бұдан әрі қалған бас сүйек-ми нервтерінің функциялары айқындалады. Маңдай терісі қатпарларының екі жақта бірдей болуын, көз саңылауларының ені, көзді қысу және қабақты түйу мүмкіндігі, тістерді көрсеткен кезде мұрын- еріндік қатпарларының симметриялығы тексеріледі.

Вестибулдық аппараттың қимыл функциясы (нистагм, тепе-теңділік, мүлт кету) айқындалады. Негізгі дәм сезулерді: тәттіні, қышқылды, тұздыны, ащыны қабылдаудың дұрыстығы зерттеледі, бұл үшін қанттың, ас тұзының, лимон қышқылының және хинин сульфатының стандартты ерітінділері пайдаланылады; фонация кезіндегі жұмсақ таңдайдың қозғалғыштығы, дауыстың үнділігі, жұту қабілеттілігі, басты бұру мен иықты көтеру мүмкіндігі, тілді шығару кезіндегі тіл қозғалысы көлемі, фибриллярлық тітіркенулердің болуы және оның бұлшық еттерінің атрофиясы зерттеледі.

Қимыл жүйесін тексеру кезінде аяқ-қолдардың белсенді және пассивті қимылдарының көлемі, қимыл актілерінің үйлесімі (статикалық және динамикалық атаксия), бұлшық еттердің күші, тонусы және трофикасы тексеріледі. Адам еркіне бағынбайтын дене қимылдарының (гиперкинездердің), контрактулар мен атрофиялардың болуына назар аударылады. Бұдан әрі сіңір, сүйекқап, тері рефлексдері және шырышты қабықтардың рефлексдері тексеріледі. Әр рефлекс оң және сол жағынан зерттеледі, олардың шапшандығы және біркелкілігі салыстырылады. Патологиялық рефлексдердің (Бабинскийдің, Россолимонның, Жуковскийдің, Бехтеревтің, Оппенгеймнің, Гордонның және т.б.) болуы немесе жоқтығы, үстірт және терең сезгіштіктің (ауруды сезгіштік, температуралық, дене түйсігі арқылы сезу, бұлшық ет- буындық) жай-күйі белгіленеді.

Вегетативті нерв жүйесін тексеру кезінде терінің беткі қабатының түсіне (беттің, дененің, аяқ-қолдардың), трофикалық бұзылыстардың бар болуына назар аударылады, терінің ылғалдығы мен температурасы сипап қарау арқылы анықталады. Вегетативті тері рефлексдері (жергілікті және рефлекторлық дермографизм, пиломоторлық рефлекс), Даньини-Ашнердің көз-жүрек рефлексі, мойындық вегетативтік, клиностатикалық және ортостаздық рефлексдер тексеріледі. Нерв жүйесін объективті зерттеулердің аталған минимумы амбулаториялық жағдайларда міндетті болып табылады.

5. Ішкі ағзаларды зерттеу

Ішкі ағзаларды зерттеу шағымдарды, анамнезді зерделеуді, сондай-ақ жалпы қарап тексеруден басталатын объективті тексеруді қамтиды. Сыртқы түріне, дене бітіміне, терісінің түсіне, созылғыштығы мен ылғалдылығына, содан кейін пальпация әдісімен теріасты шелмайының, лимфа түйіндерінің, бұлшық еттердің жай-күйіне назар аударылады.

Эндокриндік жүйе органдары шағымдарға, анамнезге қатысты мақсатқа сәйкес сауал жүргізу арқылы және пальпация мен перкуссияның қолжетімді әдістерімен зерттеледі.

Қанайналым ағзалары. Қан тамырларын зерттеу артериялар мен веналарды қарау мен пальпациялау, ірі қан тамырларын аускультациялау және қан тамырлары жүйесін құралдық әдістермен зерделеу жолдарымен жүргізіледі. Пульстың ырғағы, жиілігі, ширығуы мен толығуы анықталады, артериялар мен веналардың әртүрлі аймақтардағы мүмкін болатын пульсациясы анықталады, жүректің немесе ірі қан тамырларының науқастануларын көрсетуі мүмкін. Тыныштықтағы (отырған кездегі) артериялық қан қысымы өлшенеді. Бір рет өлшеген кезде артериялық қан қысымының кездейсоқ көтерілуін болдырмау үшін манжетті шешпестен артериялық қан қысымын бірнеше рет өлшеп, соңғы төменгі санды есепке алу қажет. Қажет болған жағдайда артериялық қан қысымын қайталап өлшеу куәландырылушының 10-15 минуттық демалысынан кейін жүргізіледі. Қалыпты систолалық (жоғарғы) қан қысымы 100-130 мм сынап бағанасының, диастолалық (төменгі) қан қысымы 60-85 мм сынап бағанасының шегінде өзгереді. Артериялық гипертензияның сенімді белгісі деп бұл ретте артериялық қан қысымы 140/90 мм сынап бағанасы және одан жоғары болған жай-күйді санаған жөн (тыныш жағдай аясында жүргізілген екі және одан көп АҚҚ өлшеулердің орташа көрсеткіші).

Пальпация және перкуссиямен жүрек шекарасы, жүрек соққысының ені, күші мен резистенттілігі, жүрек соққысының бар болуы, кеуде клеткасының дірілдеуі, жүрек аймағындағы және оған көршілес аймақтардағы басқа да пульсациялар анықталады. Әртүрлі жағдайларда куәландырылушының жүрегін (жатқанда, тұрғанда, дене жүктемесінен кейін, демін ұстап тұрғанда) тыңдау кезінде жүрек соғысы дыбыстарының үнділігін (күшеюі, әлсіреуі, акценті) және олардың сипаты (жарықшақтану, қосарлану, қосымша жүрек соғысы дыбыстарының пайда болуы), сондай-ақ жүрек шуылының болуын бағалайды. Шуылды тыңдау кезінде оның жүрек қызметінің фазасына (систолалық, диастолалық) қатынасын, оның ерекшелігін, күшін, ұзақтылығын, орналасуын мен басымдық иррадиациясын анықтау қажет. Органикалық және функционалдық шуылдардың, сондай-ақ жүрек кемістігінің дифференциалды диагнозы құралдық (рентгенологиялық, кардиографиялық, функционалдық) әдістерді қоса алғанда, кешенді тексеруден кейін ғана жүргізіледі.

Тыныс алу органдары. Шағымдарды бағалаған кезде еңтігудің сипатына (физиологиялық немесе патологиялық; дем алу, дем шығару немесе екеуі аралас қиындағанда), жөтелдің ерекшеліктеріне (ұзақтылығы, пайда болу уақыты, дыбысының қаттылығы, тембрі, қақырықтың болуы, оның ерекшелігі), кеудедегі ауырсынудың орнына, қарқындылығына, иррадиациясына және бұл ауырсынудың тыныс алу актісімен, жөтелмен байланысына көңіл аударылады.

Қарап тексеру кезінде терінің және көрінетін шырышты қабықтардың түсі, кеуденің нысаны, бұғананың орналасуы, бұғана үсті және бұғана асты шұңқырлары, жауырын, кеуденің екі жартысының симметриялығы, тыныс алудың типі, тыныс алу қозғалыстарының жиілігі, ритмі және тереңдігі қосалқы бұлшық еттердің тыныс алу актісіне қатысуы бағаланады.

Пальпация кезінде кеуденің ауырсыну орны және оның резистенттілігі (серпінділігі), дауыс дірілінің айқындылығы, плевра үйкелісінің шуылы анықталады.

Салыстырмалы перкуссияда өкпенің шекарасы, өкпенің төменгі жиектерінің қозғалғыштығы, өкпенің жоғарғы бөлігінің биіктігі және олардың ені айқындалады, сондай-ақ патологиялық жай-күй кезінде перкуторлық өкпе дыбысының өзгерістері (қысқаруы, тұйықталуы немесе плевра қуысында, сұйықтықтың болуы, өкпеде қабыну немесе ісік үдерістері кезіндегі тұйық дыбыс;

дыбыстың тимпаникалық сипаты, плевраның қуысында ауа жиналған кездегі қораптық дыбыс, өкпедегі қуыстардың болуы – абсцесс, каверна, өкпе тініндегі ауаның шамадан тыс көп болуы - эмфизема) айқындалады.

Аускультация кезінде түрлі тыныс алу фазаларындағы тыныс алу шуылының сипаты, олардың күші және ұзақтығы айқындалады. Негізгі тыныс алу шуылдары (везикулярлы, бронхиалды тыныс алу және оның өзгерісі) және жанама тыныс алу шуылдары (сырыл, плевра үйкелісінің шуылы, сықырлауы) бағаланады.

Өкпе ауруларына күдікті симптомдар анықталған кезде, рентгенологиялық, зерттеудің құралдық және зертханалық әдістері қолданылады.

Құрсақ қуысы ағзалары. Шағымдар мен анамнезді талдауға ерекше назар аударылады. Қарап тексеру кезінде ауыз қуысының жай-күйі (тістер, қызылиек, тіл) бағаланады. Құрсақ қуысы ағзаларын қарап тексеру, пальпациялау куәландырылушының жату және тұру қалпында жүргізіледі. Алдымен үстірт пальпациялау, содан кейін терең сырғанау пальпациясы әдісімен ауырсынғыштық, іш пердесінің тітіркенгіштігі, құрсақ қабырғасының ақ жолақ жарығының болуы, құрсақ қабырғасының ширығуы, сондай-ақ оның пішінін,

тығыздығын, құрсақ қуысының кейбір органдарының орнын және олардағы ісік тәріздес өскіндер айқындалады. Бауыр, көк бауыр ұлғайғанда, олардың өлшемі сантиметрмен көрсетіледі.

Перкуссия кезінде бауырдың жоғарғы жиегі, асқазанның төменгі жиегі және көк бауырдың өлшемі анықталады. Құрсақ қуысы ағзаларының ауруларын көрсететін симптомдарды айқындау кезінде қосымша зерттеулер (рентгенологиялық, құралдық, зертханалық және т.б.) жүргізіледі.

6. Хирургиялық зерттеу

Дене мүсіні түзу және көлденең жазықтықта зерделенеді. Дұрыс мүсін бастың тік қалпымен және мойын-иық сызықтарының симметриялық кескінімен, омыртқалардың қылқанды өсінділері сызығының ортаңғы қалпымен, жауырын бұрыштарының бірдей деңгейімен және симметриялы орналасуымен, бел үшбұрыштарының біркелкі конфигурациясымен, кеуде контурының алға біршама шығуымен, аяқтың дұрыс нысанымен сипатталады. Тері қабатының жай-күйі зерделенеді. Тыртықтар болған кезде олардың сипаты мен пайда болуы бағаланады.

Кеудені қарап тексеру кезінде омыртқаның қисаюына байланысты немесе өз бетінше пайда болған деформациялардың (құйғы тәрізді немесе күстөс көкірек) болуы ескеріледі. Бұғананың орналасу жағдайы айқындалады.

Құрсақ және оның нысаны қаралып тексеріледі. Жыныс мүшелерін қарап тексеру кезінде жыныс мүшесінің, үрпі каналының, аталық без дамуының аномалиясына назар аударылады.

Жауырын асимметриясының болуы кезінде, оның омыртқа деформациясына немесе Шпренгель ауруына – туғаннан жауырынның жоғары тұруына байланысты болуы мүмкін екендігін ескеру керек. Омыртқа деформациясы кезінде көп жағдайда кеуде бөлігіндегі құныстық (кифоз), сирек – лордоз, бел омыртқалары бөлігінде – көбінесе лордоздың күшеюі, сирек жағдайда – құныстық анықталады. Сколиоздың болуына және оның айқындылығына назар аудару қажет.

Куәландырылушының дене қалпы бағаланады. Дененің мәжбүрлі қалпы ауырсынуды сезінулерге, анатомиялық өзгерістерге немесе қалпына келу нәтижесіндегі патологиялық қалпына негізделген.

Аяқ-қолдар ішкі немесе сыртқы ротация қалпында, ішке бұрылған немесе сыртқа бұрылған, бүгілген немесе жазылған күйде болуы мүмкін.

Ескі сынықтарды, сүйектер мен буындардың шығуларын және басқа да зақымдануларын анықтау үшін негізгі айырым пункттерінің, сүйек шодырларының, айдаршықүстілерінің орналасуына назар аударылады (шынтак

буынының қалыпты жағдайында білек жазылған күйде тоқпан жіліктің айдаршыкүстілері және шынтақтық өсінді ұшы бір сызықта болады). Шынтақ буыны бүгілгенде бұл айырым пункттері ұшы шынтақтық өсіндіде болатын тең бүйірлі үш бұрышты құрайды.

Жамбастың нысаны мен орналасу қалпы зерделенеді. Адамдардың көпшілігінде (80 %-ға дейін) бір аяғы екіншісінен қысқа болуы қалыпты жағдай екенін есте сақтаған жөн. Аяқтың 2 см және одан артық қысқаруы болуы кезінде жамбастың едәуір қисаюы анықталады. Қысқа аяқты бір жаққа қарай созған кезде жамбастың қисаюы байқалмайды. Мұндай жағдайларда омыртқаның компенсацияланған қисаюын деформацияға жатқызуға болмайды. Аяқтардың ұзындығы бірдей және жамбастың деформациясы кезінде омыртқа деформациясы есепке алынбайды, бұл қосымша тексеруді талап етеді. Бөксе қатпарларының және ортан жілік үлкен ұршықты шодырларының симметриялылығы белгіленеді. Сегізкөз-құйымшақ аймағы мен анус аймағы болуы мүмкін эпителийлі құйымшақ өзектерін және олардың асқынуларын, созылмалы парапроктиттің, параректальды жыланкөздердің, геморройлық түйіншектердің, тік ішектің үңіреюінің көріністерін байқау үшін қаралады. Геморройлық түйіншектердің және тік ішектің мүмкін болатын шығып кетуін зерттеу куәландырылушының жүресінен отырған күйінде жеңіл және қатты күшенулері кезінде жүргізіледі. Әскерге шақырылушыларда тік ішек пен қуық асты безін саусақпен зерттеу көрсетілімдер бойынша жүргізіледі.

Аяқтарды қарап тексеру кезінде олардың остерінің қалпы айқындалады. Айырмашылықтары:

Түзу аяқтарды;

О-тәрізді, тізелер сан осі жағына қарай созылған және жіліншіктер ішкері ашылатын бұрыш түзген;

Х-тәрізді, тізелер бір-біріне тақалған, жіліншік осьтері екі жаққа қараған, жамбас пен жіліншік осьтері сыртқа ашылған бұрыш түзген.

Аяқтардың О-тәрізді қисаюын анықтау үшін ортан жіліктердің ішкі айдаршықтарының шығыңқы жерлерінің арасы өлшенеді, ал Х-тәрізді қисаюда – жіліншіктің ішкі тобықтарының арасы өлшенеді. Аяқтардың терісінің түсіне, ісіктердің, трофикалық бұзылулардың (ойық жаралар, пигментациялар), тері асты веналарының варикозды кеңеюлерінің болуына назар аударылады. Аяқ басы мен табан қарап тексеріледі.

Бас сүйекті пальпациялау кезінде жарақаттан кейінгі немесе операциялық емдеуден кейінгі күмбез сүйегінің ақауларын, жұмсақ тіндердің және сүйектердің ісік тәрізді құрылымдарын анықтауға болады.

Перифериялық лимфатүйіндердің, қалқанша безінің жай-күйі, тері тығыздығы және оның температурасы, бұлшық еттердің дамуы айқындалады.

Құрсақты пальпациялаумен алдыңғы құрсақ қабырғасының тыныштықтағы немесе күшенгендегі жай-күйі (ақ жолақ сызығының, кіндіктің, шаптың, операциядан кейінгі жарықтары), ішкі органдардың, сыртқы шап сақиналарының жай-күйі айқындалады. Анық байқалған жарықтың болуы кезінде оның көлемі, мазмұны және оның орнына түсуі бағаланады.

Аталық бездің, оның қосалқысының, шәуһет бауының, қуық асты безінің пальпациясы крипторхизмді, даму аномалиясының, аталық бездің және шәуһет бауының шемені, ісіктердің, тастардың болуын, қуық асты безінің қабынуларын және т.б. анықтау мақсатында жүргізіледі.

Тірек-қимыл аппаратының және омыртқаның жай-күйін бағалау үшін анатомиялық өзгерістерді ғана емес, олардың функционалдық

мүмкіндіктерін де анықтау маңызды. Аурулар кестесінің III бағаны бойынша куэландырылушылардың әскери қызметке жарамдылығын анықтау кезінде, аяқ-қолдың (сегменттің) функционалдық ыңғайлы қалпындағы ірі буынның анкилозы бірқатар жағдайларда орындалатын жұмыстардың қалыпты көлемін шектемейді. Қозғалыстың шектелуі кезінде буындардың функционалдық ыңғайлы қалпы мыналар болып табылады:

иық буыны – шынтақ буыны бүгілген кезде қолдың басының ауызға тиетіндей 30 градус алға қарай қозғалған кезде иықтың денеден 80-90 градус бұрышқа дейін алшақтатылуы;

шынтақ буыны – 90 градус бұрышқа бүгілуі;

кәріжілік-білезік буыны – сыртқа қарай 160 градус бұрышқа бүгілуі;

II-V саусақтардың буындары – 145 градус бұрышқа бүгілуі;

бунақ аралық буындар – 120 градус бұрышқа бүгілуі;

ұршық буыны – 145-150 градус бұрышқа бүгілуі, 8-10 градус бұрышқа денеден алшақтатылуы;

тізе буыны – 170-175 градус бұрышқа бүгілуі;

тобық буыны – табанның 95 градус бұрышқа жоғары бүгілуі.

Аяқ-қолдардың буындарындағы қозғалыс көлемін зерттеу барлық жазықтықтардағы белсенді және белсенді емес қозғалыстарды, сондай-ақ супинациялық және пронациялық қозғалыстарды орындаудан басталады.

Аяқ-қолдардағы бұлшық ет күші куэландырылушының динамометрияға қарсылық қимылдарды орындау жолымен анықталады.

Аяқ-қолдардың шеңберін өлшеу симметриялық бөліктерде сантиметрлік лентамен жүргізіледі. Санда – үстіңгі, орта және төменгі үшінші бөлігінде, иықта және сирақта – олардың барынша көлемді бөліктерінде.

Буындардағы қозғалыс көлемін өлшегенде қателіктерді болдырмау үшін мынадай әдістемені басшылыққа алу қажет:

иық буыны – бүгу (куәландырылушы дәрігерге қырынан тұрады): бұрыш өлшегіштің қозғалмайтын браншасы дененің тік осіне параллельді түрде орнатылады, осі мен қозғалатын браншасы – тоқпан жіліктің үлкен төмпесін оның сыртқы айдаршықүстімен байланыстыратын сызыққа параллельді және ортасында орнатылады. Куәландырылушы қолдарын иық белдеуінің қатысуынсыз және дененің шалқаюынсыз алға қарай барынша түзу көтереді. Жазу – осы жағдайларда қолдары барынша кері ауытқиды. Шетке бұру – куәландырылушы дәрігерге арқа жағымен тұрады. Жауырындардың бұрышы бір деңгейде, жауырынның ішкі шеті омыртқаның тік сызығына параллельді. Бұрыш өлшегіштің қозғалмайтын браншасы дененің тік осіне параллельді, ал қозғалатын браншасы шынтак жілік өсіндісін акромионмен байланыстырушы сызықта орнатылады. Қол екі жаққа мүмкін болатын шегіне дейін жайылады.

шынтак буыны – бүгу мен жазу: куәландырылушы дәрігерге қырынан қолдарын төмен түсірген күйде алақанын алға қаратып тұрады. Бұрыш өлшегіштің қозғалмайтын браншасы тоқпан жіліктің төмпесін оның сыртқы айдаршықүстімен байланыстырушы сызықпен параллельді, қозғалатын браншасы тоқпан жіліктің сыртқы айдаршықүстінің кәрі жіліктің біз тәрізді өсіндісімен байланыстырушы сызыққа параллельде орнатылады. Білек мүмкін болатын шамаға дейін баяу бүгіледі. Бұрыш өлшегіштің осі шынтак буынының көлденең осіне дәл келу керек (сыртқы және ішкі айдаршықүстінің төменгі жиегін байланыстырушы сызық);

кәріжілік-білезік буыны – сыртқа жазу және алақанды бүгу: білек көлденең жазықтықта, қолдың басы түзу және оның жалғасы болып табылады, бірінші саусақ жақындатылған. Бұрыш өлшегіштің қозғалмайтын браншасы кәрі жіліктің біз тәрізді өскіні және екі басты бұлшық еттің сыртқы шетін байланыстырушы сызыққа параллель, қозғалатын браншасы – екінші алақан сүйегінің ұзындығы бойына параллельді орнатылады. Алақанды бүгу және сыртқа жазу жүзеге асырылады, бұл ретте бұрыш өлшегіштің осі буынның көлденең осіне дәл келуі керек;

ұршық буыны – бүгу, жазу. Куәландырылушы шалқасынан жатады, зерттелетін аяқ созылған күйде, екінші аяқ ұршық және тізе буындарында барынша бүгілген және осы жағдайда сол жақтағы қолымен ұстатылған. Бұрыш өлшегіштің қозғалмайтын браншасы қолтық шұңқырының ұшын үлкен ұршықбаспен байланыстырушы сызыққа параллельді, қозғалатын браншасы – үлкен ұршықбас пен ортан жіліктің сыртқы айдаршығын байланыстырушы сызықтың бойымен орнатылады. Өлшеу кезінде зерттелетін аяқ тізе буынында бүгіледі. Шетке бұру: куәландырылушы шалқасынан жатады, аяқтар созылған

күйде, өкшелер бірге, қол дене бойына қойылған. Бұрыш өлшегіштің қозғалмайтын браншасы семсерше өсінді – қасаға жігі – ортан жіліктің ішкі айдаршығы сызығына орнатылады. Зерттелетін аяқ барынша шетке бұрылады.

тізе буыны – бүгу, жазу: куәландырылушы шалқасынан жатады. Бұрыш өлшегіштің қозғалмайтын браншасы үлкен ұршықбаспен ортан жіліктің сыртқы айдаршығын байланыстырушы сызыққа параллельді, қозғалатын браншасы – кіші жіліншіктің басын сыртқы тобықпен байланыстырушы сызықпен параллельді орнатылады. Алдымен сирақты барынша бүгу, соңынан толық жазу жүргізіледі;

Сирақ-табан буыны – табандық және сыртқа бүгу:

1) куәландырылушы шалқасынан жатады, табан 90 градус бұрышта;
2) бұрыш өлшегіштің қозғалмайтын браншасы кіші жіліншік басын сыртқы айдаршықпен байланыстырушы сызыққа параллельді, қозғалатын браншасы – табанның сыртқы (күмбез) бойымен орнатылады.

3) алдымен сыртқа бүгу, содан кейін табандық бүгу жүргізіледі.

Барлық өлшеулерде буындардың қозғалуы кезінде бұрыш өлшегіштің браншасы жоғарыда аталған өлшеу сызықтарынан ауытқымауын қадағалау керек.

Аяқ-қолдың ұзындығы сантиметрлік лентамен өлшенеді. Бірдей симметриялық айырым нүктелері аяқ-қолдың осін есепке ала отырып пайдаланылады. Қол үшін бұл ось тоқпан жіліктің басы және тоқпан жіліктің ұштық дөңесі, кәріжілік және шынтақ сүйектерінің басы арқылы, аяқтар үшін – мықынсүйектің алдыңғы үстіңгі осі арқылы, тізе тобығының ішкі қыры және бірінші саусақты байланыстырушы тік сызықпен өтеді. Аяқ-қолдардың қысқаруын анықтау үшін, олардың шынайы (анатомиялық) және салыстырмалы ұзындығын салыстырудың зор маңызы бар. Буындардың анкилозы, контрактурасы, сирақтың ішке немесе сыртқа ауытқуы кезінде, ұршық буынының патологиялық жай-күйінде ауру және сау аяқ-қолдың анатомиялық ұзындығы бірдей, ал ауру аяқ-қолдың салыстырмалы ұзындығы кем болуы мүмкін.

Аяқ-қолдың анатомиялық ұзындығы сегменттер бойынша, ал салыстырмалы ұзындығы – аяқ-қолдың басынан аяғына дейін тік сызық бойынша өлшенеді.

Иықтың анатомиялық ұзындығы тоқпан жіліктің үлкен төмпесінен шынтақ жілік өсіндісіне дейін, білектің анатомиялық ұзындығы – шынтақ жілік өсіндісінен шынтақ жіліктің біз тәрізді өсіндісіне дейін өлшенеді. Санның анатомиялық ұзындығы үлкен ұршық басы ұшынан тізе буынының буын саңылауына дейін, балтырдың ұзындығы – тізе буынының буын саңылауынан бастап сыртқы тобықтың төменгі жиегіне дейін өлшенеді. Әрбір аяқ-қолдың алынған өлшемдерінің сомасы оның анатомиялық ұзындығын құрайды.

Қолдың салыстырмалы ұзындығы жауырынның акромион өсіндісінен үшінші саусақтың ұшына дейінгі түзу сызық бойынша өлшенеді, аяқтың салыстырмалы ұзындығы – мықынсүйектің алдыңғы үстіңгі осінен аяқ басының табан шетіне дейін өлшенеді.

Омыртқаны зерттеу осьтік жүктемені орындау және ауырсыну нүктелерін анықтаудан басталады, ауырсыну нүктелерін омыртқалардың қылқанды өсінділерінің ұшын перкуссиялаумен және паравертебральды нүктелерді пальпациялаумен қосымша нақтылайды. Омыртқаның мойын бөлігіндегі қозғалыс көлемі басты ию мен басты бұру жолдарымен анықталады.

Қалыпты жағдайда басты алға ию 40 градусқа дейін мүмкін және иекті кеудеге тигізгенге дейін жүзеге асады, барынша артқа қарай июде шүйде көлденең қалыпта болады, бүйірге қарай ию – иық үстімен жанасқанға дейін жүзеге асады. Бастың екі жаққа бұрылуы 85 градусқа дейін мүмкін. Омыртқаның кеуде және бел бөлігіндегі бүйірлік қозғалыстар тік сызықтан 25-30 градус шегінде мүмкін.

Омыртқа алға-артқа қарай қозғалыстарға барынша қатысады. Омыртқаның алға-артқа қарай қозғалысының шектелуі куәландырылушының алға қарай белсенді бүгілуі кезінде айқындалады. Бұл кезде біркелкі доғаны құраудың орнына омыртқа түзу қалпында қалады және алға қарай еңкею ұршық буындарының бүгілуі есебінен жүзеге асады. Одан әрі еңкею куәландырылушының тізесін бұгу кезінде ғана мүмкін болады, бұл куәландырылушының еденнен шағын нәрсені көтеруі кезінде байқалады.

Омыртқа деформациясына күдік туындағанда қылқанды өсінділер ұштарының проекциясын теріде бриллиантты жасыл ерітіндісімен белгілейді. Омыртқа деформациясын өлшеуге болады. Бұл үшін тіктеуіш (салмақты зат байланған жіп) пайдаланылады, оны жетінші мойын омыртқасының қылқанды өсіндісінің үстіне жабысқақ пластырьмен бекітеді. Егер тіктеуіш бөксе аралық қатпардың үстінен тура өтсе, сколиоз теңгерілген болып саналады. Егер тіктеуіштің ауытқуы бар болса, кейіннен оны рентгенограмма деректерімен салыстыру үшін, ауытқу шамасын деформацияның бүкіл ұзына бойына өлшеу қажет. Жауырын мен омыртқа жиектерінің аралығындағы қашықтық симметриялық нүктелерде салыстырылады, дене күшін анықтау көрсеткіштері (динамометрияда) бағаланады. Омыртқаның айқын байқалған деформациялары сыртқы тыныс алу функциясының бұзылуымен қатар жүретіндіктен, өкпенің тыныс алу сыйымдылығын, тыныс алудың минуттық көлемін, өкпедегі барынша ауа алмасуын және т.б. айқындау қажет.

Омыртқаның деформациясын растау мақсатында зерттеуді дененің тік және көлденең қалпындағы рентгенографиямен (флюорографиямен) толықтыру қажет.

Табанның патологиялық өзгерістерін бағалау үшін (жалпақтабандылық, деформациялар) Чижин мен Фридляндтің индекстері пайдаланылады. Чижиннің индексі (табан ізін өлшеу) мынадай болып анықталады: қағазға табан ізінің таңбасы түсіріледі. Іздің ені және іздің оймасының ені өлшенеді. Іздің енінің іздің оймасының еніне қатынасы жалпаю дәрежесін айқындайды: 0-ден 1-ге дейінгі индекс – норма; 1-ден 2-ге дейінгі индекс – жалпаю, 2-ден жоғары – жалпақтабандылық. Жалпақтабандылықты бағалау үшін мынадай формула бойынша Фридлянд индексі анықталады (табан күмбезінің жалпаюы): (күмбез биіктігі $\times$ 100) табан ұзындығына бөлінген.

Күмбездің биіктігі еденнен бастап ладья тәрізді сүйектің ортасына дейін циркульмен өлшенеді. Қалыпты жағдайда Фридлянд индексі

30-28 мм, жалпақтабандылықта – 27-25 мм-ге тең.

Жалпақтабандылықтың дәрежесі рентгендік зерттеу арқылы барынша сенімді белгіленеді. Салмақ түсіріліп, тік тұрған (аяқ киімсіз) қалыпта табанның профильдік рентгендік түсірілімдері орындалады.

Ұзарған жалпақтабандылықты анықтау үшін рентгенограммаларда үш бұрышты салумен ұзына бойлық күмбез бұрышы және күмбездің биіктігі анықталады. Бұрыш қайықша сүйек – сына сүйек қосылысының төменгі шетінен өкшенің бұдыры ұшына және бірінші бақайшақ сүйегінің басына тартылған сызықтармен кұралады. Күмбез биіктігі – ұзына бойы күмбез бұрышының биіктігінен үшбұрыш негізіне (өкше сүйегінің бұдырының беткейін бірінші бақайшақ сүйегінің басының табан бетін байланыстыратын сызық) түсірілген перпендикулярдың ұзындығы. Қалыпты жағдайда күмбез бұрышы 125-130 градусқа тең, күмбез биіктігі – 36-39 мм.

Көлденең жалпақтабандылық дәрежесінің сенімді критерийлері

I бақайшақ сүйегі мен I саусақтың бұрыштық ауытқуларының параметрлері болып табылады. Оларды есептеу үшін табанның тікелей табандық проекциядағы рентгенологиялық зерттеуі жүргізіледі. Аталған жағдайда пациент рентген үстеліне арқасымен, екі аяғын тізе және ұршық буындарында бүгіп жатады. Рентгенограммаларда толарсақ сүйектері, бақай сүйектері, фалангалар, бақайшақ-фалангалық және фалангааралық буын саңылаулары жақсы көрінуі қажет.

Бойлық және көлденең жалпақтабандылық дәрежесін бағалау критерийлері талаптарда сипатталған.

Функционалдық бұзылуларды бағалаудың маңызды критерийі рентгенологиялық зерттеумен айқындалатын сүйек тінінің органикалық өзгерістері – табан буындарының деформациялаушы артрозы және оның

айқындалу сатысы болып табылады. Табанның орта бөлігіндегі барлық буындардағы артроздың бар болуы бағалауға жатады. Ересектерде табанның буын саңылауларының ені рентгенологиялық тұрғыдан бірдей болады.

Куәландырылушы арқасымен жатқан күйде магистральді қан тамырларының соғуы пальпациялаумен және аускультация арқылы тексеріледі. Қажет болған кезде нитроглицеринді сынамамен осциллография, ангиография, флебография, реовазография, доплерография және қан айналымы жағдайының объективті көрсеткіштерін көрсететін басқа да зерттеулер орындалады.

Әртүрлі нейроваскулярлы синдромдардағы бұғана асты артериясының қысылуын анықтау үшін мынадай әдісті қолданады: науқасқа отырып, қолдарын иық белдеуі деңгейінде көлденең бағытта созу ұсынылады, шынтак буынында тік бұрышта бүгілген қолдар жоғары қаратылады. Бұдан кейін басты барынша ауру жаққа немесе қарама-қарсы жаққа бұру ұсынылады. Бұғана асты артериясының зақымдануының белгісі болып кәрі жілік артериясындағы пульстің әлсіреуі немесе толық жоғалуы табылады.

Басқа нейроваскулярлы синдромдарда келесі сынама қолданылады: Егер артерия бұғана мен бірінші қабырға арасында қысылса, кәрі жілік артериясындағы пульс иықтарды жазу және түсіру кезінде әлсірейді немесе жоғалады. Артерияның қысылуы кеуденің кіші бұлшық еті мен жауырынның құстұмсық тәрізді өсіндісі арасында жүзеге асатын болса, пульс иықты көтергенде және шетке бұрғанда жоғалады.

7. Көру мүшесін зерттеу

Анамнезді жинау кезінде куәландырушының көру ерекшелігі анықталады. Ауырған ауруларына және алынған жалпы жарақаттарына, соның ішінде көру мүшесінің жарақаттарына; көзге жасалған операциялық емдеуге, отбасында көру мүшесінің тұқым қуалайтын ауруларының (туа біткен нистагм, гемералопия және т.б.) бар болуына көңіл аударылады. Әңгімелесу үдерісінде көз алмаларының орналасуы мен қозғалмалылығына, көзқарас бағытына, қабақтың жай-күйіне, кірпіктің жиегіне және т.б. көңіл аударылады.

Көз функциясын зерттеу барынша аз шаршататын тәсілдерден басталады және мынадай кезектілікпен жүзеге асырылады:

Түс айырушылығын зерттеу, отбасы мүшелерінен басқа, куәландырушылардың барлығында көбінесе межелік кестелерді пайдаланумен жүргізіледі, Рабкиннің полихроматикалық кестесін пайдалану жоққа шығарылмайды.

Түсті көру нысандарының қазіргі заманғы жіктемесі түсті көру сараптамасының талаптарына сәйкес келеді:

--	--

Түстерді қабылдау сезімталдығының дәрежесі бойынша		Түсті көру нысандарының нұсқалары			
		спектрдегі максимумдардың қалыпты таралуы кезінде		спектрдегі максимумдардың ауытқумен таралуы кезінде	
Түсті күшті көру		Күшті қалыпты трихромазия		Күшті ауытқыған трихромазия	Протаномалия Дейтераномалия
Түсті нашар көру	I дәреже	қайталанатын (әлсіз) трихромазия	Протодефицит		
	II дәреже		Дейтодефицит		
	III дәреже		Тритодефицит		
Түсті көрмеу		Дихромазия	Протанопия		
			Дейтеранопия		
			Тританопия		
		Монохромазия			

Жарық сезгіштікті межелік кестелердің көмегімен зерттеуді табиғи немесе күндізгі жарық шамдарымен жарықтандыру кезінде жүргізу ұсынылады. Жарықтандыру деңгейі 500-ден 1000 дейінгі лк шегінде болуы қажет. Қыздыру шамымен және тікелей күн сәулелерімен жарықтандыруға болмайды. Куәландырылушы жарықтандыру көзіне (терезеге) арқасымен орналасады. Әрбір картаны куәландырылушыдан 1 метр қашықтықта, дәл оның көздерінің деңгейінде тік ұстап ұсыну қажет.

Куәландырылушы төртбұрыштың ашық жағының бағытын атауы немесе қолмен көрсетуі тиіс: жоғары, төмен, оңға және солға. Бір тестіні көрсетуге 5 секунд уақыт жеткілікті. Тест кестелерін көрсету тәртібін өз еркінше ауыстыру ұсынылады, ал кездейсоқ болжауды болдырмау үшін төртбұрыштың ашық жағын ауыстыра отырып, бір кестенің өзін кем дегенде үш рет ұсыну қажет.

Барлық 11 кестеге дұрыс жауап берілмеген жағдайда куәландырушылар барлығын дерлік анық айыруы тиіс фигура мен аяның түсі көрсетілген № 12 кесте ұсынылады. Бұл бақылау тестісі түсті көрмеушіліктің ықтимал симуляциясын анықтау үшін және зерттеу рәсімдерін көрсету үшін арналған. Қалған 11 карта тиісінше көздің үш түсті қабылдауының әрбірінің сезімталдығын жеке сынау үшін спектрдің қызыл бөлігінде (№ 1-ден № 4 дейін), спектрдің жасыл бөлігінде (№ 5-тен № 8 дейін) және спектрдің көк бөлігінде (№ 9-дан № 11 дейін) барынша сезімталдығымен оның сандық мәніне тестілеу топтарына ұсынылады.

Куәландырушының барлық жауаптары түсті көрудің межелік кестелері бойынша зерттеу хаттамасында жазылады, дұрыс жауап “+”, дұрыс емесі “-” белгісімен белгіленеді.

Межелік кестелер бойынша түсті көруді тексеру хаттамасы

--	--	--	--	--	--

Тексерілетін қабылдағыш		Қызыл				Жасыл				Көк			Бақылау
Картаның №		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Сыналушының 3 мәрте сыналуындағы жауаптары	1-інші												
	2-інші												
	3-інші												

Зерттеу нәтижелерін бағалауға кірісерде, бірінші тестілеу тобы

(№ 1, 2, 3, 4) протодефицит және протанопияны, екінші топ (№ 5, 6, 7, 8) – дейтодефицит және дейтеранопия, үшінші топ (№ 9, 10, 11) – тритодефицитті анықтау үшін арналғандығын назарға алу қажет.

Барлық тестілерді сенімді ажырату қалыпты трихромазияны дәлелдейді. Барлық тестілерді ажыратып, тек № 1, № 5 немесе № 9 тестілердің біреуін ажырата алмау I дәрежелі түс ажырату әлсіздігін көрсетеді. № 1, 2 немесе № 5, 6 немесе № 9, 10 тестілерді ажырата алмау түс ажыратудың орташа әлсіздігінің (II дәрежелі) көрінісі болып табылады. № 1, 2, 3 немесе № 5, 6, 7 немесе № 9, 10, 11 тестілерді ажырата алмау түс ажыратудың анық әлсіздігін (III дәрежелі) көрсетеді. № 1, 2, 3, 4 тестілерді ажырата алмау протанопияға, ал № 5, 6, 7, 8 тестілерін ажырата алмау – дейтеранопияға тән.

Екі немесе тіпті үш қабылдағыштың функциясының бұзылуы мүмкін. Мысалы: I дәрежелі протодефициттің II дәрежелі дейтодефицитпен үйлескен түріндегі редукцияланған трихромазия.

Барлық тестіні ажыратушыда – күшті трихромазия, бір ғана қателік жіберушілерде – әлсіз трихромазия, бір топтағы барлық тестілерді тану мүмкіндігі жоқта – дихромазия, яғни түс соқырлығы.

Барлық куәландырушыларда көздің көру жітілігі зерттеледі. Ол Роттың жарық беру аппаратына орнатылған Головин-Сивцев кестесі бойынша айқындалады. Кесте 40 ват электр шамымен жарықтандырылған болуы тиіс.

Әр белгіні көрсету 2-3 секундтан аспайды.

Кесте терезелерге қарама-қарсы қабырғаға, төменгі жолдары еденнен 120 см арақашықтықта болу есебімен куәландырушыдан 5 м қашықтықта орналастырылады. Көздің көру жітілігі куәландырушы барлық белгілерді оқыған кестелер қатары бойынша ескеріледі. Тек көздің көру жітілігі 0,7; 0,8; 0,9; 1,0 сәйкес келетін қатарларды оқу кезінде жолдағы 1 белгіге ғана қателесуге жол беріледі. Көздің шамадан тыс көру жітілігін болдырмау үшін зерттеу кезінде көзді сығырайтуға жол берілмейді. 0,1-ден төмен көздің көру жітілігін анықтау үшін кәдімгі жарық беру аппаратында орналастырылған Поляктың оптотиптері пайдаланылады. Әрбір оптотип кемінде бес жағдайда көрсетеді, бұл ретте көздің көру жітілігі кемінде бес жағдайдың төртеуінен кем емес жағдайда дұрыс танылатын оптотип айқындайды.

Егер көздің көру жітілігі көрсетілімдерінің дұрыстығы күмән туғызса, тексерудің бақылау әдістерін қолдану және көздің көру жітілігін тексеруді қайта жүргізген жөн.

Рефракция ауытқуының дәрежесі мен сипаты барлық куәландырушыларда айқындалады және екі тәсілмен белгіленеді: субъективті –түзете отырып, көздің көру жітілігін айқындау жолымен және міндетті объективті – 1% мидриацил ерітіндісін, ал қажет болғанда 1% атропин ерітіндісін немесе Қазақстан Республикасы аумағында рұқсат етілген басқа да ұқсас дәрілік препараттарды тамызумен, циклоплегия жағдайында сиаскопия жолымен анықталады.

30 жастан асқан адамдарға мидриатиктерді тамызу көз іші қан қысымын тексеруден кейін жүргізіледі.

Головин-Сивцевтің № 4 кестесін оқу үшін сынама қаріптің көмегімен айқын көрудің ең жақын нүктесін (аккомодация көлемін) айқындау қызметі сипаты көру функцияларының жай-күйіне жоғары талаптар қоятын адамдарға медициналық көрсетілімдер бойынша жүргізіледі. Тексерудің алынған нәтижелерін жас нормаларымен салыстыру керек.

Көру аумағын тексеру медициналық көрсетілімдер бойынша периметрде (карапайым немесе кескіндік) жүргізіледі.

Медициналық көрсетілімдер бойынша кампиметрия жүргізіледі. Түнде көруді тексеру (қараңғыға бейімделу) қызметі түнгі уақытта ұзақ уақыт көздің көруіне күш түсіруді қажет ететін адамдарға Семикопный аспабында немесе Кравков-Вишневский камерасында жүргізіледі.

Көру мүшесінің анатомиялық жай-күйін зерттеу белгілі бір жүйелілікпен барлық куәландырылушыларға жүргізіледі. Басында көздің қорғау аппаратының жай-күйі айқындалады. Бұл ретте қас аумағының

жай-күйіне, көз ұяларының пішіні мен бірдейлігіне, қабақтың, кірпіктердің орналасуы мен жай-күйіне, интермаргинальдық кеңістікке, қабақ конъюнктиваларының үстінің беткейлері сипаты мен түсіне, оларда тыртықтардың болуына назар аударылады.

Көз жасы аппаратын тексеру кезінде көз жасы нүктелерінің орналасуы мен айқындылығын, оның аймағын басу арқылы көз жасы қабының жай-күйін ескеру қажет. Көз жасын бөлудің бұзылуына күмән болғанда және жас аққанда түсті каналдық және көз жасы-мұрын сынамасының (3% колларгол ерітіндісімен немесе 2% флюоресцеин ерітіндісімен немесе ҚР аумағында рұқсат еткен басқа да ұқсас дәрілік препараттардың) көмегімен көз жасын бөлу функциясын тексеру қажет.

Теріс немесе баяу сынама алынған кезде көз жасы жолдарының анатомиялық өткізгіштігін оларды жуу жолымен тексерген жөн.

Көздің алдыңғы кесінділерінің және бөлінген орталарының жай-күйі туралы қорытынды бүйірден жарықтандыру кезінде, өтпелі жарықта және саңылаулық шаммен тексеруден кейін шығарылады.

Көз түбін тексеру барлық куәландырылушыларда 0,5% тропикамид немесе 1% мидриацил ерітіндісін құюмен ішінара циклоплегия жағдайында айналы офтальмоскоптың (кері офтальмоскопия) көмегімен және қажет болғанда электр офтальмоскоптың, үлкен рефлекссіз офтальмоскоптың немесе саңылаулы шамның көмегімен жүргізіледі.

Көзді қозғалтатын аппаратты тексеру кезінде әрбір көздің қозғалмалылығына және қыликөзділікті, нистагмды, конвергенция жағдайын анықтау мақсатында бинокулярлық қозғалысқа назар аударылады. Қыликөзділік дәрежесі майшамы бар периметр доғасының көмегімен анықталады және градуспен көрсетіледі, сондай-ақ Меддокс шкаласының көмегімен анықталады. Практикалық мақсаттарда қыликөзділік бұрыштарын айналы офтальмоскоппен Гиршбергтің әдісі бойынша өлшеген қолайлы. Қыликөзділік шамасы градуспен мөлдірқабаққа жарық рефлексінің қалпы бойынша бағаланады. Егер офтальмоскоптан рефлекс қарашықтың жиегімен орналасса, онда қыликөзділік бұрышы 15 градусқа тең, егер нұрлы қабақтың ортасында болса - 25-30, лимбте болса - 45, лимбтің артында болса - 60 және одан көп градусқа тең.

Көз алмасы қозғалмалылығының байқалатын шектелуімен қоса жүрмейтін диплопияға шағым болған жағдайда қосарлы бейнелерді қызыл шынымен тексеру жүргізеді.

Нистагм анықталған жағдайда оның сипаты мен шығу тегін анықтау керек. Нистагмның себебі көз патологиясы деп есептеуге негіздер болмаған жағдайларда невропатолог пен оториноларингологтың консультациясы қажет. Көз қиығындағы нистагм қызметке қарсы көрсетілім болып табылмайды.

Қарашық реакцияларын тексеру барлық куәландырылушыларда жүргізіледі. Бинокулярлық көру I және II бағандар бойынша және медициналық көрсетілімдер бойынша куәландырылатын қызметі көзге ұзақ уақыт күш түсіруді қажет ететін ұшқыштар құрамында анықталады. Бинокулярлық көруді тексеру үлкен диплоскопта, түстер тестісінде (поляроидтық көзілдіріктерді пайдалана отырып) жүргізіледі.

Көз іші қан қысымын тексеру пальпаторлы түрде барлық куәландырылушыларда жүргізіледі. 40 жастан асқан барлық адамдарға Маклаков тонометрінің көмегімен тонометрия жүргізу қажет.

8. ЛОР-ағзаларын зерттеу

Куәландырушының құлағын, мұрнын, тамағын зерттеу шудан оқшауланған, ұзындығы кемінде 6 м бөлмеде жүргізіледі. Объективті зерттеу қараңғыланған бөлмеде және бүйірдегі жасанды жарық көзі бар бөлмеде жүргізіледі. Бөлмеде бір уақытта екі куәландырушыдан артық болмауы керек. Құлақ естігіштігін зерттеу үшін еденде және қабырға бойына алдын ала бір метр және жарты метр арақашықтықтар белгіленеді. Зерттеу сыртқы қарап тексеруден басталады, содан кейін сезу, мұрынмен демалу және есту зерттеледі.

ЛОР-ағзаларды тексеру шағымдарды анықтауды, анамнезді зерделеуді, ЛОР-ағзалардың эндоскопиясы мен функцияларын тексеруді қамтиды.

Анамнез жинау кезінде куәландырылушыдан бұрын болған құлақ, тамақ, мұрын аурулары (бұрын құлақтан ірің ағу, ангина, жиі немесе ұзақ мұрынның бітуі, тербелуге жоғары сезгіштік) анықталады. Бұл ретте бір уақытта сөйлеу ақаулары, олардың сипаты мен айқын көріну дәрежесі анықталады.

Есту мүшесін тексеруді құлақ қалқанын, емшек тәрізді өсінділерді, құлақ бүртіктері және оған жақын жерлерді қарау және пальпациялаудан, олардың сезгіштігін айқындаудан бастаған жөн.

Сыртқы есту жолын қарау үшін куәландырылушы есту жолының жалғастырылған осі рефлектор шашатын жарық сәулелерінің бағытымен сәйкес келетіндей етіп, шамамен бас шеңберінің төрттен біріне қарай бұруы керек.

Құлақ қалқанын жоғары және артқа қарай тарту керек, бұл сыртқы есту жолының бастапқы бөлігін тіктеуге мүмкіндік береді. Шектеулі гиперемия және сыртқы есту жолының жарғақты-шеміршекті бөлігі терісінің ауыруы сыздауыққа тән. Бөлінген гиперемия, ісінгендік, мардымсыз шығуы, эпителидің десквамациясы сыртқы есту жолының диффуздық қабынуын көрсетеді.

Содан кейін құлақ құйғысының көмегімен дабыл жарғағы қаралады. Дабыл жарғағында қабыну үдерісі болған жағдайда жарық рефлексі жоғалады немесе өзгереді, қан жүретін тамырлардың инъекциясы, гиперемия байқалуы мүмкін. Ортаңғы құлақтың созылмалы іріңді қабынуы кезінде дабыл жарғағындағы перфорациялық тесік ұзақ уақыт сақталады, ол арқылы ірің бөлінеді, грануляцияларды, полиптер, холестеатоманы жиі байқауға болады.

Дабыл жарғағын мұқият қарау және қозғалмалығын анықтау пневматикалық Зигле құйғысын қолдана отырып жүргізіледі. Бұл құйғыны (оның кең бөлігі линзамен тығыздалып жабылған) сыртқы есту жолына тығыздап енгізеді. Құйғымен жалғасқан резеңке баллонның көмегімен сыртқы есту жолында үзіліс жасап, қысымды жоғарылатады және төмендетеді. Дабыл жарғағының қозғалысын орнатылған линза арқылы бақылайды.

Жоғарғы тыныс жолдарын зерттеу кезінде дем алу және дыбыс даусының пайда болу функциялары бағаланады. Мұрын мен жұтқыншақтың сыртқы бөлігі мен қуыстары қаралады. Шығарылатын ауаның иісіне назар аударылады.

Бұдан әрі мұрын мен мұрын-жұтқыншақты қарау жүргізіледі (алдыңғы, ортаңғы және артқы риноскопия). Шырышты қабығының жай-күйі, іріңнің, полиптің болуы немесе болмауы тексеріледі. Мұрынмен тыныс алу мұрынның оң немесе сол жақ тесігін кезекпен жабу арқылы тексеріледі, куәландырылушыға аузын жауып, дәрігердің алақанына немесе мақта жастықшасына дем алу ұсынылады. Мұрынмен тыныс алу күрт бұзылғанда, мұрыннан жағымсыз иіс шыққан, қарлыққан, маңқалық болған жағдайда, бадамшабез өзгергенде, жұтқыншақ ісіктерінде, шырышты қабықта жара болғанда мұқият тексеру жүргізу қажет.

Кекештік анықталған жағдайда невропатолог және психиатр дәрігер-сарапшылардың тексеру нәтижелері, қажет болғанда логопедтің консультациясы пайдаланылады.

Иіс сезу төрт стандартты иістің көмегімен тексеріледі: сірке қышқылының 0,5% ерітіндісі (әлсіз иіс), таза шарап спирті (орташа иіс), кәдімгі шүйгіншөп тұнбасы (күшті иіс), мүсәтір спирті (ультракүшті иіс). Бұл сұйықтықтар пішіні мен түсі бойынша бірдей, нөмірленген флакондарда сақталады. Диссимуляцияны анықтау үшін таза дистилденген суы бар сондай пішіндегі флакон болуы керек.

Иіс сезудің бұзылуы перифериялық немесе орталықтан пайда болуы мүмкін. Бірінші жағдайда олар мұрын қуысындағы патологиялық үдерістерге байланысты (созылмалы мұрын бітелуі, мұрын полипозы, мұрын далдасының қисаюы және т.б.). Мұрынмен тыныс алу қиын болған жағдайда респираторлық гипосмия немесе аносмия туындайды. Гипо-және аносмия түріндегі иіс сезудің перифериялық бұзылулары иіс сезу эпителиясының патологиясына, мысалы жіті риниттің, озенаның, атрофиялық өзгерістердің, түрлі уыттық әсерлердің зардаптары болуы мүмкін. Орталықтан болған иіс сезудің бұзылуы оның ұйымдасуындағы қандай да бір деңгейінде иіс сезу анализаторының зақымдануына байланысты, бұл жағдайда куәландырылушылар мұқият неврологиялық тексеруге жатады.

Жұтқыншақты тексеру (фарингоскопия) екі кезеңге бөлінеді. Біріншісінде – куәландырылушы тілін тістерінің жиегіне шығармай, қалыпты дем алуы тиіс және жұтқыншақ бұлшық етін бос ұстауға тырысады; екіншісінде - "эээ..." деген дыбыс шығарады, бұл сәтте жұмсақ таңдай жоғары көтеріледі және осылайша оның қозғалу дәрежесі анықталады, шпательмен сәл басылған тіл ауыз түбінде қалыпты жатады (күрт басқанда тіл жиырылады, бұл тексеруге кедергі келтіреді). Жұтқыншақты қарау кезінде шырышты қабықтың, бадамшабездің (екі шпательдің көмегімен оларды ұясынан шығарады) жай-күйіне назар аударылады, қуыстардың ішіндегісі, бадамшабездердің доғалармен жабысуы және мойын лимфа түйіндерінің жай-күйі қаралады.

ЛОР-ағзаларды қарап тексергеннен кейін құлақтың сыбырлап сөйлегенді естігіштігі анықталады. Әрбір құлақтың есту функциясы жеке анықталады, ол үшін тексерілмейтін құлақ тығыздалып, құлақ жарғағының құлақ бүртігін саусақпен басып, жабылады. Естуді тексеру үшін Воячектің кестесіндегі сөздерді ғана емес, 21-ден 99-ға дейінгі сандарды да пайдалануға болады, бұл ретте куәландырылушы дәрігердің ернінің қозғалысынан сөздерді табуын болдырмау үшін оның бетін көрмеуі тиіс. Сыбырлап сөйлеудің ықтимал бірдей қарқында болуы мақсатында дәрігер сөздерді дем шығарудан кейін өкпеде қалған ауаның көмегімен айтады. Тексеру кемінде 6 м қашықтықтан басталады. Құлақтың түпкілікті естігіштігі болып куәландырылушы дәрігер сыбырлап айтқан сөздердің барлығын немесе басым көпшілігін (6 сөздің 5-і немесе 5 сөздің 4-і) қайталаған қашықтық (метр немесе жарты метрмен алғанда) есептеледі.

Естудің төмендеуі объективті деректерге сәйкес келмегенде және барлық күмәнді жағдайларда естігіштікті бірнеше мәрте тексеру жүргізіледі және зерттеудің қосымша әдістері қолданылады.

Ұшқыштар құрамын, авиациялық персоналды даярлау жөніндегі ӘОО-ға түсетін кандидаттарды, авиа және автомотокөлікте жиі жол жүрумен байланысты қызметке, лауазымдарға кіретіндерді, сондай-ақ арнайы оқу орындарына, күндізгі оқу бөлімдеріне түсетіндерді медициналық куәландыру кезінде вестибулярлық аппаратты тексеру міндетті.

В.И. Воячек бойынша қосарлы айналу әдісімен зерттеу кезінде (отолиттік реакция) тексерілушінің басы мен денесі алға қарай 90 градусқа иіледі және 10 секунд бойы Барань креслосында 5 рет айналады. Айналу тоқтағаннан кейін тексерілуші көздерін жұмып, сол қалпында 5 секунд отыруды жалғастырады, одан кейін оған жылдам тіктелу ұсынылады. Нәтижесінде вестибулярлық аппарат рецепторларының аралас тітіркенуі пайда болады. Мұндай функционалдық жүктемені вестибулярлық аппаратының қозуы қалыпты адамдар жеңіл өткереді, оларда елеулі қозғалыс және вегетативтік реакциялар туындамайды. Күшті қозғалыс, әсіресе вегетативтік реакциялардың туындауы вестибулярлық "жүктемелерге" төмен төзімділікті көрсетеді.

Ұшу құрамының вестибулвегетативті төзімділік жай-күйі Кориолис жеделдетуінің үздіксіз және үзік-үзік кумуляция әдістерімен айқындалады.

Көрсеткіштер болған жағдайда (шағымдар, арнайы іріктеу бар болса, диагнозды нақтылау үшін және т.б.) қосымша зерттеулер рентгенография, аудиометрия, тимпанометрия, мұрынның қосалқы қуыстарының, емізік тәрізді өсінділердің компьютерлік томографиясы жасалады.

9. Ауыз қуысын және жақсүйектерді зерттеу

Ауыз қуысын және жақсүйектерді зерттеу шағымдардан, олардың сипатын бағалаудан, анамнезді жинаудан, клиникалық және функционалдық зерттеулерден тұрады. Куәландырушыдан оның ауырған аурулары, жарақаттары мен бет-жақсүйек тұсына жасалған операциялар туралы мәліметтер сұралады.

Объективті зерттеу тік жазықтыққа қатысты дене мүсінділігін, дененің, бас пен аяқтың орналасуын бағалаудан басталады. Бұдан кейін мүмкін болатын ақауларды, өзгеруін, тыртықтарды, жылан көздерді, ассиметрияларды табу мақсатында бетті сыртынан қарауға кіріседі. Мойынның лимфатүйіндерін зерттеу басты сәл иген күйде пальпациялаумен, сондай-ақ дәрігердің куәландырушының артында тұрып оларды басып байқаумен айқындалады. Шықшыт-төменгі жақсүйек буынының функциясы мен жай-күйі пальпациялаумен, қажет болғанда рентгенологиялық және функционалдық әдістерді қолданумен зерттеледі.

Куәландыру кезінде сондай-ақ тіс-жақсүйек жүйесі мүшелерінің негізгі функциялары: тыныс алу, сөйлеу, жұту, шайнау зерттеледі. Шайнау функциясының бұзылуы шайнау сатыларының өзгеруімен, шайнау қысымының біркелкі бөлінбеуімен, шайнау қозғалысы санының ұлғаюымен және асты шайнау уақытының ұзаруымен көрініс табады. Қажет болған жағдайларда, Н.А. Агапов бойынша шартты коэффициенттердің көмегімен, шайнау тиімділігі дәрежесінің жоғалуы белгіленеді. Бұл ретте барлық тістердің шайнау қуаты 100 пайызға алынады, соның ішінде әр тістің қуаты мынадай сандық белгілермен алынады: бүйір күректіс – 1 пайыз, ортаңғы күректіс – 2 пайыз, иттіс – 3 пайыз, премолярлар – 4 пайыз, бірінші моляр (азутіс) – 6 пайыз, екінші моляр – 5 пайыз. Сақталған шайнау тиімділігінің дәрежесі тістер ішінара түсіп қалғанда 100 %-дан жоқ тістердің және олардың антогонистерінің коэффициенттерінің сомасын алу жолымен анықталады. Ақыл тістері есепке алынбайды.

Шайнау тиімділігін бағалау мақсатында операциялардан, жарақаттардан және күрделі протездеуден кейін Гельманның, Рубиновтың әдістері және басқа әдістер қолданылады.

Ауыз қуысын және тістерді объективті түрде зерттеу байқаудан, пальпациялаудан және перкуссиялаудан құралады. Қажет болғанда электроодонтодиагностика, тістерді және парадонтты өту жарығында зерттеу, Писарев-Шиллердің аппликациялық сынамалары пайдаланылады.

Орталық окклюзияда тіс қатарының қабысуы (тістүйіс) үш перпендикуляр жазықтықта (сагитальды, вертикал және горизонтал) айқындалады. Тістүйіс аномалиясында оның түрі, сондай-ақ аномалия дәрежесі тіс қатарының жылжуларын сызықпен өлшеу көмегімен есептеледі. I дәрежелі тістүйіс аномалиясына – тіс қатарының 5 мм-ге дейін жылжуы, II дәрежелі тістүйіс аномалиясына – 5-тен 10 мм-ге дейін, III дәрежелі тістүйіс аномалиясына тіс

қатарының 10 мм-ден артық жылжуы жатады. Бұл өлшем аномалия дәрежесінен кейін жақшаның ішінде миллиметрмен көрсетіледі.

10. Гинекологиялық зерттеулер

Гинекологиялық зерттеудің маңызды түрі бимануалды басып байқау, ол жатырдың жай-күйі (орналасуы, мөлшері, пішіні, консистенциясы, жылжымалылық дәрежесі және т.б), жатыр қосалқылары және сегізкөз-жатыр байламдары туралы объективті түрде жорамалдауға мүмкіндік береді

Гинекологиялық зерттеу кезінде құралдық зерттеудің қарапайым түрлері қолданылады: қынапты және жатыр мойнын айна көмегімен қарау, жатырды зондылау, артқы күмбезден пункция алу, жатыр мойнынан биопсия алу, жатыр қуысынан аспират алу (сорып алу), хромодиагностика (люголь ерітіндісін жаққаннан кейінгі жатыр мойны шырышты қабығының түсті реакциясы), қынап жағындыларының цитологиясы, кольпоскопия және басқалар.

Созылмалы церцивитте, уретритте, қынаптың кіреберісі бездерінің қабынуында, проктитте үдерісті жасанды түрде өршіту үшін түрлі қоздыру әдістері қолданылады, осыған байланысты кейде бөлінулер ұлғаяды. Бұл ерекше қоздырғышты табуды жеңілдетеді немесе сипатты клиникалық белгілерді көрсетеді. Сондай-ақ жергілікті қоздыру әдістерін қолдану керек: механикалық (кеңейткіштермен уретраны немесе жатыр мойны арнасын кеңейту, уретраға немесе жатыр мойнына қарапайым массаж жасау және с.с.); химиялық (протаргол, люголь ерітіндісін, 10% ас тұзы ерітіндісін жағу); физиотерапевтикалық (ионофорез, диатермия, жергілікті жарық ванналары, жылы сумен бүркіп жуулар, балшықты тампондар және басқалар); биологиялық (цервикальды арнадан бөлек шығындыларын жатыр мойнына инъекцияда егу). Осы мақсатта сондай-ақ алиментарлық қоздыруды немесе вакцина егумен ерекше қоздыруды пайдалануға болады.

Қазақстан Республикасының
Қарулы Күштерінде әскери-
дәрігерлік сараптаманы жүргізу
қағидаларына
2-қосымша

ӘДС (ДҰС) жүргізу кезінде толтырылатын медициналық құжаттар нысандары

Ескерту. 2-қосымша жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 23.12.2019 № 1058 (алғаш ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Қарап-тексеруге (емдеуге) жолдама

Азамат _____

(тегі, аты, болған кезде әкесінің аты, туған жылы)

Сіз стационарлық (амбулаториялық) қарап-тексеру (емдеу) үшін _____

_____ жіберілесіз

(емдеу-профилактикалық ұйым атауы және ұйымның мекенжайы)

Емдеу-профилактикалық ұйымға 20 ____ ж. " ____ " _____ сағат " ____ " келуге тиіссіз.

Болжамды диагноз _____

МО _____ қорғаныс істері жөніндегі басқармасының (бөлімінің) бастығы

(әскери атағы, қолы, тегі және атының инициалы)

20 ____ ж. " ____ " _____

(кесу сызығы)

Хабарлама

Кімге _____

(ұйым басшысының лауазымы, тегі, аты, болған кезде әкесінің аты)

"Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы"

Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес _____

(тегі, аты, болған кезде әкесінің аты)

стационарлық (амбулаториялық) қарап-тексеру (емдеу) үшін _____

_____ жіберіледі.
(емдеу-профилактикалық ұйым атауы және ұйымның мекенжайы)
Осыған байланысты Сізден стационарлық (амбулаториялық) қарап-тексеру (емдеу) курсынан өту үшін уақыт беруіңізді сұраймын
_____ қорғаныс істері жөніндегі басқармасының (бөлімінің) бастығы
(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)
МО
20 ____ ж. " ____ " _____

2-нысан

Денсаулық сақтау
емдеу-профилактикалық ұйымының,
әскери-медициналық мекеменің
бұрыштамалық мөртаңбасы

Денсаулық жағдайын зерттеу АКТІСІ

(тегі, аты, болған кезде әкесінің аты, туған жылы)

(қорғаныс істері жөніндегі бөлім (басқарма) атауы) қорғаныс істері жөніндегі бөлім (басқарма)
бастығының 20 ____ жылғы " ____ " _____
№ ____ жолдамасы бойынша _____

(денсаулық сақтау ұйымы, (әскери-медициналық мекеме атауы)

стационарлық, амбулаториялық (керексізі сызылсын) қарап-тексеруде 20 ____ жылғы
_____ бастап _____
_____ дейін болды.
Шағымдар _____

Анамнез _____

Объективті зерттеу деректері _____

Арнайы зерттеулер нәтижелері: _____

Диагнозы: _____

Денсаулық сақтау медициналық ұйымының бас
дәрігері, әскери-медициналық мекеме бастығы

(қолы, атының инициалы, тегі)

М.О

Бөлімше меңгерушісі (бастығы)

(қолы, атының инициалы, тегі)

Қарап-тексеру жүргізген дәрігер

(қолы, атының инициалы, тегі)

Денсаулық сақтау медициналық ұйымының, әскери-медициналық
мекемесінің пошталық мекенжайы _____

3-нысан

Суретке арналған орын

(қорғаныс істері жөніндегі

бөлімнің (басқарманың)

елтаңбалы мөрі)

Медициналық куәландыру парағы

(тегі, аты, болған кезде әкесінің аты, туған жылы)

Шағымдар _____

Анамнез _____

Объективті қарап-тексеру деректері _____

Арнайы зерттеу нәтижелері (зертханалық, рентгенологиялық, аспаптық және басқа да)

Диагнозы: _____

Дәрігер-маманның қорытындысы: ҚР ҚМ 20 __ж. " __ " _____ № __

бұйрығымен

бекітілген Қазақстан Республикасының ҚК-да, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында

қызмет ету үшін адамдардың денсаулық жағдайына сәйкес келуіне қойылатын талаптардың

_____ бағаны _____ тармағының _____ тармақшасы негізінде

(әскери қызметке жарамдылық санаты, арналу көрсеткіші көрсетілсін)

(дәрігер-маманның қолы, атының инициалы, тегі)

20 ____ ж. " ____ " _____

4-нысан

Әскери-дәрігерлік (дәрігерлік-ұшқыштар) комиссиясы отырыстарының хаттамалары кітабы

(комиссия атауы)

Р/с №	Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты, туған жылы (күні, айы, жылы) әскери атағы, атқаратын лауазымы (ұшқыш мамандығы), әскери бөлім, әскери қызметке (қай қорғаныс істері жөніндегі бөлім (басқарма), қала, аудан №, күні, айы, жылы көрсетілсін) әскерге шақырды, (келісімшарт бойынша кірді) медициналық куәландыруға кім жіберді (жолдама № және күні), алдыңғы ҰДК (өткен күні мен орны)	Шағымдар мен қысқаша анамнез	Объективті қарап-тексеру деректері, арнайы қарап-тексеру нәтижелері, диагнозы мен зақымданудың (жарақаттанудың, мертігудің, контузия алудың) науқастанудың себепті байланысы туралы ӘДК (ДҰК) қорытындысы	Әскери қызметке (ұшу жұмысына), әскери-есептік мамандығы бойынша қызметке жарамдылық санаты туралы ӘДК қорытындысы және т.б.	Штаттық ӘДК (ДҰК) қорытындысы

5-нысан

Әскери-медициналық мекеменің
(әскери-дәрігерлік комиссияның)
бұрыштамалық мөртаңбасы

№ ____ науқастануы туралы куәлік

20 __ жылғы " __ " _____

(лауазымды адам, күні, құжат нөмірі, жолдау мақсаты мен себебі көрсетілсін)
жіберуі бойынша _____ әскери-дәрігерлік комиссияда
куәландырылды:

(ӘДК, ДҰК атауы)

1. Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты _____

2. Туған жылы _____, Қарулы Күштер қатарында _____

(айы мен жылы)

3. Әскери атағы _____

3-1. ЖСН _____

4. Әскери бөлім (әскер түрі, әскер тегі, ӨңК) _____

5. Атқаратын лауазымы _____

мамандығы _____

6. Әскери қызметке шақырылды (келісімшарт бойынша түсті) _____

(ҚІБ(Б), әскери қызметке шақырылды, келісімшарт бойынша әскери қызметке
кірген айы мен жылы)

7. Бойы _____ см. Дене салмағы _____ кг. Кеуде өлшемі (еркін) _____

8. Шағымдар _____

9. Анамнез _____

(науқастану, мертігу (жаралану, жарақаттану, контузия алу) қашан,

қандай жағдайларда пайда болды, бөлім командирінде жарақаттану туралы анықтаманың

болуы немесе болмауы көрсетілсін. Аурудың әскери қызмет міндеттерін орындауға әсер

етуі, алдыңғы медициналық куәландыру нәтижелері, қолданылған емдеу іс-шаралары,

олардың тиімділігі, науқастануы бойынша демалыста болуы, санаторийлерде емделуі және т.б.

10. Тексерілуде және емделуде болды _____

(денсаулық сақтау мекемелері, әскери-медициналық мекемелер

және оларда болу уақыты көрсетілсін)

Науқастану тарихы № ____; шифрі ____; коды _____

11. Объективті зерттеу деректері _____

_____ 12. Арнайы зерттеулер нәтижелері (рентгенологиялық, зертханалық, құралдық және басқа да) _____

13. Әскери қызметшінің қызметтік міндеттері туралы мәліметтер _____

(әскери бөлімнен (мекемеден) берілген құжатқа сәйкес мәліметтер көрсетілсін: денсаулық жағдайының әскери қызмет міндеттерін орындауға әсері, әскери қызметшінің әскери қызметті жалғастыруға ниеті және әскери

қызметшінің әскери қызметте қалдырудың мақсатқа сәйкестігі туралы қолбасшылықтың пікірі)

14. ӘДК (ДҰК) қорытындысы:

1) диагнозы _____

2) мертігудің (жараланудың, жарақаттанудың, контузия алудың), науқастанудың себепті байланысы: ҚР Қорғаныс министрінің 20__ жылғы "___" _____ бұйрығымен бекітілген Әскери-дәрігерлік сараптаманы жүргізу қағидаларының _____ тармағы негізінде _____

3) әскери қызметке жарамдылық санаты (әскери-есептік мамандығы бойынша қызметке, ұшу жұмысына және т.б. жарамдылығы) _____

_____ ҚР Қорғаныс министрінің 20__ жылғы "___" _____ бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының ҚК-да, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында қызмет ету үшін адамдардың денсаулық жағдайының сәйкес келуіне қойылатын талаптардың _____ бағаны _____ тармақшасының _____ тармағы негізінде.

15. бірге жүрушіге (мұқтаж, мұқтаж емес) керек емесі сызып тасталсын

(қажет болған жағдайда бірге жүрушілер саны, көлік түрі, жекелеген купеде жүру қажеттілігі көрсетілсін)

16. Ерекше белгілер _____

М.О. Комиссия төрағасы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Комиссия мүшесі _____

— (әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

— (әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Хатшы _____

—

(әскери атағы, қолы, аты-жөнінің бас әріптері, тегі)

Комиссияның пошталық мекенжайы _____

Штаттық әскери-дәрігерлік комиссия қорытындысы

Ескертпе. Науқастану туралы куәлік даналарында (әскери қызметшіні куәландыруға жіберген әскери бөлімге (мекемеге) жолданатын) 8, 9, 11, 12-тармақтарда мазмұндалған мәліметтер көрсетілмейді. Бұл ретте диагноз Аурулардың халықаралық жіктемесіне сәйкес (АХЖ) код бойынша көрсетіледі.

Науқастану туралы куәліктер А 4 форматындағы парақтарда, "Times New Roman" қарпімен, қаріптің көлемі кемінде 12 болып шығарылады.

6-нысан

Азаматты денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметке негізсіз шақыру себептерін зерделеу картасы

1-бөлім

Жалпы мәліметтер

1. Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты _____

2. Туған жылы _____

3. Әскери қызметке шақырылған жылы мен айы _____

4. Әскери қызметке қай әскерге шақыру комиссиясы шақырды _____

5. Облыстық жиын пунктiнен жөнелтілген күн _____

6. Қай әскери-дәрігерлік комиссиясы куәландырды _____

(денсаулық сақтау ұйымының дәрігерлік, госпитальдық, гарнизондық комиссиясы)

7. Науқастануы туралы куәлікті бекіту туралы штаттық ӘДК отырысы хаттамасының нөмірі мен күні _____

8. Науқастану диагнозы, Қазақстан Республикасының ҚК-да, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында қызмет ету үшін адамдардың денсаулық

жағдайына сәйкес келуіне қойылатын талаптардың тармақшалары, тармақтары, бағандары _____

9. Әскери қызметке жарамдылық дәрежесі туралы (науқастануы туралы куәлік бойынша) ӘДК

қорытындысы және себепті байланысы _____

10. Науқастануы туралы куәлік бойынша науқастану анамнезі деректері _____

2-бөлім

Әскерге шақыру кезеңіне дейінгі денсаулық жағдайы (науқастанулары мен жарақаттары) туралы мәлімет

1. Баланың даму картасының мәліметтері бойынша: _____

2. Жасөспірімдер қызметін қадағалау кезеңінде:

1) 15 жасқа толғаннан кейін денсаулық сақтау жүйесінің педиатриялық қызметінен жасөспірімдерге қабылдау-тапсыру кезінде медициналық куәландыру нәтижелері _____

2) 16 жаста медициналық куәландыру кезінде: _____

3. Бастапқы әскери есепке қойылған кезде медициналық куәландыру нәтижелері:

4. "Әскерге шақырылушыны зерделеу парағының" деректері бойынша денсаулық жағдайы туралы мәліметтер (ата-анасынан, жақын туыстарынан ішкі істер органдарынан және т.б.) _____

5. Зиянды әдеттері туралы мәліметтер (темекі шегу, алкогольді, есірткі заттарын тұтыну)

6. Әскери қызметке шақыру барысында әскерге шақырылушының денсаулық жағдайын медициналық куәландыруды бағалау нәтижелері (әскерге шақырылушы қосымша медициналық тексерілуге жіберілді ме, денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметке шақырудан кейінге қалдыру берілді ме, қандай аурулар бойынша, қай мерзімге және неше рет) _____

3-бөлім

Қорғаныс істері жөніндегі басқарманың (бөлімнің) қарап-тексеру нәтижелері

1. Науқастану (науқастанулар) қашан анықталуға тиіс _____

2. Қандай себептер бойынша осы науқастану әскерге шақырылушыны әскери қызметке жөнелткенге дейін анықталмады _____

3. Денсаулық жағдайы бойынша негізсіз әскерге шақырылу жағдайларын болдырмау бойынша қабылданған шаралар _____

_____ қорғаныс істері жөніндегі басқармасының (бөлімінің) бастығы

(әскери атағы, тегі, атының инициалы, қолы)

М.О.

Дәрігерлік комиссия төрағасы:

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

20____ж. " ____ " _____

4-бөлім

Қорғаныс істері жөніндегі департаменттің денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметке негізсіз шақырудың нақты себептерін анықтау бойынша тергеп-тексеру сапасын қарау және бағалау нәтижелері

1. Қорғаныс істері жөніндегі департаменті бастығының азаматты әскери қызметке шақыру негізділігі туралы пікірі _____

2. Азаматты әскери қызметке негізсіз шақыру себебі туралы алдын ала қорытынды

3. Қорғаныс істері жөніндегі департамент бастығының денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметке негізсіз шақыруға жол бермеу бойынша қабылдаған шаралар

4. Әскерлерден негізсіз қайтарылған жағдайда қорғаныс істері жөніндегі департамент осыны дәлелдейтін қандай медициналық құжаттарды штаттық ӘДК-ға ұсынды _____

Қорғаныс істері жөніндегі департамент бастығы:

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

М.О.

Дәрігерлік комиссия төрағасы:

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

М.О.

Облыстың бас _____

(маманы)

20 ____ ж. " ____ " _____

(қолы, атының инициалы, тегі)

5-бөлім

Денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметке негізсіз шақыру себебі және тергеп-тексеру нәтижелері туралы штаттық ӘДК-ның түпкілікті қорытындысы

1. Денсаулық жағдайы бойынша әскери қызметке негізсіз шақыру себебі

2. Денсаулық жағдайы бойынша негізсіз әскери қызметке шақырудың нақты себептерін анықтау бойынша жүргізілген тергеп-тексеру сапасы _____

Штаттық ӘДК төрағасы _____

М.О.

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

20 ____ ж. " ____ " _____

Ескертпе: I, II, III бөлімдерді қорғаныс істері жөніндегі басқарма (бөлім) толтырады; IV бөлімді облыстың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың қорғаныс істері жөніндегі департаменттері толтырады. I, II, III және IV толтырылған бөлімдері бар карта ОӘДК-ға 3 данада жолданады. V бөлімді ОӘДК толтырады.

Фотосуретке арналған орын
(қорғаныс істері жөніндегі
бөлімнің (басқарманың), әскери
бөлімнің елтаңбалық мөрі)

Әскери оқу орнына түсетін азаматты медициналық куәландыру картасы

1. Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты, туған жылы _____

(әскери қызметші үшін әскери атағы көрсетілсін)

2. Тұрғылықты жері (мекенжайы) _____

(әскери қызметшілер үшін – мекенжайы мен әскери бөлімнің шартты атауы)

3. Шалдыққан аурулар, оның ішінде соңғы 12 ай ішінде инфекциялық науқастанулар _____

4. Дәрі-дәрмек құралдарын және басқа да заттарды көтере алмайтыны
(жоғары сезімталдығы) туралы мәліметтер _____

5. Диспансерлік есепте (бақылауда) болуы туралы мәліметтер _____

6. Кандидат оқуға түсуді жоспарлаған ӘОО атауы _____

7. Қарап-тексеру нәтижелері:

	Ауданда (немесе облыста) алдын ала медициналық куәландыру 20 __ ж. " __ " _____	Түпкілікті медициналық 20 __ ж. " __ " _____
Шағымдар мен анамнез		
Жалпы қан талдауы		
Мерезге микропреципитация реакциясы (микрореакция)		
Жалпы несеп талдауы		

Мұрын қосалқы қуыстарының рентгенограммасы											
ЭКГ-зерттеу											
Кеуде қуысы органдарының флюорографиясы											
Нәжісті гельмит жұмыртқаларына зерттеу											
В және С вирусты гепатиттерінің маркерлеріне қан талдауы											
Қантқа қан талдауы											
АИТВ-инфекциясына қан талдауы											
Басқа да зерттеулер											
Антропометрия	Бойы		Қол	Аяқ	Дене	ДСИ	Бойы		Қол	Аяқ	ДСИ
	тұрып	отырып	ұзынд.	ұзынд.	салмағы		тұрып	отырып	ұзынд.	ұзынд.	
Қол динамометриясы (оң/сол қол)											
Дене динамометриясы											
Терапевт											
Эндокринді жүйе											
Жүрек-қан тамыр жүйесі											
Функционалдық сынама	тыныштықта	жүктемеден кейін		2 мин кейін			тыныштықта	жүктемеден кейін		2 мин к	
бір минутта тамыр соғысы											
артериялық қан қысымы											
Тыныс алу мүшелері											
Ас қорыту мүшелері											
Бүйрек											
Көкбауыр											
Жүрек және қалқанша безінің УДЗ											
Диагнозы											
Қорытынды											
Күні, дәрігердің қолы, тегі, атының инициалы											
Хирург											
Лимфа түйіндері											
Сүйек-бұлшық ет жүйесі											
Перифериялық қан тамырлары											
Несеп-жыныс жүйесі											
Анус және тік ішек											

Диагнозы				
Қорытынды				
Күні, дәрігердің қолы, тегі, атының инициалы				
Невропатолог				
Бассүйек-ми жүйкелері				
Қозғалыс аясы				
Рефлекстер				
Сезімталдығы				
Вегетативті нерв жүйесі				
Арнайы зерттеулер (ЭХОЭГ, ЭЭГ және т.б.)				
Диагнозы				
Қорытынды				
Күні, дәрігердің қолы, тегі, атының инициалы				
Психиатр				
Қабылдау				
Интеллектуалды-мнестикалық аясы				
Эмоционалды-ерік аясы				
Диагнозы				
Қорытынды				
Күні, дәрігердің қолы, тегі, атының инициалы				
Окулист				
	оң көз	сол көз	оң көз	сол көз
Түсті сезіну				
Түзетулерсіз көру жітілігі				
Түзетулермен көру жітілігі				
Скиаскопиялық рефракция				
Бинокулярлық көру				
Анық көрудің жақын нүктесі				
Жас жолдары				
Қабақтар мен конъюнктивалар				
Көз алмаларының орналасуы мен қозғалысы				
Көз қарашықтары мен олардың реакциясы				
Оптикалық орта				
Көздің түбі				
Диагнозы				

ҚР Қорғаныс министрінің 20____ жылғы "____" _____ бұйрығымен
бекітілген

Қазақстан Республикасының ҚК-да, басқа да әскерлері мен әскери
құралымдарында қызмет ету үшін адамдардың денсаулық жағдайының сәйкес
келуіне қойылатын талаптардың _____

бағаны _____ тармағының _____ тармақшасы негізінде _____

М.О. Комиссия төрағасы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Комиссия хатшысы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Комиссияның пошталық мекенжайы:

2) әскери-дәрігерлік комиссия түпкілікті медициналық куәландырған кезде

(ӘДК атауы көрсетілсін)

ҚР Қорғаныс министрінің 20____ жылғы "____" _____ бұйрығымен
бекітілген

Қазақстан Республикасының ҚК-да, басқа да әскерлері мен әскери
құралымдарында қызмет

ету үшін адамдардың денсаулық жағдайының сәйкес келуіне қойылатын
талаптардың _____

бағаны _____ тармағының _____ тармақшасы негізінде _____

М.О. Комиссия төрағасы _____

(әскери атағы, қолы, аты-жөнінің бас әріптері, тегі)

Комиссия хатшысы _____

(әскери атағы, қолы, аты-жөнінің бас әріптері, тегі)

Комиссияның пошталық мекенжайы _____

Ескертпе: Мектептерге (Жас ұлан, РӘМИ) және әскери кафедраларға оқуға түсетін кандидаттар (студенттер) үшін тек "түпкілікті медициналық куәландыру" деген баған толтырылады.

8-нысан

Әскери-медициналық мекеменің
(әскери-дәрігерлік комиссияның)
бұрыштамалық мөртаңбасы

№ ____ медициналық куәландыру туралы анықтама

20 ____ жылғы " ____ " _____, _____

жіберуі бойынша

(лауазымды адам, құжат нөмірі, күні, жіберілу мақсаты мен себебі көрсетілсін)

_____ әскери-дәрігерлік (дәрігерлік-ұшқыштар) комиссиясы куәландырды:

(ӨДК, ДҰК атауы)

1. Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты _____

2. Туған жылы _____, Қарулы Күштерде _____ бастап

(айы мен жылы)

3. Әскери атағы _____

4. Атқаратын лауазымы _____

5. Мамандығы _____

6. Әскери бөлім _____

7. Әскери қызметке шақырылды (келісімшарт бойынша түсті) _____

(қорғаныс істері жөніндегі

бөлім (басқарма) әскери қызметке шақырды, келісім шарт бойынша түскен айы мен жылы көрсетілсін)

8. Әскери қызметшінің қызметтік міндеттері туралы мәліметтер (әскери қызметке жарамдылығын айқындаған кезде толтырылады) _____
_____ (әскери бөлімнен (мекемеден) берілген құжатқа сәйкес мәліметтер көрсетілсін: денсаулық жағдайының әскери қызмет міндеттерін орындауға әсері, әскери қызметшінің әскери қызметті жалғастыруға ниеті және әскери қызметшінің әскери қызметте қалдырудың мақсатқа сәйкестігі туралы қолбасшылықтың пікірі)

9. ӘДК (ДҰК) қорытындысы:

1) диагнозы _____

2) мертігудің (жараланудың, жарақаттанудың, контузия алудың), науқастанудың себепті байланысы: _____

ҚР Қорғаныс министрінің 20__ жылғы "___" _____ бұйрығымен бекітілген Әскери-дәрігерлік сараптаманы жүргізу қағидаларының _____ тармағы негізінде;

3) әскери қызметке жарамдылық санаты (әскери мамандығы бойынша қызметке, ұшу жұмысына және т.б. жарамдылығы): _____

ҚР Қорғаныс министрінің 20__ жылғы "___" _____ бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының ҚК-да, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында қызмет ету үшін адамдардың денсаулық жағдайының сәйкес келуіне қойылатын талаптардың _____ бағаны _____ тармағының _____ тармақшасы негізінде _____

М.О. Комиссия төрағасы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Комиссия мүшелері _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Комиссия хатшысы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Комиссияның пошталық мекенжайы _____

Фотосуретке арналған орын
(қорғаныс істері жөніндегі
бөлімнің (басқарманың), әскери
бөлімнің елтаңбалық мөрі)

**Келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретін азаматты медициналық
куәландыру картасы**

1. Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты, туған жылы _____

- (запастағы әскери қызметшінің әскери атағы көрсетілсін)
2. Тұрғылықты жері (мекенжайы) _____

3. Соңғы 12 ай ішінде шалдыққан науқастанулары, оның ішінде инфекциялық
науқастанулары _____

4. Дәрі-дәрмек құралдарын және басқа да заттарды көтере алмайтыны (
жоғары сезгіштігі) туралы мәліметтер _____

5. Диспансерлік есепте (қадағалауда) тұрғаны туралы мәліметтер _____

6. Әскер тегі, әскери-есептік мамандығы (әскери лауазымы) _____

7. Диспансерлерде есепте тұрған жай-күйі туралы мәліметтер: _____

- (есепке алу белгісі, медициналық денсаулық сақтау ұйымының мөртаңбасы)
Психикалық _____

- Наркологиялық (есірткі заттарына тестілеу нәтижелерімен) _____

Туберкулезге қарсы _____

Тері-венерологиялық _____

8. Зерттеу нәтижелері:

Зерттеулер	Жүргізілген күні	Нәтижесі			
Бойы/дене салмағы, ДСИ					
Жалпы қан талдауы					
Мерезге микропреципитация реакциясы (микрореакция)					
Жалпы несеп талдауы					
ЭКГ зерттеулері					
Кеуде тіндері органдарының флюорографиясы					
Мұрынның қосалқы қуыстары рентгенограммасы;					
В, С вирусты гепатиттерінің маркерлеріне арналған қан талдауы					
АИТВ-ға қан талдауы					
Көздің ішкі қысымын өлшеу					
40 жастан асқандарға қантқа қан талдауы					
Оң/сол қол динамометриясы					
Есірткі заттарына зерттеу					
Басқа да зерттеулер					
9. Куәландыру нәтижелері					
Қарап-тексеру	Нәтижелері				
Терапевт:					
Шағымдар мен анамнездер					
Эндокринді жүйе					
Жүрек-қан тамырлары жүйесі					
Функционалдық сынама	тыныштықта		жүктемеден кейін		2 мин кейін
бір минутта тамыр соғысы					
артериялық қан қысымы					
Тыныс алу мүшелері					
Ас қорыту мүшелері					
Бүйрек					
Көкбауыр					
Диагнозы					
Қорытынды					
Күні, қолы, дәрігердің тегі, аты-жөнінің бас әріптері					
Хирург:					
Лимфа түйіндері					
Сүйек-бұлшықет жүйесі					
Перифериялық тамырлар					

Несеп-жыныс жүйесі		
Анус және тік ішек		
Диагнозы		
Қорытынды		
Күні, дәрігердің қолы, тегі, атының инициалы		
Невропатолог:		
Бассүйек-ми жүйкелері		
Қозғалыс аясы		
Рефлекстер		
Сезімталдығы		
Вегетативті жүйке жүйесі		
Диагнозы		
Қорытынды		
Күні, дәрігердің қолы, тегі, атының инициалы		
Психиатр:		
Қабылдау		
Интеллектуалды-мнестикалық аясы		
Эмоционалды-ерік аясы		
Диагнозы		
Қорытынды		
Күні, дәрігердің қолы, тегі, атының инициалы		
Окулист:		
	оң көз	сол көз
Түсті сезіну		
Түзетулерсіз көру жітілігі		
Түзетулермен көру жітілігі		
Скиаскопиялық рефракция		
Бинокулярлық көру		
Анық көрудің жақын нүктесі		
Жас жолдары		
Қабақтар мен конъюнктивалар		
Көз алмаларының орналасуы мен қозғалысы		
Көз қарашықтары мен олардың реакциясы		
Оптикалық орта		
Көздің түбі		
Диагнозы		
Қорытынды		
Күні, дәрігердің қолы, тегі, атының инициалы		
Оториноларинголог:		
Сөйлеу		
Мұрынмен тыныс алу	оң	сол

Сыбырлап сөйлеу		
Құлақ барофункциясы		
Вестибулярлық аппарат функциялары		
Иіс сезу		
Диагнозы		
Қорытынды		
Күні, дәрігердің қолы, тегі, атының инициалы		
Стоматолог:		
Тістүйіс		
Ауыздың сілемейлі қабықшасы		
Тістер		
Қызыл иектер		
Диагнозы		
Қорытынды		
Күні, дәрігердің қолы, тегі, атының инициалы		
Дерматовенеролог:		
Диагнозы		
Қорытынды		
Күні, қолы, дәрігердің тегі, аты-жөнінің бас әріптері		
Басқа да маман дәрігерлер:		
Диагнозы, қорытынды, күні, дәрігердің қолы, тегі, атының инициалы		

10. Түпкілікті медициналық куәландырған кезде _____

(ӘДК атауы көрсетілсін)

Қазақстан Республика Қорғаныс министрінің 20__ жылғы " __ " _____ бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының ҚК-да, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында қызмет ету үшін адамдардың денсаулық жағдайының сәйкес келуіне қойылатын талаптардың _____ бағаны ____ тармағының _____ тармақшасы негізінде _____

М.О. Комиссия төрағасы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Комиссия хатшысы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

20__ жылғы " __ " _____

Комиссияның пошталық мекенжайы _____

Ескертпе: Барлық тармақтарды толтыру міндетті.

10-нысан

Әскери бөлімнің (мекеменің)

бұрыштамалық мөртаңбасы

_____ бастығына (командиріне)

(әскери-медициналық мекеме көрсетілсін)

Медициналық куәландыруға жолдама

1. _____

(медициналық куәландыру мақсаты, сондай-ақ ӘДК-ға (ДҰК-ға) жіберу себебі көрсетілсін: денсаулық жағдайы бойынша, әскери қызмет өткеру үшін жаңа келісімшарт жасасу, әскери қызметте болу уақытында шекті жасқа жетуі бойынша, ұйымдық-штаттық іс-шаралар бойынша алдағы уақытта әскери қызметтен босатылу және т.б.)

_____ үшін медициналық куәландырылуға

(емделуге немесе қарап-тексерілуге) жіберіледі

2. Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты _____

3. Әскери атағы _____

4. Туған жылы _____

5. Әскери бөлім _____

6. Мамандығы _____

7. Әскери қызметке шақырылды (келісімшарт бойынша түсті) _____

(қорғаныс істері жөніндегі басқарма (бөлім), әскери қызметке шақырылған, келісімшарт бойынша түскен айы мен жылы көрсетілсін)

8. Алдын ала диагнозы _____

9. Жіберілген күн _____

10. ӘДК (ДҰК) қорытындысын _____

(әскери бөлімнің немесе кадр органының

жолдауыңызды сұраймын.

атауы мен пошталық мекенжайы)

Командир (бастық) _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

М.О

(әскери бөлімнің

(мекеменің) бұрыштамалық

мөртаңбасы)

Ескертпе: 1. Қарулы Күштердің қызметшілерін медициналық куәландыруға жіберген кезде медициналық куәландыру мақсаты, жіберу себебі, тегі, аты, әкесінің аты, туған жылы, лауазымы, мамандығы көрсетілсін. 3,7-тармақтар толтырылмайды. 1. Әскери қызметшілерді ДШӘ-да, ӘТК-да және АМБ-да әскери қызмет өткеруіне жарамдылығын айқындау үшін медициналық куәландыруға жіберу кезінде 11-тармақта олардың арнайы мақсаттағы, теңіз жаяу әскері, десанттық-шабылдау және барлау бөлімшелеріне, жауынгерлік жүзушілерге және сүңгуірлер құрамына, сондай-ақ корабльдер мен кемелер экипажына тиесілігі не парашютпен секіруге, танкілер мен басқа да машиналарды суасты жүргізуге, сондай-ақ теңізге шығуға тартылатыны көрсетіледі. 2. Әскери оқу орындарының курсанттарын медициналық куәландыруға жіберген кезде 11-тармақта әскери қызмет өткеруге келісімшарт жасалған күні көрсетіледі.

11-нысан

Әскери қызметшінің қызметтік істері туралы мәліметтер

Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты _____

Әскери атағы _____

Туған жылы _____

Әскери бөлім _____

Атқаратын лауазымы, қай уақыттан бастап _____

Білімі _____

(оқу орынының атауы және оны бітірген жылы көрсетілсін)

1) Атқаратын лауазымы бойынша әскери қызметшінің әскери қызмет міндеттерін орындайтын сипаты туралы мәліметтер _____

(әскери қызметші қызметінің негізгі бағыттары,

іссапарларға, далалық шығуларға шығу жиілігі, тәуліктік нарядта (кезекшілікте) қызмет өткеру, оларды, оның ішінде кәсіби даярлық (дене, саптық даярлық және т.б.) және

тағы басқа пәндер бойынша нормативтерді орындау сапасы көрсетілсін)

2) Денсаулық жағдайының әскери қызмет міндеттерін орындау сапасына әсері _____

(әскери қызметшінің денсаулық жағдайының оның әскери қызмет міндеттерін

орындау, әсіресе далалық шығулар, іссапарлар, тәуліктік нарядтар (кезекшіліктер) кезіндегі,

кәсіби даярлық (дене, саптық даярлық және т.б.) және тағы басқа пәндер бойынша

нормативтерді тапсыру ықпалының дәрежесі көрсетілсін)

3) Сипаттамалық ерекшеліктер _____

(денсаулық жағдайын бағалау үшін құндылығы бар: жадының,

ойлаудың, бейімделу қабілетінің және басқа да ерекшеліктері көрсетілсін)

4) Әскери қызметшінің әскери қызметті жалғастыруға ниеті _____

5) Әскери қызметшінің әскери қызметте қалдыру мақсаттылығы туралы қолбасшылықтың пікірі _____

(әскери қызметшіні әскери қызметте қалдыру

мақсаттылығы немесе мақсатсыздығы туралы қолбасшылықтың дәлелді пікірі)

Командир (бастық) _____

(әскери бөлім (мекеме), әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

М.О

(әскери бөлімнің

(мекеменің) бұрыштамалық

мөртаңбасы)

Ескертпе: Мәліметтерді әскери қызметшінің тікелей командирі (бастығы) жасайды және әскери бөлімнің командирі (мекеме бастығы) қол қояды. Мәліметтер әскери бөлімнің (мекеменің) мөрімен куәландырылады.

12-нысан

Әскери қызметшінің денсаулық жағдайы туралы мәліметтер

Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты _____

Әскери атағы _____

Туған жылы _____

Әскери бөлім _____

1) Қай уақыттан бастап медициналық қадағалауда _____

2) Бұрынғы ӘДК қорытындылары (болған кезде) _____

(күні, өту орны, ӘДК қорытындысы, әскери

_____ қызметке шектеулі жарамдылығы немесе жарамсыздығы кезінде
– ӘДК шешімін іске асыру көрсетіледі)

3) Бұрынғы ТМТ қорытындылары _____

(күні, өту орны, ТМТ қорытындысы, диспансерлік есепте

болу жағдайы, емдеу-сауықтыру шараларының тиімділігі)

4) Медициналық көмекке жүгінулер _____

(әрбір жағдай бойынша жеке, күні, емделу орны, диагнозы,

_____ емделудің аяқталуы және алдыңғы 3 жылға жалпы еңбекке жарамсыздық
күндері көрсетіледі)

5) Шағымдар, науқастану анамнезі, объективті деректер _____

(шағымдар, науқастану анамнезі, объективті

_____ деректер және әскери қызметшінің денсаулық жағдайын сипаттайтын басқа
да мәліметтер көрсетіледі)

6) Дәрігердің әскери қызмет міндеттерін орындауға әскери қызметшінің
денсаулық жағдайының ықпал етуін бағалау _____

(әскери қызмет міндеттерін орындауға денсаулық

_____ жағдайы ықпалының дәрежесі көрсетіледі)

Медицина қызметінің бастығы _____

(әскери атағы, қолы, аты-жөнінің бас әріптері, тегі)

М.О

(әскери бөлімнің

(мекеменің) бұрыштамалық

мөртаңбасы)

Ескертпе: Мәліметтерді бөлім медицина қызметінің бастығы (дәрігер, фельдшер), штат бойынша медициналық қызметкерлер көзделмегенде – медициналық қамтамасыз етуге тіркеу орны бойынша жасалады. Мәліметтер құжатты жасаған сол әскери бөлімнің (мекеменің) мөрімен куәландырылады.

13- нысан

Әскери бөлімнің

(мекеменің)

бұрыштамалық

мөртаңбасы

Мертігу (жаралану, жарақаттану, контузия алу) туралы анықтама

(әскери атағы, тегі, аты, болған кезде әкесінің аты, туған жылы)

20 ж. " " "

(мертіккен (жараланған, жарақаттанған, контузия алған) кездегі жағдайлар және оның түрі, сипаты, _____ оқшаулау көрсетілсін)

Мертігу (жаралану, жарақаттану, контузия алу):

1) әскери қызмет міндеттерін орындау кезінде;

2) әскери қызмет міндеттерін орындаумен байланысты емес, сәтсіз жағдай нәтижесінде алынды

(керегінің асты сызылсын, керек емесі сызылып тасталсын).

Анықтама _____ ұсыну үшін берілді.

(анықтама ұсынылатын мекеме, ұйым атауы)

Командир (бастық) _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

М.О

(әскери бөлімнің (мекеменің)

бұрыштамалық мөртаңбасы)

14-нысан

Әскери-медициналық

мекеменің

бұрыштамалық

мөртаңбасы

Маманның еңбек шарттары мен жұмыс орнының санитариялық-гигиеналық сипаттама картасы

1. Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты _____

2. Жасы (толық жыл) _____

3. Әскери атағы _____

4. Әскери бөлім _____

5. Әскери-есептік мамандығы _____

6. Әскери-есептік мамандық бойынша қызмет (оның ішінде осы әскери бөлімде) _____

(жыл, ай)

7. Қорғау шараларын сақтау:

1) дербес _____

(сақталды, сақталмады)

2) ұжымдық _____

(сақталды, сақталмады)

Негізгі кәсіби зияндылық сипаты			Қосымша факторлар, өлшем бірлігіндегі атауы, жұмыс ауысымына
Өлшем бірлігіндегі мөлшері	(	Қосымша факторлар, өлшем бірлігіндегі атауы,	

№	Жұмыс орнының атауы	Орын-далатын жұмыс	Кәсіби зияндылық атауы	шоғырлану, деңгейі, саны)	жұмыс ауысымына ықпал ету ұзақтығы , айы, жылы	ықпал ету ұзақтығы , айы, жылы	Ескертпе
1	2	3	4	5	6	7	8

9. Кәсіби зияндылықтың организмге ықпал етуі туралы қорытынды (жүйелі түрде, кезең-кезеңімен, төтенше жағдайларда)

Командир (бастық) _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Медицина қызметінің бастығы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Санитариялық-эпидемиологиялық мекеменің дәрігер-маманы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Толтыруға түсініктеме:

1. Картада "қызмет бабында пайдалану үшін" белгісінен жоғары емес деректер келтіріледі.

2. Фактор мөлшері санитариялық-эпидемиологиялық мекеме дәрігерлерінің жұмыс орнын (нысанын) қарап-тексеру актісі деректері, объектінің санитариялық паспорты және осы факторлар деңгейін (шоғырлануын) өлшеу деңгейін есепке алу журналы негізінде көрсетіледі. 5-бағанда факторлардың ең аз және ең көп мөлшері жазылады.

8-бағанда тергеп-тексеру нөмірі мен күнін көрсетумен авариялық жағдай, сондай-ақ картадан есепке алынбаған басқа да жағдайлар белгіленеді.

15- нысан

Фотосуретке арналған орын
(қорғаныс істері жөніндегі
бөлімнің (басқарманың)
елтаңбалы мөрі)

Запастағы азаматты медициналық куәландыру КАРТАСЫ

1. Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты _____

2. Туған күні _____

3. Әскери атағы _____

4. Әскери-есептік мамандық _____

5. Куәландыру нәтижелері:

	20__ ж. " __ " _____	20__ ж. " __ " _____
Зерттеулер		
Жалпы қан талдауы		
Жалпы несеп талдауы		
Мерезге микропреципитация реакциясы (микрореакция)		
ЭКГ зерттеулері		
Кеуде қуысы мүшелерінің флюорографиясы		
Мұрынның қосалқы қуыстарының рентгенограммасы		
Көздің ішкі қысымы		
Қантқа қан талдауы		
Басқа да мәліметтер (зерттеулер)		
Дене бойы/салмағы		
Дәрігер-мамандар		
Хирург		
Терапевт		
Невропатолог		
Окулист		
Оториноларинголог		
Стоматолог		
Диагноз		
ӘДК қорытындысы М.О.	ҚР Қорғаныс министрінің 20__ жылғы " __ " _____ бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының ҚК-да, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында қызмет ету үшін адамдардың денсаулық жағдайына сәйкес келуіне қойылатын талаптардың _____ бағаны _____ тармағының _____ тармақшасы _____ негізінде _____ _____ _____	ҚР Қорғаныс министрінің 20__ жылғы " __ " _____ бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының ҚК-да, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында қызмет ету үшін адамдардың денсаулық жағдайына сәйкес келуіне қойылатын талаптардың _____ бағаны _____ тармағының _____ тармақшасы _____ негізінде _____ _____ _____

ӘДК төрағасы _____ _____ әскери атағы, қолы, атының инициалы, т е г і ӘДК хатшысы _____ _____ қолы, атының инициалы, тегі	ӘДК төрағасы _____ _____ әскери атағы, қолы, атының инициалы, т е г і ӘДК хатшысы _____ _____ қолы, атының инициалы, тегі
---	---

16-нысан

Штаттық ӘДК сарапшысының қорытындысы

- Қаралатын мәселе _____

 (сараптамалық құжатты бекіту немесе бақылау көрсетілсін)
- Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты _____

- Туған жылы _____ 3. Әскери атағы _____

- Әскери бөлім _____

- Қаралған құжаттар:
 1) науқастану тарихы _____

 (нөмірі, күні, қайдан келгені көрсетілсін)
 2) науқастану туралы куәлік, анықтама _____

 (нөмірі, күні, қайдан келгені көрсетілсін)
 3) басқа да құжаттар _____

 (медициналық кітапша, жарақаттануы туралы анықтама және басқалар)
- Қаралатын мәселе бойынша ескертулер:
 1) науқастану тарихын жүргізу бойынша: _____

 2) емдеу-диагностикалау іс-шараларын жүргізу бойынша: _____

 3) сараптамалық диагноз бойынша: _____

 4) сараптамалық құжатты және (немесе) ӘДК қорытындысын ресімдеу бойынша: _____

7. Сарапшы қорытындысы _____

8. Нұсқаулар:

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

Дәрігер-маман _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

20 __ ж. " __ " _____

Бөлімше бастығы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

20 __ ж. " __ " _____

Комиссия төрағасы (комиссия төрағасының орынбасары)

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

17-нысан

Әскери-медициналық
мекеменің (әскери-дәрігерлік
комиссияның)
бұрыштамалық мөртаңбасы

Соттың айқындауы бойынша анықтама

(сот атауы, № , күні)

20__ж. " __ " _____ әскери-дәрігерлік комиссиясы (
дәрігерлік-ұшқыштар комиссиясы) _____

(ӘДК, ДҰК атауы)

1. Тегі, аты, болған кезде әкесінің аты, _____

2. Туған күні _____

3. Әскери атағы _____ әскери бөлімі _____

4. Атқаратын лауазымы _____

5. Қарап-тексеру нәтижелері (қорытындылар) _____

20 _____ ж. _____ № _____ хаттама

Комиссия төрағасы _____

М.О. _____ (әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Комиссия хатшысы _____

_____ (әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Комиссияның пошталық мекенжайы _____

Ескертпе. Анықтама нөмірі куәландырылушы жазылған әскери-дәрігерлік комиссия отырыстарының хаттамалары кітабының реттік нөміріне сәйкес келеді.

18-нысан

ДҰҚ-дан өткені туралы куәлік

_____ (әскери атағы, тегі, аты, болған кезде әкесінің аты, туған жылы, әскери бөлім)

20 _____ ж. " _____ " _____

_____ (ӘДК атауы)

әскери-дәрігерлік комиссиясы куәландырған кезде Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 20 _____ жылғы " _____ " _____ бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының мемлекеттік авиациясында қызмет ету үшін адамдардың денсаулық жағдайына сәйкес келуіне қойылатын талаптардың _____

бағаны _____ тармағының _____ тармақшасы негізінде _____

(ұшу жұмысына жарамдылық дәрежесі көрсетілсін)

Диагнозы _____

Комиссия төрағасы _____

М.О. _____ (әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Комиссия хатшысы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Бөлім дәрігері толтырады:

Кезекті демалысты өткізу уақыты _____

Тереңдетілген қарап-тексеру _____

Артериалдық қан қысымы, тамырдың аялық деректері _____

19-нысан

Штаттық ӘДК отырысының № _____ хаттамасы

20 __ ж. " __ " _____

(мертігудің (жараланудың, жарақаттанудың, контузия алудың),
науқастанудың

себепті байланысын айқындау бойынша)

1. _____

_____ (шағымның, хаттың, арыздың, өтініштің нөмірі, құжаттың күні,
кімнен, қандай мәселе бойынша _____

_____ қаралды. келіп түскені көрсетілсін)

2. Қаралған құжаттар (олардың күнін, нөмірін көрсете отырып, жеке басын
куәландыратын, әскери қызмет өткергені туралы, мұрағаттық, медициналық
және басқа да барлық қаралған құжаттар атап өтілсін):

1) _____

2) _____

3) _____

3. Анықталды:

Тегі _____

Аты _____ Әкесінің аты (болған кезде) _____

Туған жылы _____ Әскери атағы _____

Қарулы Күштерде әскери қызмет (әскери жиын) өткергені туралы деректер:

(әскери қызметке кірген күні, айы, жылы, кім әскерге шақырды және іріктеді, жауынгерлік іс-қимылдарға, қарулы жанжалдарға, армияға, Чернобыль АЭС-дегі авариялар салдарын жою жөніндегі жұмыстарға, радиациялық қатер аймақтарына және т.б. қатысу кезеңі көрсетілсін) Әскери бөлім және әскери қызмет өткеру кезеңі _____

4. Босатылған күні мен негіздеме _____

5. Қаралатын мәселе бойынша ӘДК жасау негіздемесі _____

а) Диагнозы: _____

б) себепті байланысы _____

Дәрігер-маман _____

(тегі, атының инициалы, қолы)

6. Штаттық әскери-дәрігерлік комиссия қорытындысы _____

а) Диагнозы: _____

б) себепті байланысы _____

7. Комиссия мүшелерінің дауыс беру нәтижелері:

"ИӘ" – _____ "ҚАРСЫ" – _____

(Комиссия мүшелерінің ерекше пікірі хаттамаға қоса беріледі)

Комиссия төрағасы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Комиссия мүшелері _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

Штаттық ӘДК қорытындысы _____

(мекен-жайы, күні, шығыс № көрсетілсін)

_____ жіберілді.

Құжаттар № ____ іске ____ том _____ бетке тігілді

Комиссия хатшысы _____

20-нысан

Бір рет беріледі, көшірмелерді пайдаланыңыз!

Әскери-дәрігерлік

комиссияның

бұрыштамалық

мөртаңбасы

ҚР ҚМ ОӘДК-ның науқастанудың, мертігудің себепті байланысы туралы қортындысы

Науқастану, _____

(әскери атағы, тегі, аты, болған кезде әкесінің аты)

_____, _____

(туған жылы)

" _____

(науқастану диагноздары)

_____,

(науқастанудың себепті байланысы)

20 ____ ж. " ____ " _____ № ____ хаттама

Комиссия төрағасы _____

(әскери атағы, қолы, атының инициалы, тегі)

М.О

(мекеменің
елтаңбалы
мөрі)

Қазақстан Республикасы
Қорғаныс министрінің
2015 жылғы 2 шілдедегі
№ 373 бұйрығына
2-қосымша

Қазақстан Республикасының Қарулы Күштеріндегі әскери-дәрігерлік сараптама органдары туралы ереже

1-тарау. Жалпы ережелер

Ескерту. 1-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Осы әскери-дәрігерлік сараптама органдары туралы ереже (бұдан әрі – Ереже) "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" 2009 жылғы 18 қыркүйектегі Қазақстан Республикасының Кодексіне, "Әскери қызмет және әскери қызметшілер мәртебесі туралы" 2012 жылғы 16 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді және әскери-дәрігерлік сараптама органдарының мәртебесін, өкілеттілігі айқындайды.

2. Әскери-дәрігерлік сараптама органдары денсаулық Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде (бұдан әрі – ҚР ҚК), Қазақстан Республикасының мемлекеттік авиациясында әскери-дәрігерлік сараптама жүргізеді.

2-тарау. Әскери-дәрігерлік, дәрігерлік-ұшқыштар комиссияларын ұйымдастыру және әскери-дәрігерлік сараптама органдарының жүйесі

Ескерту. 2-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3. Әскери-дәрігерлік сараптама органдары – әскери-дәрігерлік сараптама мәселелері бойынша өз бағынысында штаттық емес (тұрақты және уақытша әрекет ететін) әскери-дәрігерлік (дәрігерлік) комиссиялары (бұдан әрі - ӘДК) мен дәрігерлік-ұшқыштар комиссиясы (бұдан әрі – ДҰК) бар штаттық әскери-дәрігерлік комиссиялары.

4. Әскери-дәрігерлік сараптама органдары ҚР ҚК-ның ұйымдық-штаттық құрылымына сәйкес құрылады және Қазақстан Республикасының қорғаныс

саласындағы орталық атқарушы органдарын басқарудың құрамдас бөлігі болып табылады.

5. Әскери-дәрігерлік сараптама органдары әскери-дәрігерлік сараптама мәселелерінен басқа тиісті командирлерге (бастықтарға) бағынады және ҚР ҚК-да әскери-дәрігерлік сараптаманы ұйымдастыруға жауап береді.

6. Әскери-дәрігерлік сараптама органдарының жүйесі өкілеттілік шеңберінде бағыныстылық тәртібі бойынша құрылады:

1) әскери-дәрігерлік сараптаманың басқарушы органы – Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің Орталық әскери-дәрігерлік комиссиясы (бұдан әрі – ОӘДК);

2) өкілеттілігі шегінде бағынысты штаттық және штаттық емес (тұрақты және уақытша әрекет ететін) ӘДК (ДҰК):

ОӘДК ДҰК, ҚР ҚК Әуе қорғанысы күштері (бұдан әрі – ӘҚК) авиациялық медицина зертханаларының ДҰК, госпитальдық ӘДК (ДҰК), гарнизондық ӘДК, авиациялық персоналды даярлау бойынша әскери оқу орындарының ДҰК, орта техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі және жоғары білім беру бағдарламаларын іске асыратын әскери оқу орындарына, оқу орындарының әскери факультеттеріне (кафедраларына), әскери дайындық бойынша қосымша білім беру бағдарламалары бар жалпы орта білім беру ұйымдарына түсетін кандидаттарды медициналық куәландыру үшін ӘДК, Десанттық-шабуылдау әскерлерінің (бұдан әрі – ДШӘ) ӘДК-сы, Әскери-теңіз күштерінің (бұдан әрі – ӘТК) ӘДК-сы, ӘТК жүзушілерін (сүңгуірлерін) медициналық куәландыру үшін ӘДК, танкілерді және басқа да машиналарды су астында жүргізуге тартылатын әскери қызметшілерді медициналық куәландыру үшін ӘДК, радиоактивті заттармен, иондаушы сәулелену көздерімен, зымыран отынының құрамдастарымен, электромагниттік өріс көздерімен байланысы бар әскери қызметшілерді медициналық куәландыру үшін ӘДК, облыс, республикалық маңызы бар қала, астана, қала және аудан жергілікті атқарушы органының медициналық комиссиялары.

Ескерту. 2-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7. Әскери-медициналық (медициналық) мекеменің (ұйымның) немесе орталық атқарушы органдарының өзге де бөлімшелері және өзге де орталық мемлекеттік органдарының басшысы штаттық емес (тұрақты және уақытша әрекет ететін) ӘДК (ДҰК) қызметкерлеріне жұмыс істеу үшін (куәландыру жүргізу үшін үй-жайлар мен жабдықтар, заң шығару-анықтамалық материалдармен, медициналық және басқа да қажетті әдебиеттермен, техникалық құралдармен қамтамасыз ету) қажетті жағдайлар жасайды.

Комиссияның жұмысы күндіз жарық кезінде ұйымдастырылады және жұмыс күні кемінде 45 адам ӘДК-мен, ал ДҰК-мен кемінде 35 адам куәландырылады.

8. Әскери-дәрігерлік сараптама органдарының маман-сарапшылар лауазымына жоғары әскери-медициналық (медициналық) білімі бар, сондай-ақ орталық атқарушы органдары мен өзге де орталық мемлекеттік органдардың әскери-медициналық (медициналық) мекемелерінде (ұйымдарда) клиникалық және (немесе) сараптау жұмыс тәжірибесі бар адамдар тағайындалады.

9. Штаттық ӘДК (ДҰК) сараптамалық құжаттарды (науқастануы туралы куәлікті, анықтамаларды) әскери-дәрігерлік сараптама бойынша нормативтік құқықтық актілерге сәйкес комиссия мүшелерінің көпшілік даусымен бірлесе қабылдайды (қабылдамайды).

10. Штаттық және штаттық емес ӘДК (ДҰК) шешімдері, осы шешімдерде өзге де айтылмаса, ҚР ҚК-да медициналық куәландырылған сәттен бастап жыл бойы жарамды. Медициналық куәландыру белгіленген мерзімінен бұрын жүргізілуі мүмкін, егер әскери қызметшінің денсаулық жағдайында ӘДК қорытындысын қайта қарауға негіз болағанда немесе штаттық ӘДК шешімі бойынша өзгерістер болған жағдайда жүргізіледі. ӘДК-нің (ДҰК-ның) қайта немесе кезекті қорытындысы алдыңғының (әскери қызметке уақытша жарамсыздығы туралы қорытындыдан басқа) күшін жояды.

11. ӘДК (ДҰК) қорытындысы барлық лауазымдық және заңды тұлғалардың орындауы үшін міндетті болып табылады.

Азаматтар шағымданған ӘДК (ДҰК) қорытындылары бақылау қайта қарауға жатады, ҚР ҚМ ОӘДК қайта бақылап тексергеннен кейін қорытынды соңғы болып табылады және сот тәртібімен қайта қаралады.

3-тарау. Штаттық әскери-дәрігерлік комиссия

Ескерту. 3-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

12. Штаттық ӘДК ұйымдық-құқықтық нысанда қорғаныс саласындағы орталық атқарушы органның орталық әскери-дәрігерлік сараптама мәртебесіне ие "Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігі Орталық әскери-дәрігерлік комиссиясы" республикалық мемлекеттік мекемесі ретінде құрылады.

Штаттық ӘДК өз атауы, белгіленген үлгідегі мөртаңбасы мен бланкілері бар Қазақстан Республикасы Мемлекеттік елтаңбасының бейнесімен мөрі болады.

13. Штаттық ӘДК (ДҰК) штатқа сәйкес мынадай маман дәрігерлермен жасақталады: хирургпен, терапевтпен, неврологпен, окулистпен, оториноларингологпен және басқа да мамандықтардың дәрігерлерімен.

14. Штаттық ӘДК-нің (ДҰК-ның) негізгі міндеттері:

1) әскери-дәрігерлік сараптама жүргізу қағидасы мен ҚР ҚК-да және мемлекеттік авиацияда қызмет үшін куәландырылатындардың денсаулық жағдайына сәйкес келуіне қойылатын талаптарға сәйкес әскери-дәрігерлік сараптама жүргізу;

2) тексеру толықтығы мен сапасын, сондай-ақ диагноз бен дәрігерлік-сараптама қорытындыларының дәлелділігін қадағалау;

3) әскери-дәрігерлік сараптама мәселелері бойынша денсаулық сақтау, халықты әлеуметтік қорғау және зейнетақымен қамсыздандыру салаларындағы қызметті жүзеге асыратын мемлекеттік мекемелермен және өзге де ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау;

4) әскери-дәрігерлік сараптама мәселелері бойынша нормативтік құқықтық актілерді дайындауға қатысу.

15. Штаттық ӘДК (ДҰК):

1) төмен тұрған штаттық және штаттық емес (тұрақты және уақытша әрекет ететін) ӘДК (ДҰК) қорытындыларын қарайды және бекітеді (бекітпейді) немесе жояды;

2) оларды қолбасшылық немесе медициналық куәландыруға ұшыраған адамдардың шағымдануы кезінде бақылау тәртібінде өзінің немесе төмен тұрған штаттық және штаттық емес (тұрақты және уақытша әрекет ететін) ӘДК (ДҰК) комиссияларының қорытындыларын қайта қарайды;

3) әскери қызмет, әскери жиындар өткеруіне (міндеттерін орындауға) байланысты азаматтардың мертігулерінің (жарақаттанулардың, жараланулардың, контузиялардың), науқастануларының, қаза болуының (қайтыс болуының) себепті байланысы туралы ӘДК қорытындыларын қабылдайды;

4) өзі немесе төмен тұрған штаттық және штаттық емес (тұрақты және уақытша әрекет ететін) ӘДК шешімдерін әскери жиындарды, әскери қызметті (міндеттерді орындау) өткерумен байланысты азаматтардың мертігу (жарақат, зақым, контузиялар), науқастану, қаза табуы (қайтыс болу) себепті байланысы туралы қорытындыларын қайта қарайды;

5) төмен тұрған штаттық және штаттық емес (тұрақты және уақытша әрекет ететін) ӘДК-нің (ДҰК) әскери-дәрігерлік сараптамасының және сараптамалық қызмет жай-күйін талдайды;

6) әскери-дәрігерлік сараптама қорытындылары бойынша, сондай-ақ емдеу-алдын алу жұмыстары мен әскери-медициналық (медициналық) мекемелерде медициналық куәландыруды ұйымдастырудағы және жүргізудегі кемшіліктерді анықтайды;

7) қорғаныс істері жөніндегі департаменттерде (бөлімдерде, басқармаларда) азаматтарды әскерге шақыру учаскелеріне тіркеу және әскери қызметке шақыру

кезінде, әскери міндеттілер келісімшарт бойынша әскери қызметке, әскери оқу орындарына түскен кезде медициналық куәландыруды ұйымдастыру, оның жай-күйі мен қорытындыларын зерделейді;

8) әскери-дәрігерлік сараптама бойынша осы Ережені, нормативтік құқықтық құжаттарды практикалық қолдану бойынша төмен тұрған штаттық және штаттық емес (тұрақты және уақытша әрекет ететін) ӘДК-ға (ДҰК) түсініктемелер береді;

9) ҚР ҚК-да әскери-дәрігерлік сараптаманы ұйымдастыру және жүргізу бойынша әдістемелік нұсқаулықтар әзірлейді;

10) әскери қызметшілерді және әскери міндеттілерді медициналық куәландыруға және стационарлық немесе амбулаториялық тексеруге, медициналық куәландыруға әскери-медициналық (медициналық) мекемеге жіберу мақсаттылығын айқындайды;

11) бағынысты штаттық және штаттық емес (тұрақты және уақытша әрекет ететін) ӘДК-дан (ДҰК) сараптамалық қорытындыларды анықтау үшін қажетті құжаттарды әскери-медициналық (медициналық) мекемелерден және орталық атқарушы органдардың өзге де бөлімшелерінен (ұйымдар), өзге де орталық мемлекеттік органдардан, әскери бөлімдер мен мекемелерден сұратады;

12) ӘДК (ДҰК) қорытындысына ықпал еткен куәландыру тәртібінің бұзушылықтары анықталған жағдайда, сондай-ақ бағынысты ӘДК (ДҰК) қорытындысының негізділігін тексеру үшін бақылау (көзбе-көз) тексеруді және (немесе) қайта медициналық куәландыруды белгілейді;

13) авиациялық персоналға медициналық куәландыру жүргізеді;

14) әскери-дәрігерлік сараптама мәселелері бойынша кеңес береді; қорытындылар, анықтамалар береді;

15) әскери медицина мәселелері бойынша норма шығару қызметіне қатысады;

16) құрылымдық бөлімше басшысының келісімімен нормативтік құқықтық актілер мен басқа да құжаттардың жобаларын дайындау үшін, сондай-ақ, жүктелген функциялар мен міндеттерге сәйкес жүргізілетін әскери-дәрігерлік сараптама жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және жүзеге асыру үшін әскери-медициналық қызмет мамандарын тартады;

17) әскери-дәрігерлік сараптама бойынша медициналық персоналдың әдістемелік, практикалық, дипломнан кейінгі даярлығына қатысады;

18) комиссия сарапшылары әскери-дәрігерлік сараптама бойынша мәселелерді қарау кезінде сот пен басқа да мемлекеттік органдарда мемлекеттік мекемелерді таныстырады;

19) әскери-дәрігерлік сараптама бойынша есеп беру құжаттарының нысандарын әзірлеуге қатысады.

16. Әскери-дәрігерлік сараптама мәселелері бойынша ОӘДК-нің әдістемелік ұсынымдары мен нұсқаулары ҚР ҚК әскери-дәрігерлік бөлімшелерінде қолдануға міндетті.

4-тарау. Штаттық емес әскери-дәрігерлік комиссиялар

Ескерту. 4-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

17. Штаттық емес тұрақты (уақытша) әрекет ететін ӘДК:
әскери қызметшілерді;
әскери оқу орындарына түсетін азаматтарды;
келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретін кандидаттарды;
әскерге шақыру бойынша әскери қызметке шақырылатын (айқындалатын) запастағы офицерлерді;
мемлекеттік авиацияның авиациялық персоналын;
әскери бөлімге келетін толықтыруды;
запастағы әскери міндеттілерді медициналық куәландыру үшін Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің (бұдан әрі – ҚР ҚМ) гарнизондарында, әскери-медициналық мекемелерінде, әскери оқу орындарында құрылады.

Ескерту. 17-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

18. Штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК жыл сайын тиісті мекеме бастығының (командирінің) бұйрығымен мына құрамда тағайындалады: хирург, терапевт, невропатолог, окулист, оториноларинголог, стоматолог. Қажет болған кезде комиссияның құрамына басқа да мамандықтардың дәрігерлері тартылады. ӘДК төрағасы болып әскери-медициналық мекеменің (бөлімнің) медицина қызметінің бастығы, ал орта медициналық персонал қатарынан комиссия хатшысы тағайындалады.

19. Әскери-дәрігерлік сараптама бойынша штаттық емес тұрақты (уақытша) әрекет ететін ӘДК төрағалары штаттық ӘДК (ДҰК) төрағасының нұсқауларын басшылыққа алады.

20. Штаттық емес тұрақты әрекет ететін ӘДК:

- 1) госпитальдық ӘДК;
- 2) госпитальдық ДҰС;
- 3) гарнизондық ӘДК;
- 4) ҚР ҚК ӘҚК авиациялық медицинаның ДҰК зертханалары;
- 5) ДШӘ ӘДК;

6) ӘТК ӘДК;

7) әскери оқу орындарының ДҰК болып табылады.

8) алып тасталды – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. 20-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

21. Штаттық емес уақытша әрекет ететін ӘДК осы Ереженің 18-тармағында айқындалған құрамда:

ҚР ҚК Тыл және қару-жарақ бастығының бұйрығымен әскери оқу орындарына түсетін кандидаттарды түпкілікті медициналық куәландыру үшін;

ҚР ҚК Тыл және қару-жарақ бастығының немесе осы мекеме бастығының бұйрығымен республикалық (әскери) мектеп-интернаттарға (лицейлерге) түсетін кандидаттарды медициналық куәландыру үшін;

гарнизон бастығының, әскер тектері, оған теңестірілген және одан жоғары қолбасшысының бұйрығымен танкілерді және басқа да машиналарды су астында жүргізуге тартылатын, радиоактивті заттармен, иондаушы сәулелену көздерімен, зымыран отынының құрамдастарымен, электрмагниттік өріс көздерімен байланысы бар жауынгер жүзушілерді (сүңгуірлерді), әскери қызметшілерді (азаматтық персоналды), сондай-ақ оқу бөлімдеріне мерзімді әскери қызметке шақырылған әскери қызметшілерді медициналық куәландыру үшін тағайындалады.

Ескерту. 21-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

22. Штаттық емес тұрақты әрекет ететін (госпитальдық, гарнизондық) ӘДК жыл сайын, 10 желтоқсанға дейін комиссияның құрамын келісуге, ал келіскеннен кейін бақылау үшін төрағаның, төраға орынбасарының, ӘДК мүшелерінің қолтаңба үлгілерін және ағымдағы жылғы 20 қаңтарға дейін комиссия тағайындау туралы бұйрықтың көшірмесін ОӘДК-ға ұсынады.

Штаттық емес (госпитальдық, гарнизондық) ӘДК құрамының өзгеруі туралы міндетті түрде ОӘДК төрағасы ақпараттандырылады және қол таңбалар үлгілерімен және тиісті бұйрықтан үзінді-көшірмелермен жаңартылған тізім ұсынылады.

5-тарау. Госпитальдық әскери-дәрігерлік комиссия

Ескерту. 5-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

23. Госпитальдық ӘДК – штаттық емес тұрақты әрекет ететін комиссия әскери госпиталь (лазарет) жанында құрылады. Госпитальдық ӘДК төрағасы болып госпитальдың (лазареттің) медициналық бөлім (бөлімше) бастығы тағайындалады.

24. ҚР ҚМ Бас әскери клиникалық госпитальда және ҚР ҚМ әскери клиникалық госпитальда төраға, кемінде маман дәрігерлердің екі мүшесі мен хатшы құрамында клиникалық бейіндер бойынша госпитальдық ӘДК құрылады. Осы комиссиялардың төрағасы болып тиісті бейіннің жетекші мамандары тағайындалады.

Госпитальдық ӘДК-ға мыналар жүктеледі:

1) осы әскери госпитальда (лазаретте) тексерілуде және емделуде жүрген әскери қызметшілерді, әскери міндеттілерді медициналық куәландыру;

2) әскери-дәрігерлік сараптамаға, әскери-медициналық мекемелердегі емдеу-диагностикалау жұмыстарын ұйымдастыруды, жүргізуді және нәтижелерін бақылау;

3) госпитальда (лазаретте) жатқан адамдарды тексеруде және емдеуде анықталған кемшіліктер туралы әскери госпиталь (лазарет) пен ОӘДК бастығына баяндамалар ұсыну;

4) әскери-дәрігерлік сараптама бойынша дәрігерлерге әдістемелік және практикалық көмек көрсету (соның ішінде әскери буындағы);

5) госпитальдық ӘДК жұмысының нәтижелерін талдау және жинақтау және ОӘДК-ға өткізілген жұмыстардың қорытындылары туралы есеп беру;

6) әскери-дәрігерлік сараптама бойынша қызмет көрсетілетін әскери бөлімдердің, әскери оқу орындарының әскери госпиталь (лазарет) дәрігерлерін даярлауға қатысу;

7) сараптама құжаттамаларын (науқастану туралы куәліктер, анықтамалар) ресімдеу.

Ескерту. 24-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6-тарау. Гарнизондық әскери-дәрігерлік комиссия

Ескерту. 6-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

25. Гарнизондық ӘДК осы Ереженің 18-тармағында айқындалған құрамда гарнизон бастығының бұйрығымен құрылады. Гарнизондық ӘДК төрағасы болып әскери-медициналық мекеменің (бөлімнің), әскери емхананың бастығы немесе әскери-медициналық мекемесінің (бөлімінің) комиссия хатшысы – орта медициналық персонал қатарынан тағайындалады.

26. Гарнизондық ӘДК-ға мыналар жүктеледі:

- 1) медициналық куәландыру:
гарнизонның әскери қызметшілерін;
гарнизонның әскери бөлімдеріне келген толықтыруды;
әскери оқу орындарына түсетін кандидаттарды;
келісімшарт бойынша әскери қызметке түсетін кандидаттарды;
әскерге шақыру бойынша әскери қызметке шақырылатын запастағы офицерлерді;
науқастануы бойынша демалыстағы әскери қызметшілерді;
- 2) гарнизонда орналасқан әскери-медициналық мекемелерде, әскери бөлімдерде, әскери оқу орындарында емдеу-алдын алу жұмыстарының ай-күйіне әскери-дәрігерлік сараптаманы ұйымдастыру және жүргізу кезінде бақылау;
- 3) жүргізілген жұмыстардың қорытындылары туралы есеп берумен гарнизондық ӘДК жұмысы нәтижелерін талдау және жинақтау;
- 4) әскери-дәрігерлік сараптама мәселелері бойынша гарнизонның маман-дәрігерлерін даярлауға қатысу;
- 5) сараптама құжаттамасын ресімдеу (науқастану туралы куәліктер, анықтамалар).

Ескерту. 26-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

7-тарау. Дәрігерлік-ұшқыштар комиссиялары

Ескерту. 7-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

27. Мемлекеттік авиацияда дәрігерлік-ұшқыштарды куәландыруды штаттық (штаттық емес) тұрақты (уақытша) әрекет ететін ДҰК ұйымдастырады және жүргізеді.

28. ОӘДК ДҰК өз қызметін осы Ереженің 14, 15-тармақтарына сәйкес ұйымдастырады және жүзеге асырады.

29. Штаттық емес тұрақты әрекет ететін дәрігерлік-ұшқыштар комиссиясы мыналардың:

авиациялық медицинаның зертханасы жанындағы ҚР ҚК ӘҚК бас қолбасшының;

ұшқыштар құрамының дәрігерлік-сараптама бөлімшесі мен әскери госпиталь жанындағы әскери госпиталь бастығының;

авиациялық персоналды даярлау бойынша әскери оқу орнының жанындағы әскери оқу орны бастығының бұйрықтарымен тағайындалады.

30. ДҰК құрамына авиациялық медицина саласында жұмыс тәжірибесі бар және (немесе) дәрігерлік-ұшқыштар сараптамасы бойынша даярлығы бар дәрігерлер тағайындалады: хирург, терапевт, невропатолог, окулист, оториноларинголог, стоматолог. Қажет болған кезде комиссияның құрамына басқа мамандық дәрігерлері тартылады.

ДҰК отырысына қатысуға қажет болған кезде медицина қызметінің бастығы (дәрігер) және (немесе) авиациялық бөлім қолбасшылығының өкілі тартылады.

31. Штаттық емес ДҰК-ға мыналар жүктеледі:

1) Қазақстан Республикасының мемлекеттік авиациясында, авиациялық персоналды даярлау бойынша әскери оқу орындарында дәрігерлік-ұшқыштар сараптамасын ұйымдастыру;

2) медициналық куәландыру:

авиациялық персоналды даярлау бойынша әскери оқу орындарына түсетін азаматтарды;

авиациялық персоналды даярлау бойынша әскери оқу орындарына түсетін курсанттарды (тыңдаушыларды);

мемлекеттік авиацияның ұшқыштары мен штурмандары;

парашютшілерді, планершілерді, әуеде ұшушыларды;

әуе кемесінің бортында ұшу тапсырмаларын орындауға қатысатын әскери қызметшілерді;

ұшуларға басшылық жасау және оны басқаруды жүзеге асыратын әскери қызметшілерді, әуе қозғалысының және ұшқышсыз ұшу аппараттарының операторларын;

3) дәрігерлік-ұшқыштар сараптамасына қатысты бөлігінде авиациялық персоналды даярлау жөніндегі авиациялық әскери бөлімдерде, әскери оқу орындарында медициналық куәландырудың, алдын алу, емдеу-диагностикалау жұмыстарын ұйымдастыру және жай-күйі үшін бақылау;

4) ұшқыштар еңбегінің факторларын және мемлекеттік авиация ұшқыштар құрамының денсаулық жағдайына олардың ықпалын зерделеу;

5) запастағы ұшқыштар құрамының адамдарын медициналық куәландыру;

6) ұшқыштар құрамын медициналық куәландыру нәтижелерін талдау және жинақтау, ДҰК жұмысының қорытындылары жөнінде штаттық ӘДК бастығына (төрағасы) есеп беру;

7) дәрігерлік-ұшқыштар сараптамасы мақсатында ұшқыштар құрамына жүргізілетін комиссияаралық кезеңде емдеу-сауықтыру іс-шараларын орындау сапасын тексеру;

8) дәрігерлік-ұшқыштар сараптамасының мәселелері бойынша авиациялық әскери бөлімдердің, әскери-медициналық мекемелердің дәрігерлеріне әдістемелік және практикалық көмек көрсету.

32. Штаттық емес уақытша әрекет ететін ДҰК осы Ереженің 29, 30-тармақтарына сәйкес авиациялық бөлімдерде, әскери оқу орындарда авиациялық персоналға көшпелі дәрігерлік-ұшқыштар куәландыруын жүргізу үшін құрылады .

33. Уақытша әрекет ететін ӘДК-ға ұшу жұмысына, ұшуларды басқаруға, парашютпен секірулерге жарамдылық санатын айқындау, сондай-ақ кейіннен медициналық куәландырумен тексеруге жолдамаға мұқтаж адамдарды анықтау жүктеледі.

Уақытша әрекет ететін ӘДК төрағасы штаттық ӘДК бастығына атқарылған жұмыстың нәтижелері туралы есеп береді.

34. Ұшқыштар құрамын медициналық куәландыру кезінде ДҰК-ға куәландырылушының сауыққан немесе денсаулық жағдайында функционалдық сипаттағы өзгерістер жоғалған жағдайда науқастанудың бұдан бұрын белгіленген диагнозын өзгерту құқығы беріледі.

Штаттық емес ӘДК амбулаториялық жағдайларда ұшқыштар жұмысына жарамдылығын шектемейтін науқастанулары бойынша қорытындыларды дербес шығарады.

35. Штаттық емес уақытша әрекет ететін ӘДК-лар (ДҰК-лар) әдістемелік басқару, оларға практикалық көмек көрсету және олардың жұмысын қадағалауды ОӘДК жүзеге асырады.

8-тарау. Әскери-теңіз күштерінің әскери-дәрігерлік комиссиясы

Ескерту. 8-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

36. ӘТК ӘДК-сы осы Ереженің 18-тармағымен белгіленген құрамда ӘТК бас қолбасшысының бұйрығымен құрылады және ӘТК-да әскери-дәрігерлік сараптамаға әдістемелік басшылықты жүзеге асырады.

37. ӘТК ӘДК төрағасы арнайы мәселелер бойынша ОӘДК бастығына бағынады.

38. ӘТК ӘДК-сына мыналар жүктеледі:

1) әскери қызметке (әскери жиындарға) шақырылған және (немесе) ӨТК-да қызмет ету үшін басқа әскер тектерінен, әскери оқу орындарынан келген (жіберілген) азаматтардың, ӨТК-да әскери қызмет өткеріп жүрген әскери қызметшілердің, ӨТК әскери-есептік мамандықтар бойынша оқыту үшін іріктелетін әскери қызметшілердің ӨТК-дағы әскери қызметке жарамдылығын анықтау мақсатында медициналық куәландыруды ұйымдастыру, жүргізу;

2) әскери-медициналық мекемелерде, әскери бөлімдер мен әскери оқу орындарында әскери-дәрігерлік сараптамаға қатысты бөлігінде емдеу-диагностикалау жұмысын ұйымдастыруды, жүргізуді және оның нәтижелерін бақылау;

3) ӨТК-да әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерді медициналық куәландыру нәтижелерін талдау, және медициналық куәландыру нәтижелері туралы ӨТК қолбасшылығы мен ОӘДК төрағасына баяндау.

39. ӨТК ӘДК:

1) ӨТК-дағы қызметке жарамдылығы немесе жарамсыздығы туралы қорытындылар шығарады;

2) қайта медициналық куәландыру нәтижелері бойынша ӨТК-дағы қызметке жарамдылығы (жарамсыздығы) туралы өз қорытындыларын немесе басқа да ӘДК қорытындыларын (ОӘДК бекіткен қорытындылардан басқа) қайта қарайды;

3) ӨТК-да әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерді медициналық куәландыру мәселелері бойынша әдістемелік нұсқаулар мен ұсынымдар береді;

4) ӨТК әскери бөлімдеріндегі әскери қызметшілерді медициналық куәландыруды ұйымдастыруды және оның тәртібін тексереді;

5) әскери бөлімдерден, әскери басқарудың жергілікті органдарынан (бұдан әрі – ӘБЖО), денсаулық сақтау ұйымдарынан әскери-дәрігерлік сараптама мәселелерін шешу үшін қажетті құжаттарды сұратады.

9-тарау. Десанттық-шабуылдау әскерлерінің әскери-дәрігерлік комиссиясы

Ескерту. 9-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

40. ДШӘ ӘДК-сы осы Ереженің 18-тармағында айқындалған құрамда ДШӘ қолбасшысының бұйрығымен құрылады және ДШӘ-дағы әскери-дәрігерлік сараптамаға әдістемелік басшылық жасауды жүзеге асырады.

Ескерту. 40-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

41. ДШӨ ӘДК төрағасы әскери-дәрігерлік сараптама мәселелері бойынша ОӘДК бастығына бағынады.

Ескерту. 41-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

42. ДШӨ ӘДК-сына мыналар жүктеледі:

1) әскери қызметке (әскери жиындарға) шақырылған және (немесе) ДШӨ-да қызмет ету үшін басқа әскер түрлері мен тектерінен, әскери оқу орындарынан келген (жіберілген) азаматтардың, ДШӨ-да әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілердің, ДШӨ әскери-есептік мамандықтары бойынша оқыту үшін іріктелетін әскери қызметшілердің ДШӨ-дағы әскери қызметке жарамдылығын айқындау үшін медициналық куәландыруды ұйымдастыру, жүргізу;

2) әскери-медициналық мекемелерде, әскери бөлімдерде әскери-дәрігерлік сараптамаға қатысты бөлігінде емдеу-диагностикалау жұмысын ұйымдастыруды, жүргізуді және оның нәтижелерін бақылау;

3) ДШӨ-да әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерді медициналық куәландыру нәтижелерін талдау және медициналық куәландыру нәтижелері туралы есеп берулерді ДШӨ қолбасшылығы мен ОӘДК төрағасына ұсыну.

Ескерту. 42-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

43. ДШӨ ӘДК-сы:

1) ДШӨ-дағы қызметке жарамдылығы немесе жарамсыздығы туралы қорытындылар шығарады;

2) қайта медициналық куәландыру нәтижелері бойынша ДШӨ-дағы қызметке жарамдылығы (жарамсыздығы) туралы өз қорытындыларын немесе басқа да ӘДК қорытындыларын (ОӘДК шығарған қорытындылардан басқа) қайта қарайды;

3) ДШӨ-да әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілерді медициналық куәландыру мәселелері бойынша әдістемелік нұсқаулар мен ұсынымдар береді;

4) ДШӨ әскери бөлімдеріндегі әскери қызметшілерді медициналық куәландыруды ұйымдастыруды және оның тәртібін тексереді;

5) әскери бөлімдерден, ЖӘБО-дан, денсаулық сақтау ұйымдарынан әскери-дәрігерлік сараптама мәселелерін шешу үшін қажетті құжаттарды сұратады.

Ескерту. 43-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

10-тарау. Облыс, республикалық маңызы бар қала, астана, қала және аудан жергілікті атқарушы органының медициналық комиссиялары

Ескерту. 10-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

44. Азаматтардың әскери қызметке жарамдылық деңгейін айқындау үшін облыстарда, республикалық маңызы бар қалаларда, астанада, қалаларда және аудандарда жергілікті атқарушы органдардың шешімімен тұрақты негізде медициналық комиссиялар (бұдан әрі – медициналық комиссиялар) құрылады, олар:

- 1) әскерге шақыру жасына дейінгілерді;
- 2) әскерге шақырылушыларды;
- 3) әскери жиындарға және есепке алу мақсатында шақырылатын әскери міндеттілерді;
- 4) келісімшарт бойынша әскери қызметке кіретін, Қорғаныс министрлігінің әскери оқу орындарына, әскери кафедраларына, мамандандырылған ұйымдарына түсетін азаматтарды медициналық куәландыруды жүргізеді.

Ескерту. 44-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 18.04.2018 № 232 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

45. Медициналық комиссиялардың құрамына денсаулық сақтау ұйымдарынан ӘДС мәселелері бойынша даярлығы бар мынадай маман дәрігерлер бөлінеді: хирург, терапевт, невропатолог, психиатр, окулист, оториноларинголог, дерматовенеролог, стоматолог.

Қажет болған кезде медициналық комиссиялардың құрамына басқа да мамандықтардың дәрігерлері тартылады.

Орта медициналық персонал қорғаныс істері жөніндегі департаменттердің (бұдан әрі – ҚІД), қорғаныс істері жөніндегі бөлімдердің (басқармалардың) (бұдан әрі – ҚІБ(Б)) өтінімдеріне сәйкес бөлінеді.

46. Областық медициналық комиссия облыс орталықтарында, республикалық маңызды қалаларда және астана жиын пункттерінде жүргізіледі.

Медициналық персонал жұмысына басшылық жасайтын дәрігер – медициналық комиссия төрағасы:

- 1) медициналық куәландыру басталғанға дейін:
дәрігер-мамандар кабинеттерінің осы Ережеге 1-қосымшаға сәйкес әскерге шақыру (жиын) пункттерінде медициналық куәландыруға қажетті құралдар, медициналық және шаруашылық мүлік тізбесімен жарақтандырылуын тексереді;

азаматтарды қарап-тексеруге (емдеуге) жіберу орнын, уақыты мен тәртібін нақтылайды;

дәрігер-мамандарға азаматтарды медициналық куәландыруды ұйымдастыру мен жүргізу туралы нұсқау береді, ӘДС жүргізу мәселелері бойынша нормативтік құқықтық актілерді түсіндіреді;

әскери қызметке шақыру (тіркеу) жөніндегі комиссия төрағасына – жергілікті атқарушы орган басшысының (әкім) орынбасарына азаматтарды медициналық куәландыруға дайындаудағы кемшіліктер туралы баяндайды;

2) медициналық куәландыру кезеңінде:

дәрігер-мамандардың жұмысындағы өзара іс-қимылды қамтамасыз етеді;

дәрігер-мамандар шығарған қорытындыларды ресімдеу сапасын, негізділігін және олардың Талаптарға сәйкес келуін тексереді;

медициналық комиссия құрамына кіретін дәрігерлермен алқалы түрде азаматтардың әскери қызметке және әскер түрлері мен тектері бойынша арналу көрсеткішіне жарамдылық санаты туралы медициналық комиссия қорытындысын шығарады;

күн сайын комиссия хаттамалары кітабының дұрыс жүргізілуін тексереді;

бұрын шығарылған қорытындылар бойынша азаматтарды қарап-тексеруге (емдеуге) уақтылы жіберуді тексереді;

күн сайын қорытындылайды, азаматтарды медициналық куәландыру нәтижелерін талдайды және оларды әскерге шақыру комиссиясының төрағасына баяндайды;

азаматтарға әскерге шақыру учаскелеріне тіркеу, әскери қызметке шақыру кезінде медициналық куәландыру мәселелері бойынша түсінік береді;

азаматтарды медициналық куәландыруға байланысты шағымдар мен өтініштерді шешуге қатысады.

Ескерту. 46-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қорғаныс министрінің 23.12.2019 № 1058 (алғаш ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

47. Облыстың (республикалық маңызы бар қаланың және астананың) қорғаныс істері жөніндегі департаментінің медицина қызметі бастығы (дәрігер) медициналық комиссиялардың жұмысына қатысады және медициналық комиссияның төрағасымен бірге медициналық комиссия жұмысын ұйымдастыруға және оның сапасына жауаптылықта болады.

48. Аудандарда (облыстық маңызы бар қалаларда) медициналық комиссиялардың жұмысы күнтізбелік жылға арналған медициналық комиссиялар жұмысының кестесін бекіте отырып, оның ішінде әскерге шақырылушы контингенттің санына байланысты медициналық ұйымдардың бейінді мамандарын негізгі жұмыс орнынан қол үздірмей, ЖӘБО-мен келісу бойынша

орталық аудандық (қалалық) ауруханалардың (емханалардың) бірінші басшысы ұйымдастырады.

49. Тұрақты әрекет ететін медициналық комиссиялар:

1) денсаулық сақтауды жергілікті мемлекеттік басқару органдарымен, денсаулық сақтау ұйымдарымен, басқа да ұйымдармен азаматтарды әскери қызметке дайындауды медициналық қамтамасыз ету мәселелері бойынша өзара іс-қимылды ұйымдастыру;

2) бағынысты медициналық комиссиялардың жұмысына әдістемелік басшылықты жүзеге асырады, олардың жұмысын бақылайды және оларға әскери-дәрігерлік сараптама мәселелері бойынша практикалық көмек көрсетеді;

3) комиссия жұмысын талдайды және есебін жүргізеді, белгіленген есептілікті ұсынады;

4) шақыру кампаниясының қорытындылары бойынша ауданның (облыстық маңызы бар қалалардың) жергілікті атқарушы органының басшысына (әкім), денсаулық сақтауды жергілікті мемлекеттік басқару органдары басшыларына медициналық комиссиялардың жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар ұсынады ;

5) денсаулық сақтауды жергілікті мемлекеттік басқару органдарымен бірлесіп , азаматтардың әскери қызметке даярлығын медициналық қамтамасыз етудің ұйымдастырылуын бақылайды;

6) мерзімді қызмет әскери қызметшілерінің әскерлерден қайтарылу себептерін есепке алуды, зерделеуді және талдауды жүргізеді;

7) өз қорытындылары мен бағынысты медициналық комиссиялардың қорытындыларын қайта қарайды;

8) бағынысты медициналық комиссиялардан, әскери-медициналық мекемелерден, денсаулық сақтауды жергілікті мемлекеттік басқару органдарынан, денсаулық сақтау ұйымдарынан, әскери бөлімдерден, мекемелерден, әскери оқу орындарынан әскери-дәрігерлік сараптама мәселелерін шешу үшін қажетті құжаттарды (мәліметтерді) сұратады.

9) әскери қызметке жарамдылық санатын, науқастануының себепті байланысын белгілеумен келіспейтіндігі жөнінде өтініш білдірген адамдардың денсаулық жағдайларының өзгеруін растайтын құжаттарды сұратады.

Қазақстан Республикасының
Қарулы Күштеріндегі әскери-дәрігерлік
сараптама органдары туралы ережесіне
1-қосымша

Әскерге шақыру (жиын) пункттерінде медициналық куәландыру үшін қажетті құралдардың, медициналық және шаруашылық мүлкінің тізбесі

Р/с №	Дәрігерлік-медициналық құралдар, заттар мен аппараттар	Саны	Өлшем бірлігі
Антропометрия кабинеті			
1.	Медициналық таразы	1	дана
2.	Қол динамометрі (тегіс серіппелі)	2	дана
3.	Сантиметрлерге бөлінген өлшеу лентасы	1	дана
4.	Анатомиялық пинцет	2	дана
5.	Бой өлшегіш	1	дана
6.	Спирометр	1	дана
7.	Ұлғайтқыш шыны (лупа)	1	дана
8.	Сфигмоманометр	1	дана
9.	Стационарлық бактерицидтік сәулелегіш	1	дана
10.	Наркотестілер (тек облыстық жиын пунктінде резервті ескере отырып, әскерлерге жөнелтілетін адам санына)	-	-
Шығыс материалдары: 96% спирт – 100 мл., медициналық қолғаптар – 50 жұп, 100 гр. мақта, құралдарды өңдеуге арналған дез. ерітінді, құралдарды өңдеуге арналған ыдыс – 2 дана, шприц (бір реттік) 5,0 мл – 50 дана, медициналық халат (немесе костюм) – 2 дана, аммиак – 5 мл., бөлме термометрі – 1 дана.			
Терапевт кабинеті			
11.	Стетофонендоскопы бар тонометр	2	жиынтық
12.	Медициналық термометр	3	дана
13.	Тілге арналған түзу екіжақты шпатель	5	дана
14.	Бүйрек тәрізді эмальданған науа	1	дана
15.	Медициналық кушетка	1	дана
16.	Үстел шамы	1	дана
17.	Стационарлық бактерицидтік сәулелендіргіш	1	дана
18.	Кардиографқа арналған термоқағаз лентасы бар электрокардиограф, (тек облыстық қадағалау комиссиясына)	1	жиынтық
100 гр. мақта; құралдарды өңдеуге арналған дез. ерітінді, құралдарды өңдеуге арналған ыдыс – 2 дана, медициналық халат (немесе костюм) – 2 дана, аммиак – 5 мл.			
Хирург кабинеті			
19.	Стетофонендоскоп	1	дана
20.	Бұрышөлшеуіш	1	дана
21.	Негатоскоп	1	дана
22.	Сантиметрге бөлінген өлшеу лентасы	1	дана
23.	Медициналық кушетка	1	дана
24.	Стационарлық бактерицидтік сәулелегіш	1	дана
Шығыс материалдары: 96% спирт – 100 мл., медициналық қолғаптар – 50 жұп; мақта – 100 гр.; құралдарды өңдеуге арналған дез. ерітінді, құралдарды өңдеуге арналған ыдыс – 2 дана, медициналық халат (немесе костюм) – 2 дана			
Невропатолог кабинеті			
25.	Неврологиялық балғаша	1	жиынтық
26.	Тілге арналған түзу екіжақты шпатель	5	дана
27.	Сантиметрге бөлінген өлшеу лентасы	1	дана

28.	Бүйрек тәрізді эмальданған науа	1	дана
29.	Медициналық қолшам (офтальмоскопия үшін)	1	дана
30.	Стетофонендоскопы бар тонометр	1	жиынтық
31.	Медициналық кушетка	1	дана
32.	Стационарлық бактерицидтік сәулелендіргіш	1	дана
Шығыс материалдары: 96% спирт – 100 мл., құралдарды өңдеуге арналған дез. ерітінді, құралдарды өңдеуге арналған ыдыс – 2 дана, медициналық халат (немесе костюм) – 2 дана			
Психиатр кабинеті			
33.	Неврологиялық балғаша	1	жиынтық
34.	Медициналық қолшам (офтальмоскопия үшін)	1	дана
35.	Медициналық халат (немесе костюм)	2	дана
36.	Стационарлық бактерицидтік сәулелендіргіш	1	дана
Оториноларинголог кабинеті			
37.	Барани креслосы (тек облыстық қадағалау комиссиясына)	1	дана.
38.	№ 1, 2, 3, 4 құлақ құйғылары	3	жиынтық
39.	Пневматикалық құлақ құйғысы	1	дана
40.	Бір жақты кереңдікті айқындаған кезде естуді зерттеуге арналған құлақ тығыны	1	дана
41.	Көмей айнасы	2	дана
42.	Мұрын айнасы	15	дана
43.	Воячектің сүйір ұшты құлақ зонды	1	дана
44.	Түйме тәрізді зонд	2	дана
45.	Мақтаға арналған бөлігі бар құлақ зондысы	1	дана
46.	Қарапайым құлақ манометрі (отоманометр)	1	дана
47.	Қабырғасы бойынша иілген құлақ пинцеті	1	дана
48.	Мандай рефлекторы	1	дана
49.	Бүйрек тәрізді эмальданған науалар	2	дана
50.	Медициналық термометр	1	дана
51.	Құрғақ күйдіру шкафы (зарарсыздандырғыш)	1	дана
52.	Тілге арналған түзу екіжақты шпатель	15	дана
53.	Спирттік шам	1	дана
54.	Үстел шамы	1	дана
55.	Стационарлық бактерицидтік сәулелендіргіш	1	дана
Шығыс материалдары: 96% спирт – 100 мл., медициналық қолғаптар – 50 жұп; мақта – 100 гр.; құралдарды өңдеуге арналған дез. ерітінді, құралдарды өңдеуге арналған ыдыс – 2 дана, шприц (бір реттік) 5,0 мл – 50 дана, медициналық халат (немесе костюм) – 2 дана			
Окулист кабинеті			
56.	Қабак көтергіш үлкен	2	дана
57.	Скиаскопиялық сызғыш	2	дана
58.	Көзілдірік таңдауға арналған өлшеу сызғышы	1	дана
59.	Күнқағарлы бинокулярлық лупа	1	дана
60.	Поляк оптотиптері	1	дана
61.	Офтальмоскоп	1	дана

62.	Көзілдірік әйнектері	1	жиынтық
63.	Головин-Сивцев кестесіне арналған жарықтандыратын аппарат	1	дана
64.	Офтальмологиялық шам	1	дана
65.	Көру өткірлігін айқындауға арналған Головин-Сивцев кестесі	1	жиынтық
66.	Түсті көруді зерттеуге арналған межеліу кестесі	1	жиынтық
67.	Төмендеген көру симуляциясын зерттейтін бақылау кестелері және Поляктың белгілері	1	жиынтық
68.	Бүйрек тәрізді эмальданған науалар	2	дана
69.	Көз эластотонетрі	1	дана
70.	Жас жолдарын жууға арналған екі ұшы доғал канюлалы шприц	2	дана
71.	Үстел шамы	1	дана
72.	Медициналық қолшам (офтальмоскопия үшін)	1	дана
73.	Стационарлық бактерицидтік сәулелендіргіш	1	дана
Шығыс материалдары: 96% спирт – 100 мл., медициналық қолғаптар – 50 жұп; мақта – 100 гр.; құралдарды өңдеуге арналған дез. ерітінді, құралдарды өңдеуге арналған ыдыс – 2 дана, шприц (бір реттік) 5,0 мл – 50 дана, медициналық халат (немесе костюм) – 2 дана, көру өткірлігін диагностикалау үшін қолданылатын дәрілік препараттар			
Стоматолог кабинеті			
74.	Тіс айнасы	25	дана
75.	Істік тәрізді түзу тіс зондысы	3	дана
Р/с №	Дәрігерлік-медициналық құралдар, заттар мен аппараттар	Саны	Өлшем бірлігі
76.	Бұрышы иілген тіс зондысы	25	дана
77.	Жалпы мақсаттағы анатомиялық пинцет	2	дана
78.	Стандартты емес иілген тіс пинцеті	10	дана
79.	Жарықтандыратын құрал	1	дана
80.	Стационарлық бактерицидтік сәулелендіргіш	1	дана
Шығыс материалдары: 96% спирт – 100 мл., медициналық қолғаптар – 50 жұп; мақта – 100 гр.; құралдарды өңдеуге арналған дез. ерітінді, құралдарды өңдеуге арналған ыдыс – 2 дана, шприц (бір реттік) 5,0 мл – 50 дана, медициналық халат (немесе костюм) – 2 дана			
Дерматолог кабинеті			
81.	Үлкейткіш шыны	1	дана
82.	Вуд шамы	1	дана
83.	Медициналық төсек	1	дана
84.	Медициналық керме	1	дана
85.	Стационарлық бактерицидтік сәулелендіргіш	1	дана
Шығыс материалдары: 96% спирт – 100 мл., медициналық қолғаптар – 50 жұп, мақта – 100 гр., құралдарды өңдеуге арналған дез. ерітінді, құралдарды өңдеуге арналған ыдыс – 2 дана, медициналық халат (немесе костюм) – 2 дана.			
Республикалық маңызы бар қаланың немесе астананың, облыстың медициналық комиссияларына арналған қосымша диагностикалық құрал-жабдықтар*			
86.	Авторефрактометр	1	дана
87.	Дерматоскоп	1	дана
88.	Эндоскопиялық құлақ қуысын, тамақ пен мұрынды визуалды көретін жүйе	1	дана

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК